
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU
SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

**POWIAT SOKOŁOWSKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

ZAMAWIAJĄCY	POWIAT SOKOŁOWSKI
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Karolina Drzewiecka – Kierownik Projektu

Joanna Kaszubska – Konsultant

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1. Wstęp.....	7
1.1 Podstawa prawna	7
1.2 Metodyka opracowania Programu.....	7
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	8
3. Charakterystyka powiatu	11
3.1 Położenie administracyjne i geograficzne	11
3.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza.....	13
3.3 Infrastruktura transportowa	18
3.4 Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	19
3.5 Zaopatrzenie w ciepło	19
3.6 Zaopatrzenie w paliwa gazowe	19
3.7 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	20
3.7.1 Energia wiatru	20
3.7.2 Energia wody.....	21
3.7.3 Energia z biomasy i biogazu.....	22
3.7.4 Energia geotermalna	23
3.7.5 Energia słoneczna	25
3.8 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych.....	27
4. Ocena stanu środowiska	32
4.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	32
4.2 Zagrożenia hałasem	40
4.3 Pola elektromagnetyczne.....	46
4.4 Gospodarowanie wodami.....	50
4.5 Gospodarka wodno-ściekowa	64
4.6 Zasoby geologiczne	68
4.7 Gleby	74

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

4.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	76
4.9 Zasoby przyrodnicze	79
4.10 Zagrożenia poważnymi awariami	95
5. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii.....	98
6. Zagadnienia horyzontalne	100
6.1 Adaptacja do zmian klimatu	100
6.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	103
6.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	104
6.4 Monitoring środowiska	105
7. Efekty realizacji dotychczasowego Programu	106
8. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	108
8.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	108
8.2 Instrumenty realizacji programu	174
9. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	175
9.1 Dokumenty krajowe	175
9.2 Dokumenty wojewódzkie.....	191
9.3 Dokumenty powiatowe	196
10. System realizacji programu ochrony środowiska	197
10.1 Struktura zarządzania środowiskiem.....	197
10.2 Struktura zarządzania programem	199
10.3 Monitoring programu ochrony środowiska	200
Spis tabel, rysunków i wykresów	232

Wykaz skrótów

AOT 40 – (z Accumulated Ozone exposure over a Threshold of 40 ppb ($=80 \mu\text{g}/\text{m}^3$)) – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

As – Arsen

B(a)P – benzo(a)piren

BAT – (z ang. Best Available Techniques) najlepsza dostępna technika

CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

c.o. – centralne ogrzewanie

CO₂ – Dwutlenek węgla

c.w.u. – ciepła woda użytkowa

dB – decybele

GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

K – Potas

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

MD – monitoring diagnostyczny

MO – monitoring operacyjny

M.P. – Monitor Polski

MEW – Małe Elektrownie Wodne

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

P – Fosfor

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PGW Wody Polskie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

PCB – Polichlorowane bifenyle

PIB – Państwowy Instytut Badawczy

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

PM – pył zawieszony

PMS – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

SO₂ – Dwutlenek siarki

SOPO – System Osłony Przeciwsuwiskowej

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

ŚOR – Środki Ochrony Roślin

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WE – Wspólnota Europejska (zastąpiona przez UE)

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WHO – (z ang. World Health Organization) Światowa Organizacja Zdrowia

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZPO – Zapobieganie Powstawaniu Odpadów

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973), organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia programu ochrony środowiska.

Projekt powiatowego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd województwa, a następnie uchwalany przez radę powiatu. Z realizacji programu organ wykonawczy powiatu sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie powiatu, a następnie przekazuje do organu wykonawczego województwa.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy powiatu zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 poz. 247 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

1.2 Metodyka opracowania Programu

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. oraz Załącznika do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska – styczeń 2020 r. Ministerstwo Klimatu. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie powiatu oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 poz. 920 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 247 ze zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 poz. 1098);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021 poz. 888 ze zm.);

- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2021 poz. 779 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1114);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2020 poz. 1903);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2020 poz. 1680);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624 ze zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2021 poz. 76);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1326);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2021 poz. 741 ze zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2021 poz. 1275);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2020 poz. 2028);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2020 r. poz. 1064 ze zm.).

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Program ochrony środowiska jest dokumentem strategicznym odnoszącym się do aspektów środowiskowych. W ramach przedmiotowego Programu dokonano analizy 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważanymi awariami.

Powiat Sokołowski położony jest we wschodniej części województwa mazowieckiego.

Z racji na zróżnicowany charakter przestrzenny gmin jakie występują na obszarze powiatu sokołowskiego (miejskie, miejsko-wiejskie, wiejskie) zaopatrzenie w ciepło nie jest jednorodne. Na terenie miast powiatu działają zorganizowane systemy ciepłne, a na wsiach na których dominuje zabudowa rozproszona, nie występują zbiorniki sieci ciepłowniczych, a obiekty są ogrzewane indywidualnymi źródłami ciepła (piecami). Na terenie powiatu dominuje ogrzewanie niskoemisyjne w postaci indywidualnych źródeł ciepła, przeważnie na paliwo stałe w postaci pieców węglowych.

Na terenie powiatu sokołowskiego sieć gazowa jest bardzo słabo rozwinięta. Nie wszyscy mieszkańcy mają dostęp do gazu ziemnego. W infrastrukturę gazową wyposażone jest miasto

Sokołów Podlaski, gmina Sokołów Podlaski oraz miasto i gmina Kosów Lacki. Pozostali mieszkańcy do celów socjalnobytowych wykorzystują system butli gazowych.

Sieć dróg jest dobrze rozwinięta, dzięki czemu mieszkańcy, jak i turyści mogą korzystać z dogodnych połączeń komunikacyjnych.

Stan wyposażenia w infrastrukturę wodociągową na terenie powiatu jest dobry. Duże braki występują w infrastrukturze kanalizacyjnej. Nie wszystkie gminy mają dostęp do zbiorowego oczyszczania ścieków.

Na obszarze powiatu znajduje się:

- 7 rezerwatów przyrody,
- 2 obszary chronionego krajobrazu,
- park krajobrazowy
- 3 obszary Natura 2000,
- 140 pomników przyrody,
- 37 użytków ekologicznych.

Analizując roczną ocenę jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej pod kątem kryteriów w celu ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin zauważyć można przekroczenie niektórych z nich:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (II faza), (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM_{2,5} (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O₃ (AOT40).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy mazowieckiej były dotrzymane.

W ostatnich latach (2018-2020) na terenie powiatu sokołowskiego wykonywano:

- badania hałasu przemysłowego dla 7 podmiotów w 18 punktach pomiarowych - przekroczenia poziomu hałasu wystąpiły w jednym Zakładzie: Punkt pomiarowy nr 1 - od strony zachodniej - ul. Legionów 2,

— badania hałasu drogowego w 3 punktach pomiarowych - w miejscowości Remiszew Duży odnotowano przekroczenia zarówno w dzień jak i w nocy poziomu hałasu. Natomiast w miejscowości Grochów Szlachecki i Sokołów Podlaski przekroczenia wystąpiły w nocy.

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016-2020 na terenie powiatu sokołowskiego w podanych latach wyznaczono punkty monitoringowe PEM. Na terenie tym nie odnotowano przekroczeń poziomów pól elektromagnetycznych.

Ogólna ocena stanu wód wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych wykazała, że JCWP w obszarze których leży powiat sokołowski, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie powiatu sokołowskiego występuje zagrożenie powodziowe. Zagrożenie powodziowe dotyczy w głównej mierze terenów położonych w sąsiedztwie rzeki Bug, oraz wypełnionych wodą zbiorników bezodpływowych w wyniku obfitych opadów lub gwałtownych roztopów. Ponadto, mogą wystąpić lokalne podtopienia gospodarstw na terenach poszczególnych gmin powiatu w wyniku gwałtownych opadów deszczu lub obfitych roztopów, gdzie drobne ciekły wodne lub zbiorniki bezodpływowe nie będą mogły pomieścić nadmiernej ilości wody.

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 55.

Na terenie powiatu sokołowskiego nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym analizowana jednostka nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

Na terenie tym znajdują się 32 aktywne przestrzenie górnicze. Złoża występujące na tym terenie to kruszywa naturalne typu: piaski, żwiry, mułki, ropy, gliny.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne Powiatu i gmin wchodzących w jego skład.

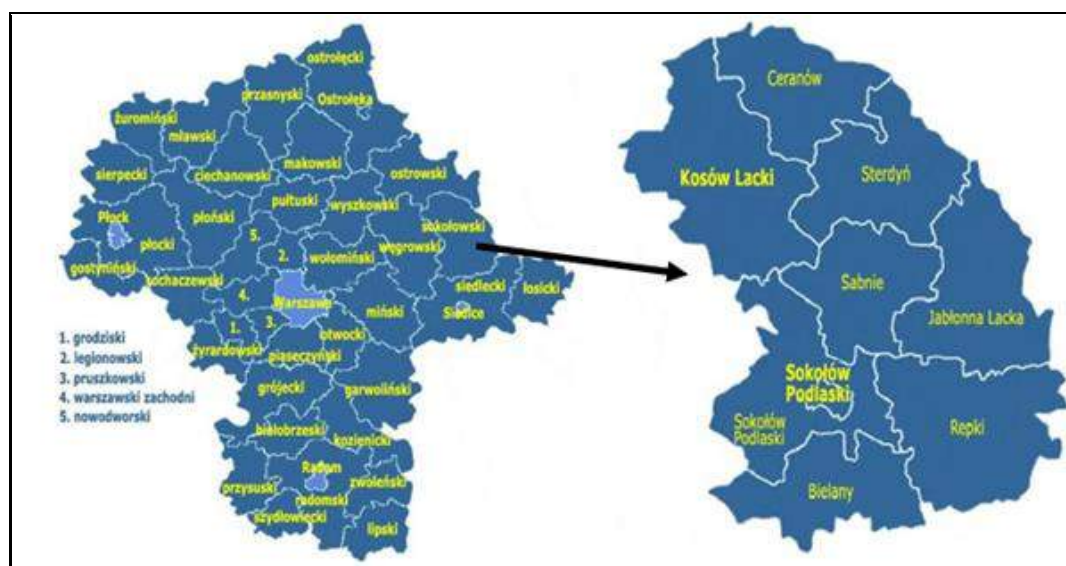
Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie co 2 lata Radzie Powiatu raportu z wykonania Programu. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

3.Charakterystyka powiatu

3.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Powiat sokołowski położony jest we wschodniej części województwa mazowieckiego. W skład jednostki wchodzi: miasto Sokołów Podlaski, miasto i gmina Kosów Lacki, gmina Bielany, gmina Cerańów, gmina Jabłonna Lacka, gmina Repki, gmina Sabnie, gmina Sokołów Podlaski oraz gmina Sterdyń.

Rysunek 1. Położenie powiatu sokołowskiego na tle województwa mazowieckiego oraz podział powiatu na gminy

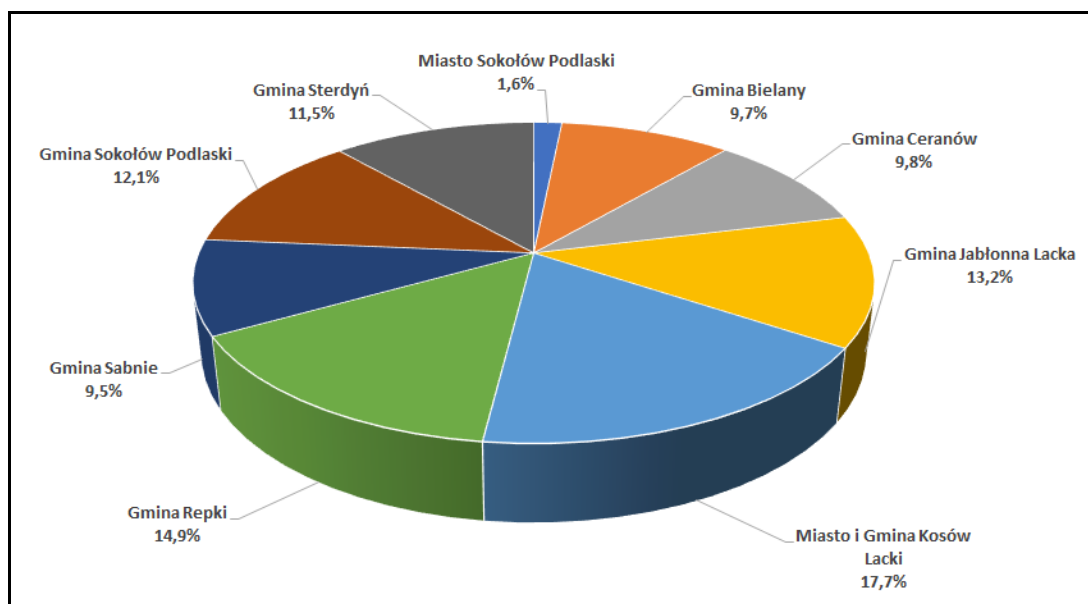
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Powiat sąsiaduje z:

- od północy z powiatem ostrowskim,
- od południa z powiatem siedleckim,
- od wschodu z powiatem wysokomazowieckim i siemiatyckim,
- od zachodu z powiatem węgrowskim.

Powiat sokołowski zajmuje powierzchnię 1 131 km². Największy obszar powiatu stanowi gmina Kosów Lacki (17,7% powierzchni powiatu).

Rysunek 2. Udział poszczególnych gmin w strukturze powiatu sokołowskiego

Źródło: Opracowanie własne

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar powiatu sokołowskiego położony jest na terytorium 3 mezoregionów należących do makroregionu Niziny Południowopodlaskiej: Wysoczyzna Siedlecka, Podlaski Przełom Bugu, Dolina Dolnego Bugu.

Tabela 1. Położenie powiatu sokołowskiego wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Powiat sokołowski			
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa		
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski		
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie		
Makroregion	Nizina Południowopodlaska		
Mezoregion	Wysoczyzna Siedlecka	Podlaski Przełom Bugu	Dolina Dolnego Bugu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl>

3.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza

LICZBA LUDNOŚCI

Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 powiat sokołowski zamieszkiwało 53 294 osób, z czego większość stanowiły kobiety (26 876 osób, tj. 50,43%), a pozostałą część stanowili mężczyźni (26 418 osób, tj. 49,57%). Na przestrzeni analizowanych lat (2016-2020) zaobserwowano spadek liczby mieszkańców o 1 580 osób, tj. o 2,88%. Spadek dotyczy zarówno liczebności kobiet (o 2,91%), jak i mężczyzn (o 2,85%). W roku 2020 gęstość zaludnienia na terenie powiatu wynosiła 47 osób/km².

Tabela 2. Liczba ludność w powiecie sokołowskim w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	54 874	54 604	54 217	53 804	53 294
Mężczyźni		27 192	27 033	26 843	26 656	26 418
Kobiety		27 682	27 571	27 374	27 148	26 876

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

STRUKTURA WIEKU

W zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, w analizowanych latach odnotowano spadek wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym o 197 osób tj. o 2,06% oraz produkcyjnym o 2 163 osoby, tj. o 6,49%. W badanych latach wzrosła natomiast liczba ludność w wieku poprodukcyjnym o 780 osób, tj. o 6,52%.

Tabela 3. Ludność powiatu sokołowskiego w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych

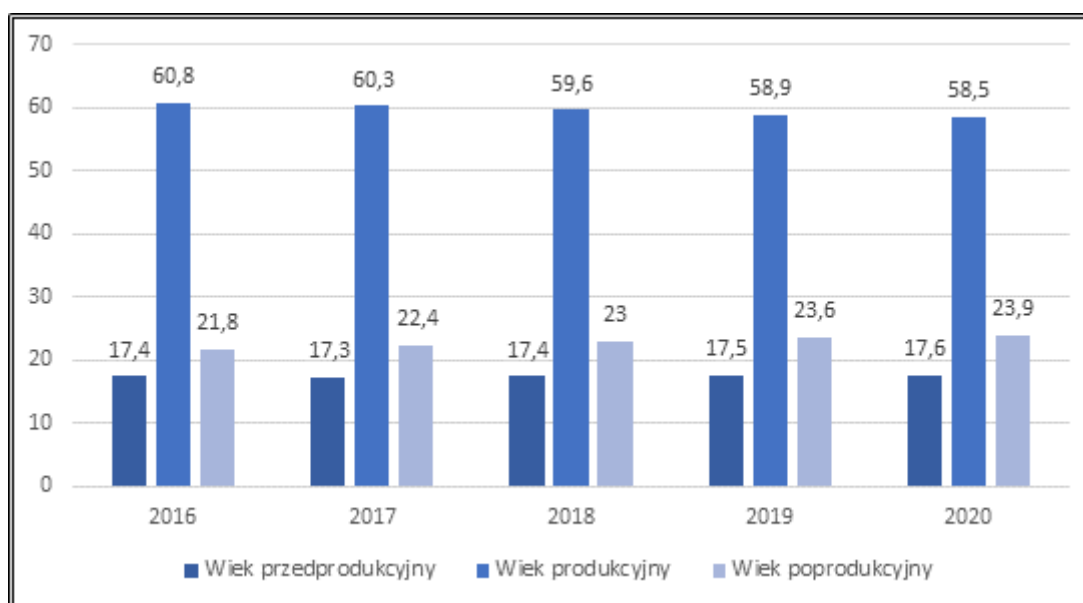
Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Osoba	9 564	9 469	9 416	9 417	9 367
Ludność w wieku produkcyjnym		33 340	32 930	32 329	31 709	31 177
Ludność w wieku poprodukcyjnym		11 970	12 205	12 472	12 678	12 750

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W 2020 r. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił 17,6%, udział ludności w wieku produkcyjnym wynosił 58,5%, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 23,9% ludności ogółem.

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie powiatu w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa i stopniowe zmniejszanie się liczby ludności.

Wykres 1. Udział poszczególnych grup ekonomicznych powiatu sokołowskiego w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

PRZYRÓST NATURALNY

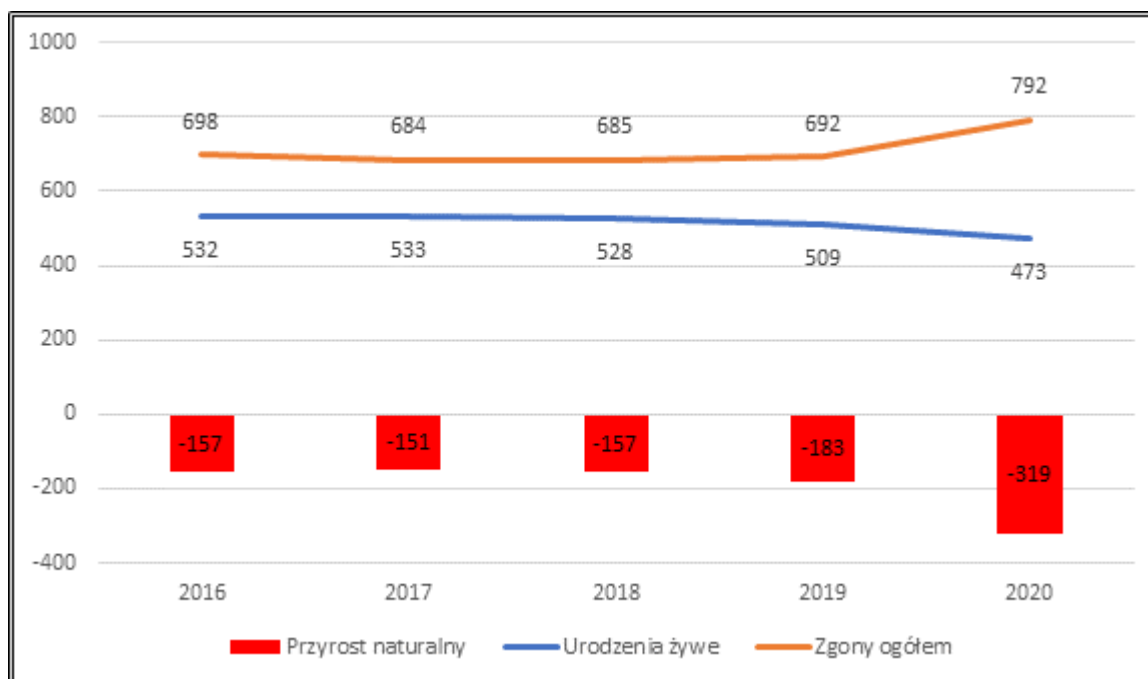
Analizując dane dotyczące zgonów i urodzeń na przestrzeni lat 2016-2020 zanotowano ujemny przyrost naturalny, co świadczy o większej liczbie zgonów niż urodzeń żywych. Szczegółowe dane nt. przyrostu naturalnego na terenie powiatu sokołowskiego przedstawione zostały w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 4. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w powiecie sokołowskim w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	532	533	528	509	473
	Mężczyźni		263	286	269	257	246
	Kobiety		269	247	259	252	227
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	698	684	685	692	792
	Mężczyźni		378	382	357	356	401
	Kobiety		311	302	328	336	391
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	-157	-151	-157	-183	-319
	Mężczyźni		-115	-96	-88	-99	-155
	Kobiety		-42	-55	-69	-84	-164

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 2. Przyrost naturalny na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

MIGRACJE

W latach 2016-2020 liczba osób wymeldowujących się z terenu powiatu przewyższała liczbę osób meldujących się. Wobec tego, na przestrzeni całego analizowanego okresu odnotowano ujemne saldo migracji. Szczegóły prezentuje tabela poniżej.

Tabela 5. Migracje na pobyt stały w powiecie sokołowskim w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	Ogółem	Osoba	421	450	510	504	418
	Mężczyźni		201	208	208	228	197
	Kobiety		220	242	302	276	221
Wymeldowania	Ogółem	Osoba	591	621	762	754	585
	Mężczyźni		264	289	317	326	255
	Kobiety		327	332	445	428	330
Saldo migracji	Ogółem	Osoba	-170	-171	-252	-250	-167
	Mężczyźni		-63	-81	-109	-98	-58
	Kobiety		-107	-90	-143	-152	-109

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

GOSPODARKA

Według danych GUS na terenie powiatu sokołowskiego w roku 2020 zarejestrowane były 4 242 podmioty gospodarcze, z czego 4 042, tj. 95,29% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem od roku 2016 wzrosła o 267 tj. o 6,72%. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na tym terenie, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym prezentuje tabela poniżej.

Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2015-2020¹

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej					
Ogółem	3 975	3 965	4 009	4 157	4 242
Sektor publiczny					
Ogółem	166	156	153	154	155
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	121	111	108	109	109
Spółki handlowe	6	6	5	5	5
Sektor prywatny					
Ogółem	3 783	3 783	3 817	3 956	4 042
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 050	3 026	3 081	3 176	3 254
Spółki handlowe	163	179	164	171	175
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	16	16	14	11	11
Spółdzielnie	29	28	19	19	17
Fundacje	10	10	9	10	10
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	196	202	187	192	196

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Struktura działalności gospodarczej prowadzonej w powiecie sokołowskim w 2020 roku skupiała się głównie na sekcji G, która powiązana jest z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowym włączając motocykle (976 podmiotów), sekcji F powiązanej z branżą budowlaną (585 podmiotów) oraz sekcjami S i T, czyli pozostałą działalnością usługową oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa

¹ Dane o liczbie podmiotów są ujmowane w tablicach wg sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Jednostki wpisane (od 1999 - rejestr KRUPGN) w układzie sektorów (sektor publiczny, sektor prywatny) oraz w układzie sekcji Klasyfikacji Działalności: do 1999 roku: Europejskiej, od 2000 roku: Polskiej / w podziale na sektor publiczny i sektor prywatny/. Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. Dane dla miejscowości statystycznych z rejestru Regon podawane są wg: - adresu zamieszkania dla osób fizycznych z krajowym adresem zamieszkania, - adresu siedziby dla pozostałych jednostek tj. osób fizycznych z zagranicznym adresem zamieszkania, osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz jednostek lokalnych. W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby/zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (351 podmiotów). Największy wzrost w latach 2015-2020 odnotowała sekcja F, a największy spadek odnotowała natomiast sekcja A.

Tabela 7. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w powiecie sokołowskim w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Sektor publiczny						
Sekcja A	Podmiot	2	2	1	1	1
Sekcja E	Podmiot	4	4	4	4	4
Sekcja H	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja I	Podmiot	0	0	0	1	1
Sekcja J	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja L	Podmiot	15	15	15	15	15
Sekcja M	Podmiot	4	2	2	2	2
Sekcja O	Podmiot	26	26	26	26	26
Sekcja P	Podmiot	84	76	72	71	71
Sekcja Q	Podmiot	14	14	15	16	17
Sekcja R	Podmiot	15	15	16	16	16
Sektor prywatny						
Sekcja A	Podmiot	228	214	197	177	169
Sekcja B	Podmiot	6	6	6	6	7
Sekcja C	Podmiot	326	323	315	318	323
Sekcja D	Podmiot	8	6	6	6	4
Sekcja E	Podmiot	9	9	11	11	10
Sekcja F	Podmiot	476	487	506	553	585
Sekcja G	Podmiot	987	956	948	973	976
Sekcja H	Podmiot	320	320	328	341	338
Sekcja I	Podmiot	79	71	64	65	74
Sekcja J	Podmiot	66	69	75	74	84
Sekcja K	Podmiot	102	98	94	89	92
Sekcja L	Podmiot	62	62	67	78	81
Sekcja M	Podmiot	266	279	292	310	319
Sekcja N	Podmiot	105	100	105	98	101
Sekcja O	Podmiot	96	96	85	85	85
Sekcja P	Podmiot	79	85	89	96	97
Sekcja Q	Podmiot	219	232	244	256	268
Sekcja R	Podmiot	78	77	71	76	76
Sekcje S i T	Podmiot	271	293	312	342	351

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.3 Infrastruktura transportowa

TRANSPORT DROGOWY

Układ drogowy na terenie powiatu tworzą:

— drogi krajowe:

- DK 62 relacji Węgrów – Sokołów Podlaski – Drohiczyn,
- DK 63 relacji – Siedlce – Sokołów Podlaski – Ceranów – Nur.

— drogi wojewódzkie:

- DW 627 Sokołów Podlaski – Małkina,
- DW 695 Kosów Lacki – Ceranów.

— drogi powiatowe,

— drogi gminne i wewnętrzne.

TRANSPORT KOLEJOWY

Na terenie powiatu przebiega linia kolejowa nr 34 Ostrołęka - Siedlce. Obecnie, po zamknięciu dla ruchu kolejowego mostu drogowo-kolejowego w Małkini, znaczenie szlaku spadło do poziomu linii lokalnej obsługującej bocznice. Po linii tej nie kursują pociągi osobowe, jedynie linia dostępna jest dla ruchu towarowego.

TRANSPORT LOTNICZY

Najbliższym lotniskiem od granic powiatu jest lotnisko Chopina w Warszawie oddalone o ok. 122 km.

3.4 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na terenie powiatu sokołowskiego znajduje się rozwinięta sieć elektroenergetyczna obejmująca jego obszar praktycznie w 100%. Przez teren powiatu przebiegają linie wysokiego napięcia: 400 kV, 220 kV i 110 kV. Odbiorcy energii elektrycznej są zasilani za pomocą sieci średniego napięcia 15 kV wraz z systemem stacji 15/0,4 kV.

3.5 Zaopatrzenie w ciepło

Zróżnicowany charakter przestrzenny jednostek wchodzących w skład powiatu o (miasta, obszary wiejskie) wpływa na różne ich zaopatrzenie w ciepło. Na terenie miast działają zorganizowane systemy ciepłne, a we wsiach o dominującej zabudowie rozproszonej wykorzystywane są indywidualnymi źródła ciepła. Dominuje tu ogrzewanie na paliwo stałe w postaci pieców węglowych.

3.6 Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Na terenie powiatu sokołowskiego do sieci gazowej mają dostęp: miasto Sokołów Podlaski, gmina Sokołów Podlaski oraz miasto i gmina Kosów Lacki. Pozostali mieszkańcy do celów socjalnobytowych wykorzystują system butli gazowych. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci gazowej na terenie powiatu. W latach 2016 – 2020 wzrosła długość sieci gazowej na tym terenie, a co za tym idzie wzrosła znacznie liczba przyłączy i odbiorców gazu.

Tabela 8. Charakterystyka sieci gazowej na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci ogółem	m	53 391	62 006	79 991	82 646	86 583
Długość czynnej sieci przesyłowej	m	12 990	13 027	13 027	13 027	13 027
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	40 401	48 979	66 964	69 619	73 556
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	813	974	1 104	1 246	1 423
Odbiorcy gazu	gosp.	792	818	973	1 630	3 197

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

3.7 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Realizacja inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO₂ oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

3.7.1 Energia wiatru

Energia wiatru należy do odnawialnych źródeł energii, nie jest jednak dla środowiska neutralna. Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

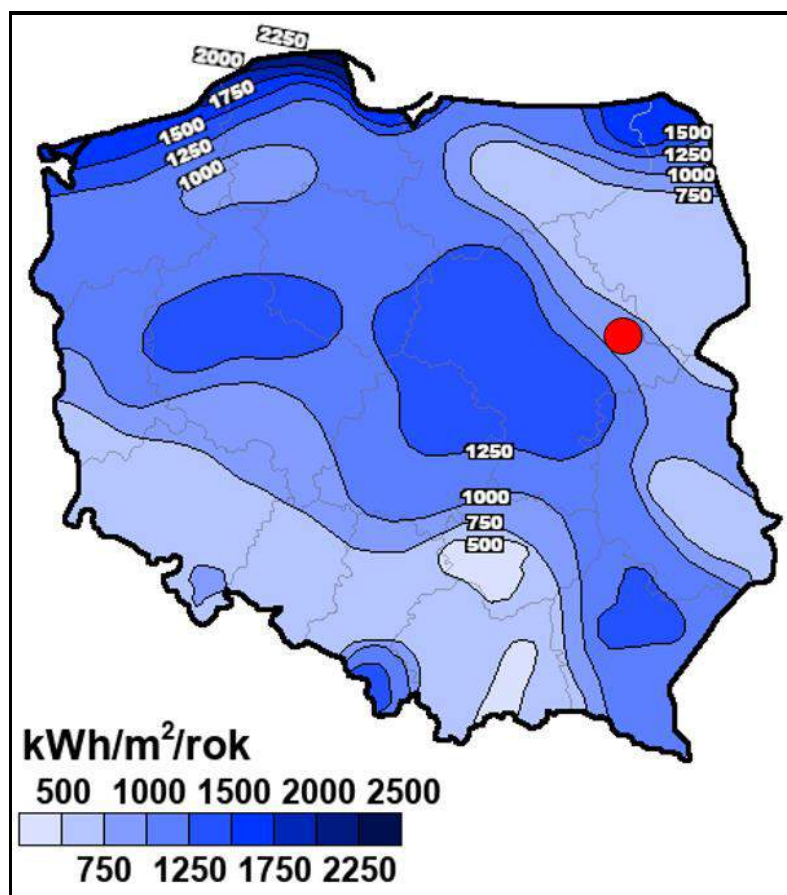
- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące ośnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno – zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru

pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że powiat sokołowski znajduje się w strefie umiarkowanych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jego terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. $1\,000 \text{ kWh/m}^2/\text{rok}$.

Rysunek 3. Położenie powiatu sokołowskiego na mapie energii wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Na terenie powiatu sokołowskiego zlokalizowane są dwie elektrownie wiatrowe w miejscowościach Bachorza w gminie Sokołów Podlaski oraz Niecieczy na terenie gminy Sabnie, każdy o mocy 2 MW.

3.7.2 Energia wody

Energia wody wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody.

Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody przyczyniają się do większej ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: mikro elektrownie wodne, mini elektrownie wodne, małe elektrownie wodne.

Energia wody nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Potencjał rozwoju małej energetyki wodnej skupia się wzdłuż większych cieków wodnych na terenie powiatu. Dotyczy to w szczególności rzeki Bug.

3.7.3 Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

BIOMASA

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. 2021 poz. 1355) biomasa to ulegające biodegradacji części produktów, odpady lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi, leśnictwa i rybołówstwa oraz powiązanych z nimi działów przemysłu, w tym z chowu i hodowli ryb oraz akwakultury, a także ulegająca biodegradacji część odpadów przemysłowych i komunalnych, w tym z instalacji służących zagospodarowaniu odpadów oraz uzdatniania wody i oczyszczania ścieków.

Na terenie powiatu sokołowskiego występuje dobrze rozwinięte rolnictwo, a lesistość utrzymana na stosunkowo wysokim poziomie. W związku z tym istnieje możliwość wykorzystania biomasy na cele energetyczne.

BIOGAZ

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii biogaz to gaz uzyskany z biomasy, w szczególności z instalacji przeróbki odpadów zwierzęcych lub roślinnych, oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Z kolei biogaz rolniczy jest gazem otrzymywanym w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych, odpadów lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, lub biomasy roślinnej zebranej z terenów innych niż zaewidencjonowane jako rolne lub leśne, z wyłączeniem biogazu pozyskanego z surowców pochodzących ze składowisk odpadów, a także oczyszczalni ścieków, w tym zakładowych oczyszczalni ścieków z przetwórstwa rolno-spożywczego, w których nie jest prowadzony rozdział ścieków przemysłowych od pozostałych rodzajów osadów i ścieków.

Na obszarze powiatu sokołowskiego nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia.

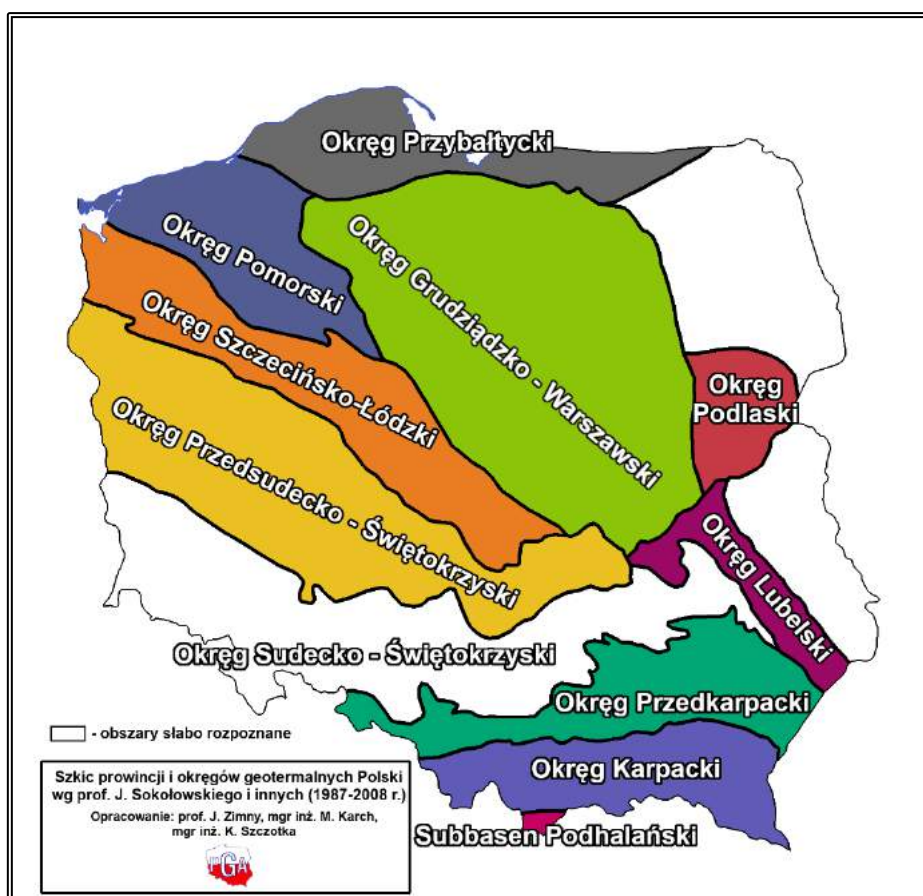
3.7.4 Energia geotermalna

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi, ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście, wydostają się na powierzchnię jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być wtłaczana z powrotem, a tempo wydobywania i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze.

Geotermię dzieli się na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Powiat sokołowski znajduje się na obszarze podlaskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie tego obszaru wynosi około 50 °C.

Rysunek 4. Okręgi geotermalne Polski

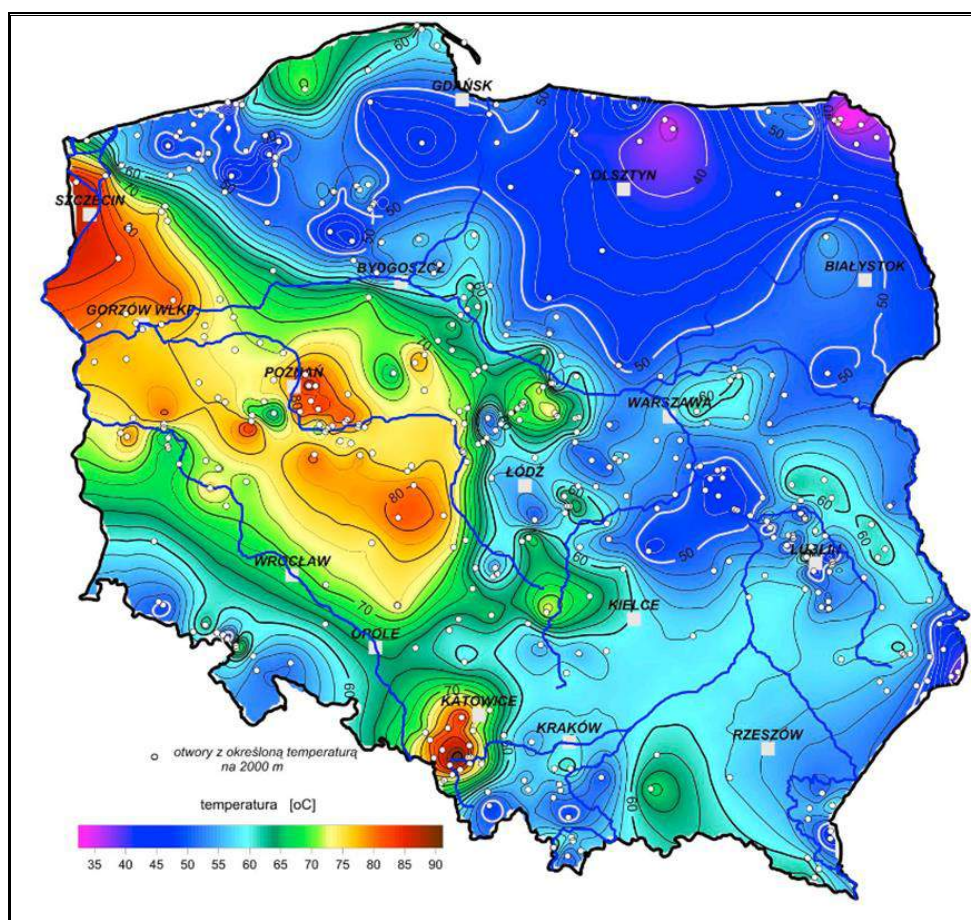

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl>

Zasoby energii geotermalnej powiatu sokołowskiego można oszacować jako nieznaczne. Zbiorniki wód geotermalnych powiatu charakteryzują się dość niskim gradientem geotermicznym, nie przekraczającym wartości 2-3°C/100 m.

W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych, brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkej geotermii (mieszkańcy nie są zobowiązani do zgłaszania tego typu instalacji). Jednak, w związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat, przypuszcza się, że na terenie powiatu występują takie instalacje.

Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/>

3.7.5 Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów,
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

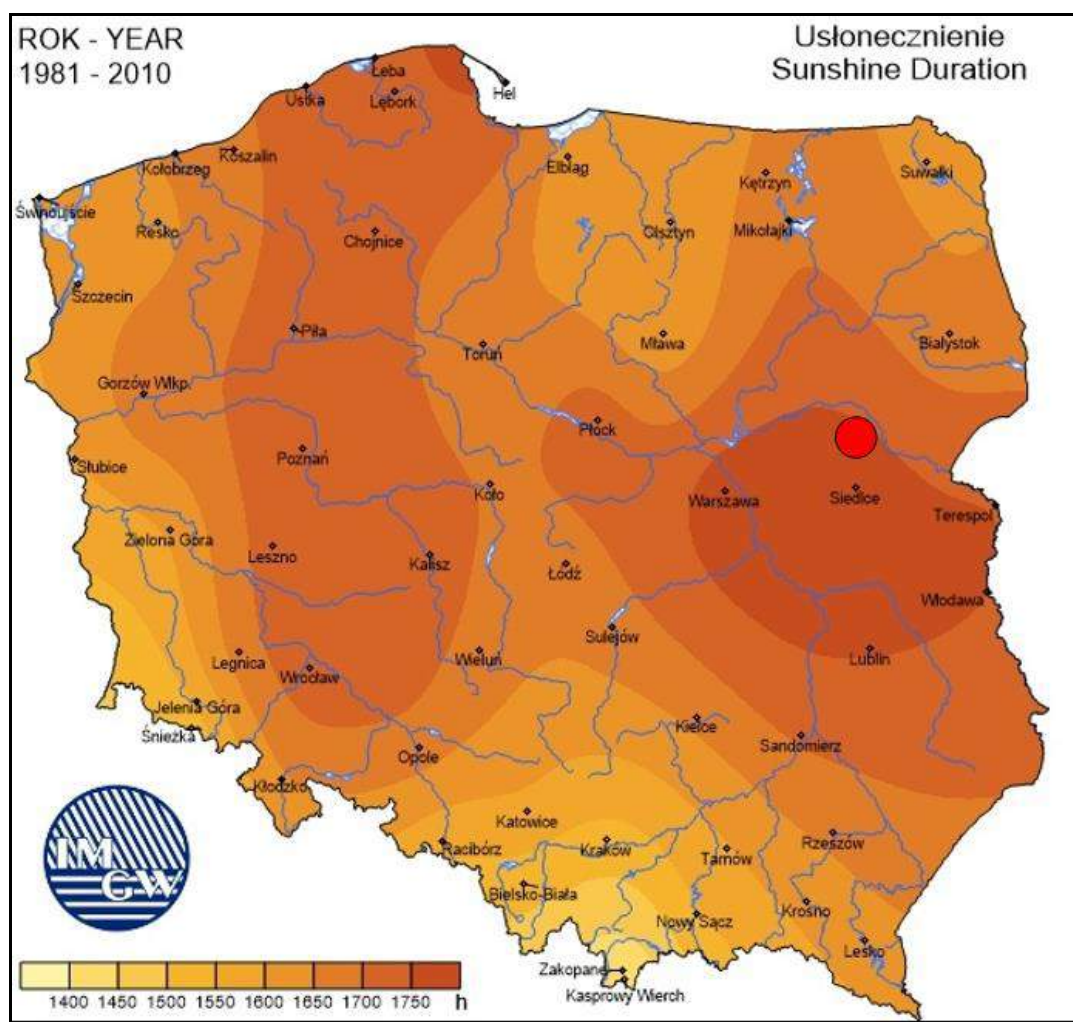
Panele fotowoltaiczne przetwarzają promieniowanie słoneczne na energię elektryczną, a następnie zasilają budynek. Wykorzystywane są również do ogrzania ciepłej wody użytkowej, jak i do wsparcia systemów konwencjonalnych przy ogrzewaniu w sezonie jesienno-zimowym. Instalacja fotowoltaiczna może współpracować z urządzeniami klimatyzacyjnymi zasilanymi energią elektryczną. Największa moc urządzeń chłodzących jest potrzebna w okresie letnim, kiedy występuje duże nasłonecznienie, co również ma wpływ w tym czasie na największą produkcję energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego. Ponadto można również zaprojektować instalację fotowoltaiczną współpracującą z pompą ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem zużywającym energię elektryczną (część pompy ciepła – sprężarka), a uzupełniając jej układ o instalację

fotowoltaiczną, dostarczana jest darmowa energia do zasilania pompy. Rozwiązanie to pozwala ogrzewać budynek w sposób przyjazny dla środowiska.

Kolektory słoneczne to urządzenia służące do zmiany energii słonecznej na energię ciepłą. Optymalnym rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepłą.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie mazowieckim są korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie uśłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1700 - 1750 godzin i należy do jednego z najwyższego w Polsce. Oznacza to, że powiat sokołowski posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 6. Położenie powiatu sokołowskiego na mapie uśłonecznienia na terenie Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <http://klimat.pogodynka.pl>

Planując inwestycje w technologie energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Na terenie powiatu na budynkach prywatnych i publicznych zamontowane są instalacje fotowoltaiczne oraz kolektory słoneczne.

3.8 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Zrównoważone rolnictwo charakteryzuje się:

- optymalnym wykorzystaniem potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesieniem dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechnym wdrożeniem dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzeniem na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwojem infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Jeśli działalność rolnicza nie jest prowadzona z uwzględnieniem odpowiednich zasad środowiskowych może mieć negatywny wpływ na środowisko. Głównie dotyczy to emisji zanieczyszczeń do wód oraz gleb.

Na terenie powiatu sokołowskiego znajdują się jednolite części wód powierzchniowych, które została wskazana w Rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie *określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft*. Jest to: RW20001726671249 Cetynia od źródeł do Okna,

RW200021266759 Bug od Kołodziejki do Broku, RW2000232667329 Buczynka, RW2000242667129 Cetynia od Okna do ujścia, RW200017266869 Miedzinka z dopływami do ujścia,

Powiat sokołowski można zaliczyć do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego ze względu na substancje nawozowe wykorzystywane w sektorze rolniczym.

Rada Ministrów Rozporządzeniem z 12 lutego 2020 r. przyjęła „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2020 r., poz. 243). Wdrożenie programu ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów. Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

PRZEMYSŁ

Przemysł jest sektorem odpowiedzialnym w głównej mierze za degradację środowiska. Wraz z rozwojem działalności gospodarczej człowieka, ośrodków przemysłowych, do otoczenia zaczęto odprowadzać coraz więcej szkodliwych substancji. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe pochodzące z fabryk i elektrowni. Najczęściej obserwuje się pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, powierzchni ziemi (gleby) i krajobrazu. Dodatkowo emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie powiatu sokołowskiego nie funkcjonują zakłady przemysłowe, które stwarzałyby potencjalne wysokie zagrożenie dla środowiska naturalnego. Według danych GUS w 2020 r., na obszarze powiatu w sektorze prywatnym funkcjonowały 323 podmioty należące do sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

- zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
- zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
- zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
- zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,

— zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Prowadzona działalność przemysłowa stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska. W tym przypadku, jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modeli produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Ma to wpływ na zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmierzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

TRANSPORT

Rozwój transportu w ostatnich dekadach jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie stanowi również źródło uciążliwości i problemów, które są szczególnie istotne w skali lokalnej.

Transport na terenie powiatu sokołowskiego przyczynia się do emisji pyłów do powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie ze źródeł transportowych składa się głównie z emisji gazów z systemów wydechowych samochodów i pociągów. Na jakość powietrza istotny wpływ ma stan techniczny pojazdów, który nie zawsze jest zgodny z obowiązującymi normami, przez co emitowane są niebezpieczne dla ludzi i środowiska zanieczyszczenia. Obecnie ruch samochodowy na tym terenie skupiony jest na drogach krajowych nr 62 i 63 oraz drogach wojewódzkich nr 627 i 695.

Transport jest źródłem zbyt wielu zagrożeń, stanowi źródło hałasu, zanieczyszczeń atmosferycznych i wypadków komunikacyjnych. Jednocześnie trudno wyobrazić sobie rzeczywistość bez możliwości swobodnego poruszania się, przemieszczania ludzi i przepływu towarów. Negatywny wpływ na stan środowiska ze względu na emisję hałasu, związany jest często z niewystarczającym stanem technicznym dróg. Stanowi również uciążliwość podczas odpoczynku, pracy i snu.

Kolejnym negatywnym aspektem rozwoju transportu jest jego szkodliwy wpływ na zwierzęta poprzez bezpośrednie oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na ich organizmy, jak również pośrednio skutek spożywania zanieczyszczonych roślin. Wśród innych aspektów należy tu wymienić wspomniany powyżej hałas komunikacyjny, możliwość przecinania szlaków migracyjnych i fragmentacji siedlisk, jak również wypadki komunikacyjne z udziałem zwierząt.

Biorąc powyższe pod uwagę, w wyniku niezadowalającego stanu dróg oraz występowania dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, obszar powiatu narażony jest na wzmożony hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, a także ewentualne wypadki drogowe. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływania na stan środowiska na tym obszarze, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie.

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów na terenie powiatu sokołowskiego proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
 - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
 - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
 - poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

BUDOWNICTWO

Budownictwo jest ważną gałęzią gospodarki tworzącą wiele miejsc pracy i mającą potencjał rozwoju całego kraju, jednocześnie jest źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń. Zrównoważone podejście umożliwia zachowanie wzrostu wartości budownictwa w ogólnym rachunku gospodarczym z zachowaniem równowagi ekologicznej.

W wyniku realizacji prac budowlanych mogą mieć miejsce krótkotrwałe, tymczasowe i niegroźne negatywne oddziaływania głównie w zakresie emisji hałasów i pyłów. Prowadzone prace w zakresie budownictwa prowadzone są zawsze zgodnie z przepisami i normami w tym zakresie. W przypadku przystąpienia do prac w zakresie planowania i tworzenia dokumentacji dla inwestycji na obszarach chronionych wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza oraz ocena możliwości wystąpienia zagrożonych gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji lub cennych siedlisk oraz analizą rozwiązań alternatywnych tj. np. zmiany lokalizacji. Obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy

przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji budynków pod kątem występowania gatunków chronionych.

Wobec powyższego należy dążyć do:

- spełnienia wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowania zużycia wody i ciepła, zmniejszenia strat przesyłowych wody i ciepła,
- tworzenia bądź utrzymania ładu przestrzennego, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi, zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek,
- całkowitego wyeliminowania samowoli budowlanej,
- szerokiego wdrażania tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych – organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Działania prowadzące do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuację i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochronę dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

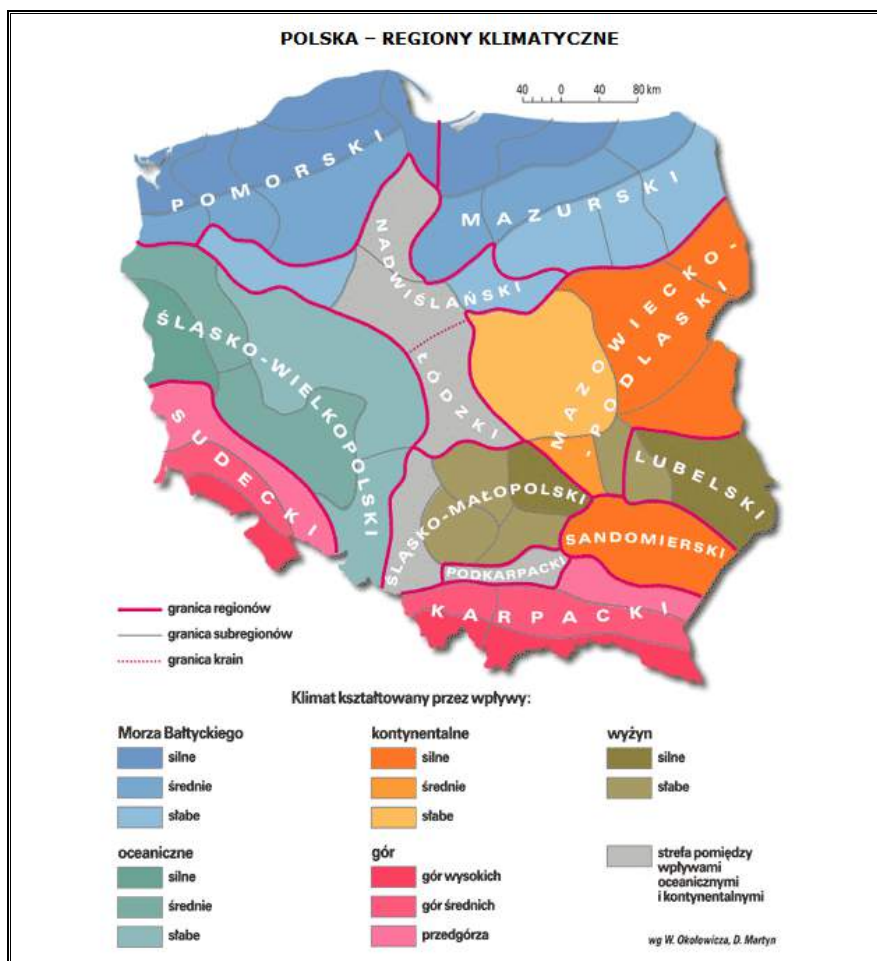
4. Ocena stanu środowiska

4.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Obszar powiatu zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg. W. Okołowicza i D. Martyn znajduje się w obrębie zaliczanym do mazowiecko-podlaskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Klimat występujący na terenie powiatu sokołowskiego, w dużym stopniu kształtowany jest przez masy powietrza, docierające ze wschodu (masy powietrza kontynentalnego). Powietrze polarno-kontynentalne, nadciągające ze wschodu jest powietrzem o małej wilgotności. Amplitudy temperatur są większe od przeciętnych, a klimat charakteryzuje się dość długim wcześnie zaczynającym się latem oraz dłuższą niż przeciętnie zimą z niskimi temperaturami. Roczna suma opadów wynosi ok. 650 mm, a okres wegetacji to ok. 210 dni w roku. Średnia roczna temperatura powietrza sięga około 8-9°C. Na terenie powiatu przeważającymi wiatrami są wiatry z sektora zachodniego, a w zimie przeważają wiatry północno-zachodnie.

Rysunek 7. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1077 ze zm.) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa, jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji poza spalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

Największa emisja liniowa występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszey i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy), co będzie również dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Na terenie powiatu sokołowskiego największa emisja liniowa występuje w obrębie ruchliwych dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza na tym terenie w wyniku emisji liniowej.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie powiatu przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie powiatu część mieszkańców ogrzewa swoje domy węglem, co przyczynia się do emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania.

Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO₂), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO₂), para wodna (H₂O), sadza i pył.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wmywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na trudność ich kontrolowania oraz łatwość ich rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, powiat sokołowski należy do strefy mazowieckiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- dwutlenek azotu (NO_2),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C_6H_6),
- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM_{10} , oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył $\text{PM}_{2,5}$.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy mazowieckiej.

Tabela 9. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020

Analizując roczną ocenę jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej pod kątem kryteriów w celu ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin zauważyć można przekroczenie niektórych z nich:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (II faza), (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM_{2,5} (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O₃ (AOT40).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy mazowieckiej były dotrzymane.

Najwyższe stężenia B(a)P odnotowywane jest na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń B(a)P były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Najwyższy poziom stężeń benzo(a)piranu odnotowywany w okresie grzewczym dodatkowo uzasadnia konieczność wdrażania na terenie województwa, a więc powiatu sokołowskiego nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— dobre warunki klimatyczne do montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, — brak dużych zakładów przemysłowych, — monitoring powietrza na terenie strefy mazowieckiej, do której należy powiat sokołowski, — dostęp do sieci gazowej w mieście Sokołów Podlaski, gminie Sokołów Podlaski i mieście i gminie Kosów Lacki.	— przekroczenie poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀ (poziom dopuszczalny), pyłu PM_{2,5} (poziom dopuszczalny II faza), benzo(a)pirenu w pyłach PM₁₀ (poziom docelowy), oraz ozonu (celu długoterminowego) w strefie mazowieckiej do której należy powiat, — brak rozwiniętej sieci gazowej we wszystkich gminach powiatu, — wykorzystywanie paliw stałych w celach grzewczych oraz paliw niskiej jakości, — niedostateczny stopień wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, — zły stan części dróg na terenie powiatu.
Szanse	Zagrożenia

— rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii; — budowa ścieżek rowerowych, — wzrastająca świadomość oraz moda na zdrowy tryb życia, zwiększenie korzystania z bez emisyjnych środków transportu (np. rower), — wdrażanie działań adaptacyjnych do zmian klimatu, — wdrażanie uchwały antysmogowej.	— wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych; — zmiany klimatu i nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe, — spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach.
---	--

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze,
- hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i komfort życia. Skutkami przebywania w otoczeniu narażonym na hałas mogą być uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się, niekorzystne wpływające na sen i odpoczynek człowieka, a także zmniejszenie wydajności w środowisku pracy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Na terenie powiatu sokołowskiego hałas przemysłowy stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym. Zakłady na terenie tym nie stanowią jednak mocno uciążliwego źródła hałasu. Stanowią jednak niedogodność dla okolicznych mieszkańców, których budynki mieszkalne zlokalizowane są blisko przedsiębiorstw.

Do zakładów tych należą najczęściej: stolarskie, tartaki, warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie powiatu jest ruch na drogach krajowych nr 62 i 63, drogach wojewódzkich nr 627 i 695 oraz drogach powiatowych.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale).

W ostatnich latach (2018-2020) na terenie powiatu sokołowskiego wykonywano:

- badania hałasu przemysłowego dla 7 podmiotów w 18 punktach pomiarowych,
- badania hałasu drogowego w 3 punktach pomiarowych.

Tabela 12. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego na terenie powiatu sokołowskiego

Podmiot	Nazwa punktu pomiarowego	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Laeq po korekcie [dB]	Czas odniesienia	Przekroczenie		Współrz. pp WGS84 (długość)	Współrz. pp WGS84 (szerokość)
						LAeqD [dB]	LAeqN [dB]		
1	Pp. nr 1 - na granicy posesji od strony wschodniej	2019-03-28	2019-03-28	36,6	Noc 1h	-	-	22,21989	52,62119
				37,2	Dzień 8h	-	-	22,21989	52,62119
	Pp. nr 2 - na granicy posesji od strony południowej	2019-03-28	2019-03-28	36,2	Noc 1h	-	-	22,21686	52,61617
				36,4	Dzień 8h	-	-	22,21686	52,61617
2	P1 północny zachód	2020-11-17	2020-11-17	36,7	Noc 1h	-	-	22,18708	52,46728
				37,5	Dzień 8h	-	-	22,18708	52,46728
	P2 południowy wschód	2020-11-17	2020-11-17	39	Noc 1h	-	-	22,19481	52,46242
				39,5	Dzień 8h	-	-	22,19481	52,46242
	P3 północny wschód	2020-11-17	2020-11-17	36,4	Noc 1h	-	-	22,19614	52,46567
				37,3	Dzień 8h	-	-	22,19614	52,46567
3	P1 str. zachodnia	2019-09-05	2019-09-05	37,5	Noc 1h	-	-	22,20336	52,4215
				38,6	Dzień 8h	-	-	22,20336	52,4215
	P2 str. północna	2019-09-05	2019-09-05	38,6	Noc 1h	-	-	22,21014	52,42575
				39,3	Dzień 8h	-	-	22,21014	52,42575
4	Pp. nr 1 - na granicy działki od strony północnej	2019-11-19	2019-11-19	36,4	Noc 1h	-	-	22,29475	52,49517
				37,8	Dzień 8h	-	-	22,29475	52,49517
	Pp. nr 2 - na granicy działki od strony południowej	2019-11-19	2019-11-19	37,4	Noc 1h	-	-	22,29324	52,49463
				38,6	Dzień 8h	-	-	22,29324	52,49463
5		2019-05-07	2019-05-07	43,3	Noc 1h	-	-	22,14405	52,58565

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Podmiot	Nazwa punktu pomiarowego	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Laeq po korekcie [dB]	Czas odniesienia	Przekroczenie		Współrz. pp WGS84 (długość)	Współrz. pp WGS84 (szerokość)
						LAeqD [dB]	LAeqN [dB]		
	Pp. nr 1 - tereny chronione akustycznie			46,8	Dzień 8h	-	-	22,14405	52,58565
	Pp. nr 2 - tereny chronione akustycznie	2019-05-07	2019-05-07	44	Noc 1h	-	-	22,1459	52,5861
				51,5	Dzień 8h	-	-	22,1459	52,5861
6	Pp. nr 1 - od strony zachodniej - ul. Legionów 2	2018-05-10	2018-05-10	57	Dzień 8h	7	-	22,24061	52,40172
				57,5	Noc 1h	-	17,5	22,24061	52,40172
		2018-10-10	2018-10-10	47,2	Noc 1h	-	7,2	22,24061	52,40172
				48,1	Dzień 8h	-	-	22,24061	52,40172
		2019-01-21	2019-01-21	36,4	Noc 1h	-	-	22,24061	52,40172
		2020-10-22	2020-10-22	39,5	Noc 1h	-	-	22,24061	52,40172
				45,5	Dzień 8h	-	-	22,24061	52,40172
7	Pp. nr 1 - od strony zachodniej	2018-01-09	2018-01-09	42,8	Noc 1h	-	-	22,15028	52,60036
				42,9	Dzień 8h	-	-	22,15028	52,60036
		2020-04-01	2020-04-01	41,4	Noc 1h	-	-	22,15028	52,60036
				42,8	Dzień 8h	-	-	22,15028	52,60036
	Pp. nr 2 - (w 2018 pp. nr 3) - od strony południowo-zachodniej	2018-01-09	2018-01-09	39,8	Noc 1h	-	-	22,15042	52,60033
				40,5	Dzień 8h	-	-	22,15042	52,60033
		2020-04-01	2020-04-01	37,7	Noc 1h	-	-	22,15042	52,60033
				38,9	Dzień 8h	-	-	22,15042	52,60033
		2018-01-09	2018-01-09	42,2	Noc 1h	-	-	22,15092	52,60106

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Podmiot	Nazwa punktu pomiarowego	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Laeq po korekcie [dB]	Czas odniesienia	Przekroczenie		Współrz. pp WGS84 (długość)	Współrz. pp WGS84 (szerokość)
						LAeqD [dB]	LAeqN [dB]		
	Pp. nr 2 - od strony zachodniej			42,8	Dzień 8h	-	-	22,15092	52,60106
	Pp. nr 4 - od strony południowo-zachodniej	2018-01-09	2018-01-09	39,2	Noc 1h	-	-	22,15164	52,59844
				40	Dzień 8h	-	-	22,15164	52,59844
	Pp. nr 5 - od strony południowo-wschodniej	2018-01-09	2018-01-09	38	Noc 1h	-	-	22,15647	52,59753
				38,5	Dzień 8h	-	-	22,15647	52,59753
	Pp. nr 6 - od strony północno-zachodniej	2018-01-09	2018-01-09	39,8	Noc 1h	-	-	22,14942	52,60161
				40,3	Dzień 8h	-	-	22,14942	52,60161

Źródło: Informacje od GIOŚ

Przekroczenia poziomu hałasu wystąpiły w jednym Zakładzie: Punkt pomiarowy nr 1 - od strony zachodniej - ul. Legionów 2.

W 2020 roku Główny Inspektor Ochrony Środowiska wykonał pomiary monitoringowe hałasu zgodnie z założeniami Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016-2020. W zakresie hałasu drogowego na terenie powiatu wzdłuż drogi krajowej nr 62 wyznaczono 1 punkt pomiarowy w miejscowości Remiszew Duży (gmina Repki), 1 punkt pomiarowy w miejscowości Grochów Szlachecki (gmina Sokołów Podlaski) oraz 1 punkt pomiarowy w Sokołowie Podlaskim.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki pomiarów w tych punktach. W miejscowości Remiszew Duży odnotowano przekroczenia zarówno w dzień jak i w nocy poziomu hałasu. Natomiast w miejscowości Grochów Szlachecki i Sokołów Podlaski przekroczenia wystąpiły w nocy.

Tabela 13. Wyniki pomiarów hałasu drogowego punktów zlokalizowanych wzdłuż drogi krajowej nr 62 na terenie powiatu sokołowskiego

Lokalizacja	Data pomiaru	Pora doby	Wskaźnik krótkookresowy pomiaru hałasu drogowego	Natężenie ruchu		
				lekkie	ciężkie	razem
			(dB)	Ilość pojazdów		
Remiszew Duży rodzaj zabudowy – po obu stronach jezdni – tereny zabudowy zagrodowej długość analizowanego odcinka – 4,8 km	20/21.08.2020	Dzień (16h)	68,9	4 455	454	4 909
		Noc (8h)	61,9	328	71	399
	21/22/08.2020	Dzień (16h)	69,2	4 920	389	5 309
		Noc (8h)	61,7	436	36	472
	22/23/08.2020	Dzień (16h)	67,9	4 395	218	4 613
		Noc (8h)	59,7	328	16	344
Grochów Szlachecki rodzaj zabudowy – po obu stronach jezdni – zabudowa mieszkaniowo-usługowa, po stronie pomiarów szkoła podstawowa, długość analizowanego odcinka – 1,2 km	30.06/01.07.2020	Dzień (16h)	63,3	4 574	799	5 373
		Noc (8h)	59,2	412	135	547
Sokołów Podlaski rodzaj zabudowy – po obu stronach jezdni – zabudowa mieszkaniowo-usługowa, po stronie pomiarów	06/07.10.2020	Dzień (16h)	63,7	10 364	899	11 263
		Noc (8h)	58,1	534	92	626

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

Lokalizacja	Data pomiaru	Pora doby	Wskaźnik krótkookresowy pomiaru hałasu drogowego	Natężenie ruchu		
				lekkie	ciężkie	razem
			(dB)	Ilość pojazdów		
szkoła podstawowa, długość analizowanego odcinka – 0,93 km						

Legenda:

Poziomy hałas określone czerwoną czcionką wskazują na przekroczenie poziomu dopuszczalnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitoringu Hałasu Komunikacyjnego w 2020 roku w województwie mazowieckim, www.gios.gov.pl

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— brak dużych zakładów przemysłowych, o nadmiernej emisji hałasu, — prowadzenie badań natężenia hałasu, — systematyczna poprawa stanu technicznego dróg.	— niewystarczający stan techniczny dróg, — przekroczenia poziomu hałasu drogowego w punktach pomiarowych na drodze krajowej nr 62.
Szanse	Zagrożenia
— poprawę stanu nawierzchni ulic, — rozbudowa ścieżek rowerowych, — dostępność technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia.	— rozwój komunikacji wraz ze wzrostem liczby pojazdów i natężenia ruchu komunikacyjnego na drogach, — typ i stan techniczny pojazdów, — niewłaściwa lokalizacja planowanych obiektów stanowiących źródła hałasu.

Źródło: Opracowanie własne

4.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. 2021 poz. 623 ze zm.),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Struktura przesyłowej i dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej na obszarze powiatu sokołowskiego składa się z linii wysokiego napięcia: 400 kV, 220 kV i 110 kV. Odbiorcy energii elektrycznej są zasilani za pomocą sieci średniego napięcia 15 kV oraz liniami niskiego napięcia 0,4 kV wraz z systemem stacji 15/0,4 kV.

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

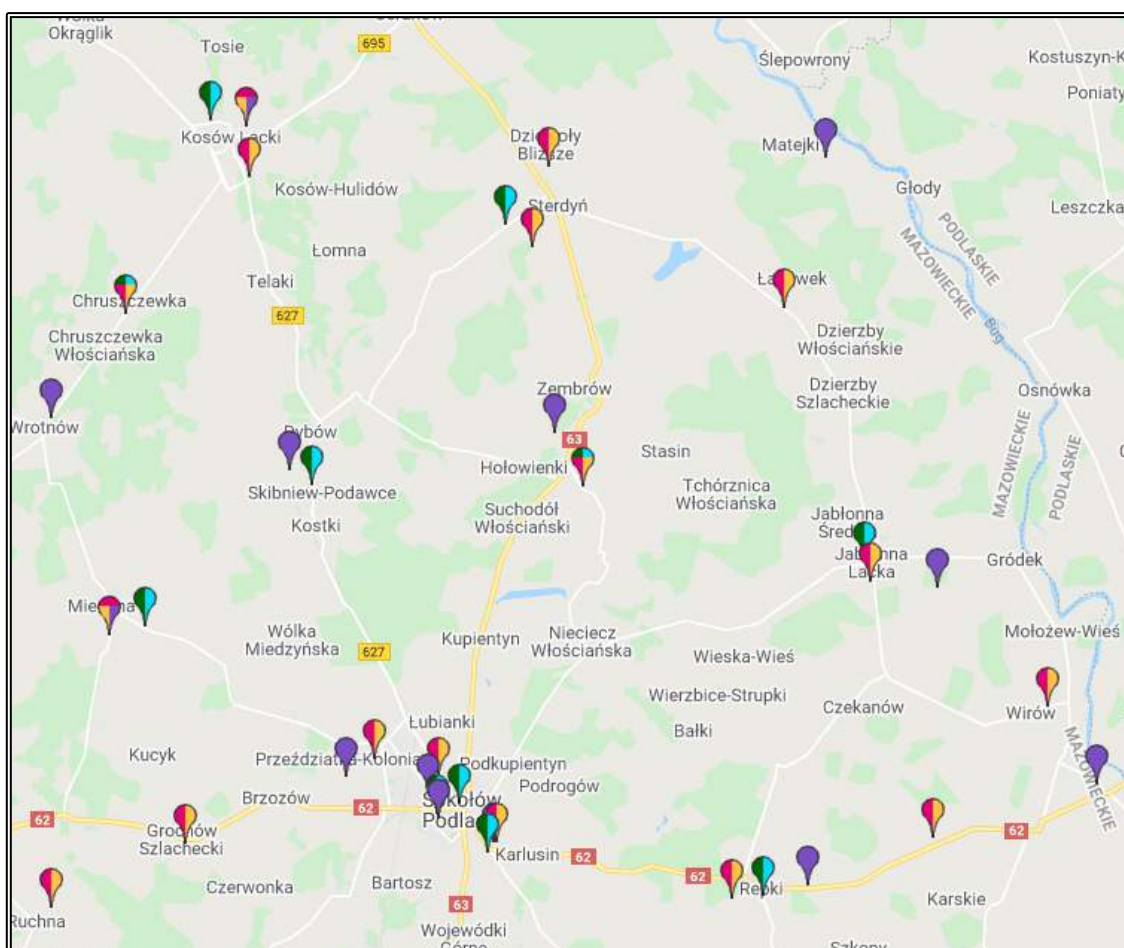
Na terenie powiatu sokołowskiego zlokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Są to stacje w następujących miejscowościach na terenie powiatu:

- Grochów,
- Kosierady Wielkie,
- Chruszczewka,

- Sokołów Podlaski,
- Skibniew-Kurcze,
- Przeździatka-Kolonia,
- Skibniew – Podawce,
- Kosów Lacki,
- Kudelczyn,
- Ceranów,
- Jabłonna Lacka,
- Niemirki,
- Wirów,
- Repki,
- Gałki,
- Mołomotki-Dwór,
- Wasilew Szlachecki,
- Sabnie,
- Kamieńczyk,
- Łazówek,
- Lebiedzie,
- Stelągi,
- Stelągi-Kolonia.

Umieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowej znajdujących się na terenie i w okolicy powiatu prezentuje poniższy rysunek – Plus (kolor zielony), T-Mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy) i Aero2 (kolor błękitny).

Rysunek 8. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy powiatu sokołowskiego

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA, LTE w Polsce, <http://beta.btsearch.pl>

Na terenie Polski został wprowadzony ogólnodostępny, bezpłatny program SI2PEM, dzięki któremu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranym miejscu na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016-2020 na terenie powiatu sokołowskiego w podanych latach wyznaczono punkty monitoringowe PEM.

Tabela 15. Informacje o wynikach pomiarów PEM na terenie powiatu sokołowskiego

Rok badań	Miasto/Gmina	Miejscowość	Wyniki
2020	Miasto i Gmina Kosów Lacki	Chruszczewka Szlachecka	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego (V/m) – 0,29.
2018	Miasto Sokołów Podlaski	Sokołów Podlaski, skwer przy ul. Długiej	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego (V/m) – <0,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji ze strony www.gios.gov.pl

Wobec powyższego na terenie tym nie odnotowano przekroczeń poziomów pól elektromagnetycznych.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— wyznaczony punkty monitoringu PEM, — brak przekroczeń dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego.	— obecność na terenie powiatu nadajników telefonii komórkowej. — stan techniczny części linii napowietrznych.
Szanse	Zagrożenia
— modernizacja sieci energetycznych przez operatora, — regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, — uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	— wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet), — dynamiczny wzrost liczby abonentów telefonii komórkowej skutkujący zagęszczeniem lokalizacyjnym stacji bazowych telefonii komórkowej.

Źródło: Opracowanie własne

4.4 Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Powiat sokołowski usytuowany jest w dorzeczu rzeki Wisły. Sieć rzeczną tworzą tu ciekły związane ze zlewnią rzeki Bug. Rzeka od strony północnej i wschodniej stanowi naturalną granicę powiatu sokołowskiego na ponad 60 kilometrowym odcinku.

Do największych zbiorników wodnych na tym terenie należą:

- stawy rybne w Łazowie położone na rzece Cetyni (gmina Sterdyń). Powierzchnia lustra wody na tym obiekcie, przy wypełnieniu wszystkich zbiorników, wynosi ok. 24 ha,
- starorzecze – w okolicach Długie Kamieńskie, gmina Ceranów, o pow. ok. 21 ha,
- starorzecze – „Jezioro” w okolicach wsi Rytele Świeckie, gmina Ceranów, o pow. ok. 16 ha,
- starorzecze – (bez nazwy) – między wsiami Wszebory i Grodzieckie gmina Ceranów, o pow. ok. 9 ha.²

W poniższej tabeli przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, których zlewnie znajdują się na terenie powiatu sokołowskiego.

Tabela 17. Jednolite części wód powierzchniowych występujące na terenie powiatu sokołowskiego

Miasto/Gmina	Kod JCWP	Nazwa JCWP
miasto Sokołów Podlaski, gminy: Bielany, Jabłonna Lacka, Repki, Sabnie,	RW20001726671249	Cetynia od źródeł do Okna
miasto Sokołów Podlaski, gminy: Bielany, Sokołów Podlaski	RW2000172668589	Grochowska Struga
gminy: Bielany, Jabłonna Lacka, Repki, Sokołów Podlaski	RW2000172665949	Myśla
gminy: Bielany, Repki, Sokołów Podlaski	RW20001726681489	Stara Rzeka od źródeł do dopł. z Kukawek
gmina Bielany	RW2000172668369	Dopływ z Księżopola
gmina Bielany	RW2000232668169	Sosna
miasto i gmina Kosów Lacki, gminy: Ceranów, Sokołów Podlaski, Sterdyń	RW200017266749	Kosówka
miasto i gmina: Kosów Lacki, gminy: Ceranów, Jabłonna Lacka, Repki, Sterdyń	RW200021266759	Bug od Kołodziejki do Broku
miasto i gmina Kosów Lacki, gminy: Ceranów, Sabnie, Sokołów Podlaski, Sterdyń	RW2000232667329	Buczynka
gminy: Jabłonna Lacka, Repki, Sabnie	RW2000172665989	Turna
gminy: Jabłonna Lacka, Sabnie	RW2000172667126	Dopływ spod Bujał-Mikoszy
gminy: Jabłonna Lacka, Sabnie, Sterdyń	RW2000232665992	Dopływ spod Dzierzb Włociańskich
miasto i gmina Kosów Lacki	RW2000172667749	Kanał Kacapski

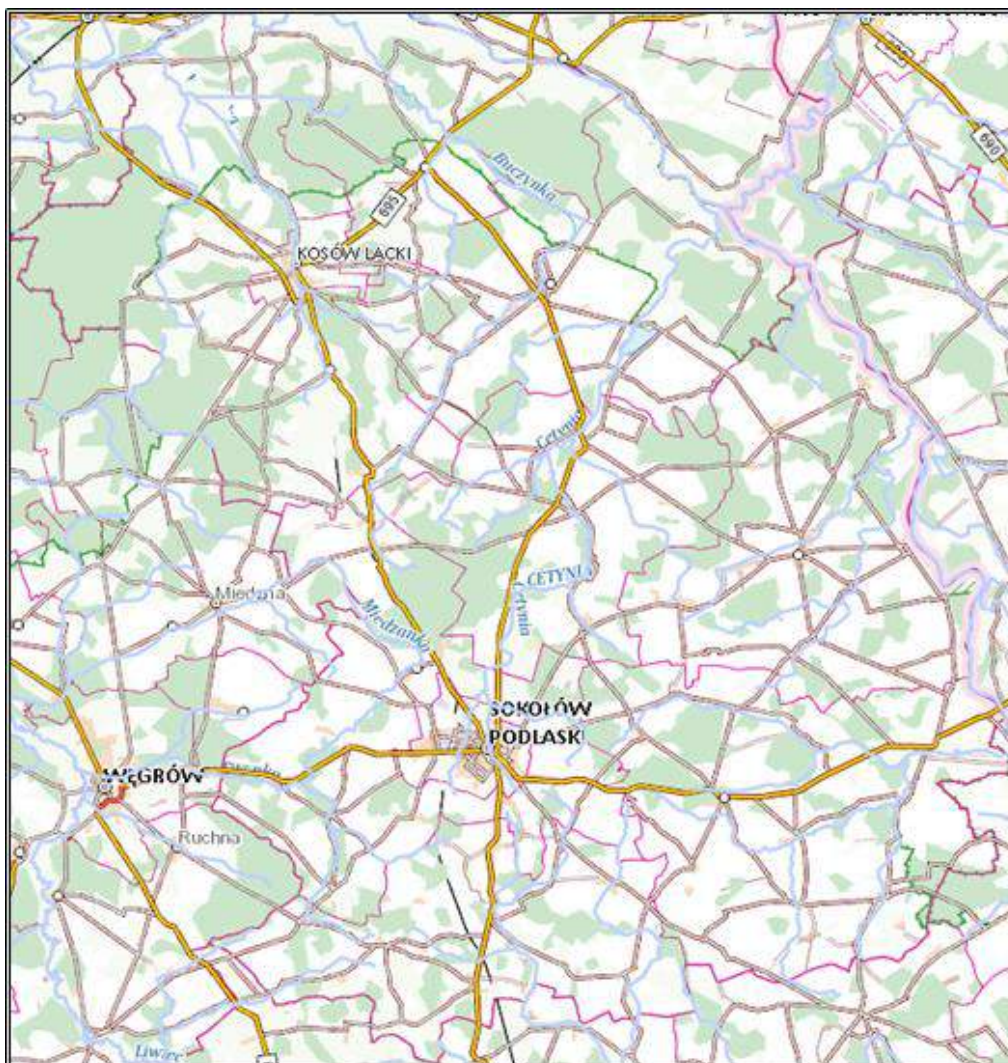
² Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

Miasto/Gmina	Kod JCWP	Nazwa JCWP
miasto i gmina Kosów Lacki	RW200017266789	Ugoszcz
miasto i gmina Kosów Lacki	RW2000232667549	Treblinka
gmina Repki	RW2000172665932	Dopływ spod Czapli
gmina Repki	RW2000232665929	Kołodziejka z dopływami
gminy: Sabnie, Sterdyń	RW2000172667128	Dopływ spod Kol. Hołowienki
gminy: Sabnie, Sterdyń	RW2000242667129	Cetynia od Okna do ujścia
gmina Sokołów Podlaski	RW200017266856	Dopływ spod Ruchny
gmina Sokołów Podlaski	RW200017266869	Miedzinka z dopływami do ujścia

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 9. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie powiatu sokołowskiego

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/>

Charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych położonych na terenie powiatu sokołowskiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 18. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie powiatu sokołowskiego

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	
						Stan lub potencjał	Stan chemiczny
RW20001726671249	Cetynia od źródeł do Okna	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172668589	Grochowska Struga	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172665949	Myśla	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW20001726681489	Stara Rzeka od źródeł do dopł. z Kukawek	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172668369	Dopływ z Księżopola	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000232668169	Sosna	23	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW200017266749	Kosówka	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW200021266759	Bug od Kołodziejki do Broku	21	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000232667329	Buczynka	23	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172665989	Turna	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172667126	Dopływ spod Bujał-Mikoszy	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000232665992	Dopływ spod Dzierzb Włociańskich	23	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172667749	Kanał Kacapski	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	
						Stan lub potencjał	Stan chemiczny
RW200017266789	Ugoszcz	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000232667549	Treblinka	23	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172665932	Dopływ spod Czapli	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000232665929	Kołodziejka z dopływami	23	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172667128	Dopływ spod Kol. Hołowienki	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000242667129	Cetynia od Okna do ujścia	24	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry
RW200017266856	Dopływ spod Ruchny	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW200017266869	Miedzinka z dopływami do ujścia	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry

Objaśnienie:

Typ JCWP:

- 17: Potok nizinny piaszczysty,
- 21: Wielka rzeka nizinna,
- 23: Potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych,
- 24: Mała i średnia rzeka na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych.

Status:

- NAT: Naturalna,
- SZCW: Silnie Zmieniona Część Wód,

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych (JCWP), czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takich jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i stan chemiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny i stan chemiczny.

Ocena stanu wód wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych wykazała, że JCWP, których w obszarze leży powiat sokołowski, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód.

Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie powiatu sokołowskiego

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Cetynia od źródeł do Okna	RW20001726671249	MO	3 (2018)	>1 (2017)	>2 (2018)	2 (2017)	Umiarkowany potencjał (2017)	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Stara Rzeka od źródeł do dopł. z Kukawek	RW20001726681489	MO	2 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	-	Umiarkowany stan (2018)	-	Zły stan wód (2018)
Sosna	RW2000232668169	MO, MD, MD/MO	5 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Zły stan ekologiczny (2018)	Poniżej dobrego (2018)	Zły stan wód (2018)
Kosówka	RW200017266749	MO	2 (2017)	>1 (2017)	>2 (2017)	-	Umiarkowany stan (2017)	-	Zły stan wód (2017)
Bug od Kołodziejki do Broku	RW200021266759	MO, MD, MD/MO	4 (2019)	1 (2019)	>2 (2019)	2 (2016)	Słaby stan ekologiczny (2019)	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Buczynka	RW2000232667329	MO	3 (2018)	>1 (2017)	>2 (2018)	-	Umiarkowany stan (2018)	-	Zły stan wód (2018)
Dopływ spod Bujal-Mikoszy	RW2000172667126	MO	2 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	-	Umiarkowany stan (2018)	-	Zły stan wód (2018)
Kanał Kacapski	RW2000172667749	MO, MD, MD/MO	3 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Umiarkowany stan (2018)	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Ugoszcz	RW200017266789	MO, MD, MD/MO	3 (2019)	3 (2019)	>2 (2019)	2 (2016)	Umiarkowany stan (2019)	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Kołodziejka z dopływami	RW2000232665929	MO, MD, MD/MO	4 (2019)	3 (2019)	>2 (2019)	>2 (2019)	Słaby stan ekologiczny	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Dopływ spod Kol. Hołowienki	RW2000172667128	MO	1 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	-	Umiarkowany stan (2018)	-	Zły stan wód (2018)
Cetynia od Okna do ujścia	RW2000242667129	MO	2 (2018)	>1 (2017)	>2 (2018)	-	Umiarkowany potencjał (2018)	-	Zły stan wód (2018)
Miedzinka z dopływami do ujścia	RW200017266869	MD/MO	3 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Umiarkowany stan (2018)	Poniżej dobrego (2018)	Zły stan wód (2018)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z definicją z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624 ze zm.) przez pojęcie powódź rozumie się *„czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”*.

Ryzyko powodziowe natomiast zgodnie z Art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Stopień ryzyka powodziowego warunkuje m.in. gęstość zaludnienia, sposób użytkowania dolin rzecznych i terenów zalewowych, infrastruktura techniczna, komunikacyjna.

Ze względu na obszar dotknięty żywiołem rozróżniamy trzy rodzaje powodzi:

- powódzie lokalne (małe) - spowodowane zazwyczaj opadami nawalnymi o dużym natężeniu, obejmujące swym zasięgiem małe zlewnie,
- powódzie regionalne (średnie) - dotyczące region wodny,
- powódzie krajowe (duże) - obejmujące obszar dorzecza, których główną przyczyną są długotrwałe deszcze na dużych obszarach.³

Ze względu na proces powstawania i wezbrania powódzie w Polsce możemy podzielić na następujące rodzaje:

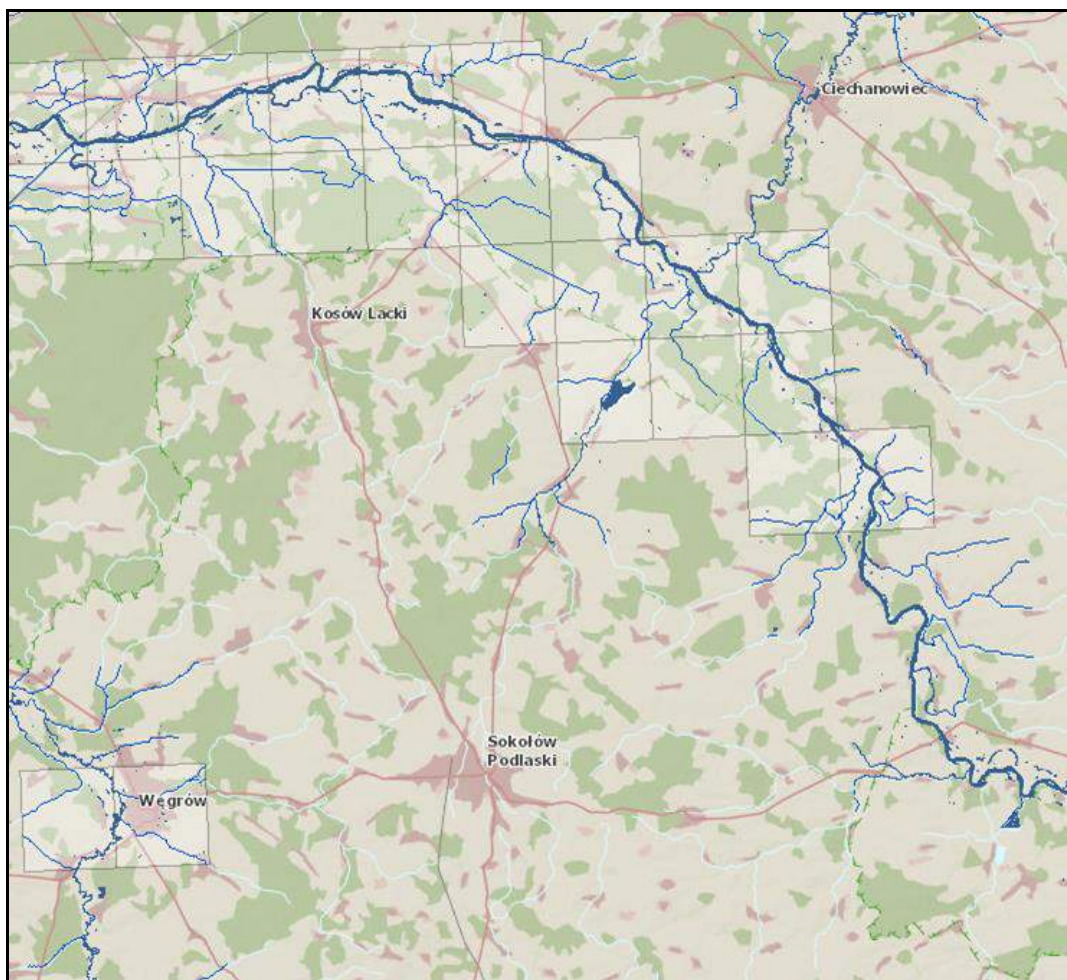
- opadowe – przyczyną są opady ulewne lub nawalne (o dużym natężeniu) oraz rozlewne (długotrwałe na dużym obszarze zlewni),
- roztopowe – przyczyną jest gwałtowne topnienie śniegu,
- zimowe – przyczyną jest nasilenie niektórych zjawisk lodowych,
- sztormowe - przyczyną są silne wiatry i sztormy występujące na zalewach i wybrzeżach.

Podtopienia i powódzie bardzo często powodują katastrofalne skutki, szczególnie odczuwalne przez środowisko i mieszkańców. Zmusza to lokalne władze do działań mających na celu zapobieganiu wezbrań rzecznych na terenach zamieszkałych w przyszłości. Do najważniejszych należy rozbudowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej oraz sporządzanie ocen zagrożenia powodziowego.

³ <http://powodz.gov.pl>

Na terenie powiatu sokołowskiego występuje zagrożenie powodziowe. Zagrożenie powodziowe dotyczy w głównej mierze terenów położonych w sąsiedztwie rzeki Bug oraz wypełnionych wodą zbiorników bezodpływowych w wyniku obfitych opadów lub gwałtownych roztopów. Ponadto, mogą wystąpić lokalne podtopienia gospodarstw na terenach poszczególnych gmin powiatu w wyniku gwałtownych opadów deszczu lub obfitych roztopów, gdzie drobne ciekі wodne lub zbiorniki bezodpływowe nie będą mogły pomieścić nadmiernej ilości wody.

Rysunek 10. Obszar zagrożenia powodziowego na terenie powiatu sokołowskiego

Źródło: <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

PLGW200055 - jest złożona z czterech poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudno-przepuszczalnymi. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu. W utworach czwartorzędu wody krążą w systemie zamkniętym w obrębie zlewni (lokalny system krążenia). W utworach paleogenu i neogenu wody dopływają lateralnie spoza obszaru JCWPd.⁴

Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych, wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawca badań oraz oceny stanu wód

WESTMOR CONSULTING

w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 55.

Tabela 20. Ocena stanu JCWPd nr 55 w 2019 r.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Niezagrożona
Wynik oceny stanu w 2019 r.	Chemiczny	Dobry
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	Dobry

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019

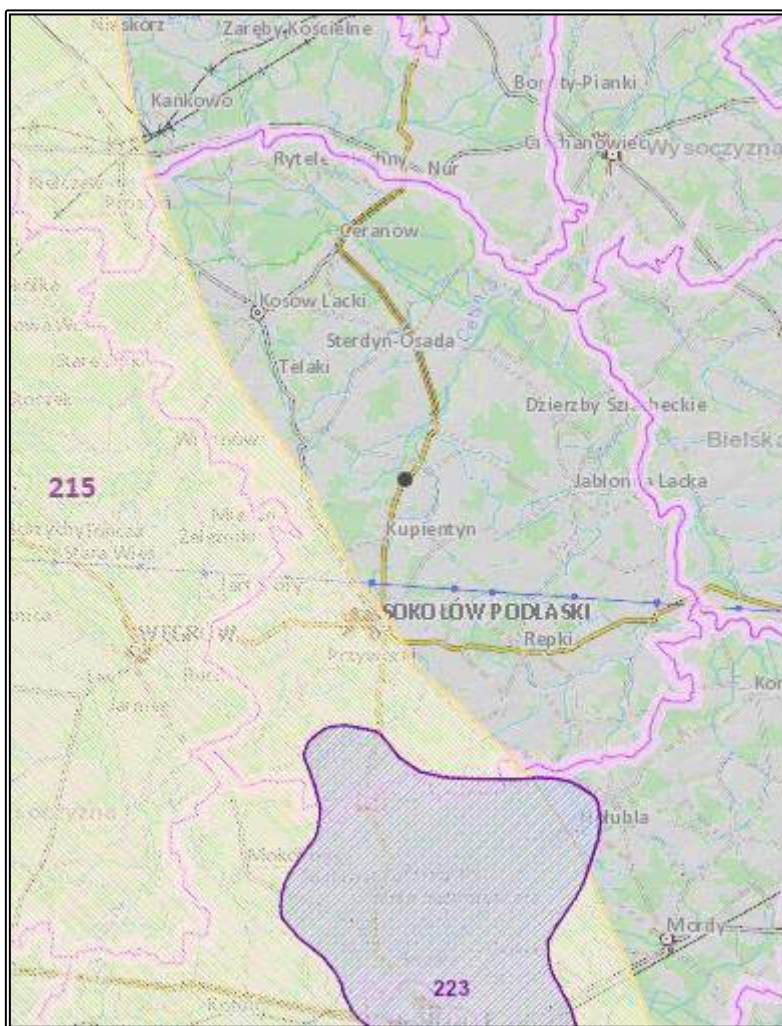
Na samym obszarze powiatu sokołowskiego nie są zlokalizowane żadne punkty pomiarowe krajowej sieci monitoringu jakości wód podziemnych.

GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH

Południowa część powiatu leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Dolina kopalna górnego Liwca nr 223. Poziom zbiornikowy jest zasilany na drodze przesiekania przez osady słabo przepuszczalne i przez dopływ lateralny z terenów sąsiednich. Przepływ wód podziemnych odbywa się ogólnie w kierunku północno-zachodnim, do doliny Bugu, ale istotną rolę w drenażu odgrywa też Liwiec. Wody poziomego zbiornikowego są dobrej jakości (klasa II), wymagają prostego uzdatnienia do celów pitnych, cechują się stałością składu chemicznego. Brak jest oznak zmian chemizmu wywołanych antropopresją. Ochrona ilości i jakości wód w GZWP nr 223 – nie wymagała wyznaczenia i ustanawiania obszaru ochronnego zbiornika. Wody zbiornika podlegają ochronie zwykłej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Wschodnia część obszaru położona jest w obrębie nieudokumentowanego GPZ Subniecka warszawska nr 215.

Rysunek 12. Położenie powiatu sokołowskiego na tle GZWP nr 215 i 223

Źródło: <http://geologia.pgi.gov.pl/>

POTENCJALNE ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie powiatu należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze powiatu sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieuszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne

są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— dobry stan wód podziemnych, — prowadzony monitoring wód podziemnych i powierzchniowych, — obszar powiatu objęty GZWP, — funkcjonują oczyszczalnie ścieków .	— zły stan wód powierzchniowych, — występowanie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi, — wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu, — obecność zbiorników bezodpływowych, — niewystarczający stan infrastruktury kanalizacyjnej.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie ilości punktów monitorowych wód, — budowa zbiorników retencyjnych, — opracowanie i realizacja planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych, — racjonalne i oszczędne gospodarowanie wodą, — utrzymanie rowów melioracyjnych w dobrym stanie, — programy małej retencji/budowa obiektów małej retencji.	— działalność rolnicza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — zjawiska wynikające ze zmian klimatu (np. gwałtowne deszcze, powodzie, susze), — zjawisko suszy hydrologicznej.

Źródło: Opracowanie własne

4.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu sokołowskiego wynosiła 127,8 km. Na przestrzeni lat 2016-2020 można zauważyć jej rozwój, gdyż wzrosła ona o 2,7 km. Liczba mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej w roku 2019 wyniosła 21 048 osób, co stanowiło 39,1% wszystkich mieszkańców. W tym samym roku liczba budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej stanowiła 22,7% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie powiatu.

Tabela 22. Infrastruktura kanalizacyjna powiatu sokołowskiego w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020 ⁵
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	125,1	128,6	128,9	127,3	127,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 491	3 557	3 570	3 598	3 667
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	770,8	778,8	909,5	894,3	905,2
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	21 008	21 123	21 050	21 048	b.d.
	%	38,3	38,7	38,8	39,1	b.d.
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury kanalizacyjnej	%	22,3	22,7	22,6	22,7	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Część mieszkańców, która nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnych korzysta ze zbiorników bezodpływowych (tzw. szamb) i przydomowych oczyszczalni. Na terenie powiatu sokołowskiego, według danych Głównego Urzędu Statystycznego z roku 2019 liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wynosiła 1 102 natomiast liczba zbiorników bezodpływowych 5 618 sztuk.

Według danych GUS w roku 2020 na terenie powiatu funkcjonowało 5 oczyszczalni ścieków, spośród których 4 to oczyszczalnie biologiczne, a jedna to oczyszczalnia z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W kolejnej tabeli przedstawiono długość czynnej sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach na terenie powiatu w latach 2016-2020. Nie wszystkie mają dostęp do sieci kanalizacyjnej. W sieć wyposażone są miasto Sokołów Podlaski, gmina Jabłonna Lacka, miasto i gmina Kosów Lacki, gmina Repki, gmina Sokołów Podlaski oraz gmina Sterdyń. naj

⁵ W momencie opracowania dokumentu część danych GUS za rok 2020 nie była jeszcze dostępna

Tabela 23. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016 - 2020

Gmina	2016	2017	2018	2019	2020
Miasto Sokołów Podlaski	67,6	67,9	68,0	68,1	68,6
Gmina Bielany	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Cerańów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Jabłonna Lacka	15,5	16,9	17,1	15,4	15,4
Miasto i Gmina Kosów Lacki	15,7	17,5	17,5	17,5	17,5
Gmina Repki	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Gmina Sabnie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Sokołów Podlaski	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
Gmina Sterdyń	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zgodnie z danymi GUS na terenie powiatu sokołowskiego w roku 2020 długość zbiorczej sieci wodociągowej wynosiła 994,3 km i wzrosła ona na przestrzeni lat 2016-2020 o 75,8 km. Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w roku 2019 wyniosła 46 804 osób, tj. 87% wszystkich mieszkańców. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2020 roku wynosiło 40,2 m³ i wzrosło na przestrzeni 5 lat o 13,88%.

Tabela 24. Infrastruktura wodociągowa powiatu sokołowskiego w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	918,5	988,3	995,8	993,8	994,3
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	12 744	12 974	12 999	13 086	13 429
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 942,6	1 965,5	2 143,6	2 137,8	2 155,0
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	47 441	47 375	47 094	46 804	b.d.
	%	86,5	86,8	86,9	87,0	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	35,3	36,0	39,4	39,4	40,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Zgodnie z informacjami w poniższej tabeli wszystkie gminy na terenie powiatu mają dostęp do sieci wodociągowej. W latach 2016-2020 nastąpił wzrost sieci na terenie miasta Sokołów Podlaski, gminy Bielany, gminy Jabłonna Lacka, miasta i gminy Kosów Lacki, gminy Repki oraz gminy Sokołów Podlaski.

Tabela 25. Długość czynnej sieci wodociągowej w poszczególnych gminach na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016 - 2020

Gmina	2016	2017	2018	2019	2020
Miasto Sokołów Podlaski	60,2	60,9	61,9	62,3	62,8
Gmina Bielany	75,2	75,2	75,2	75,4	75,4
Gmina Ceranów	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8
Gmina Jabłonna Lacka	130,8	130,9	137,4	131,2	131,2
Miasto i Gmina Kosów Lacki	162,7	231,7	231,7	231,7	231,7
Gmina Repki	125,7	125,7	125,7	129,1	129,1
Gmina Sabnie	74,9	74,9	74,9	74,9	74,9
Gmina Sokołów Podlaski	137,9	137,9	137,9	138,1	138,1
Gmina Sterdyń	98,3	98,3	98,3	98,3	98,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie oczyszczalni ścieków; — rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, — wzrastająca liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,	— korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, — niedostateczny stopień skanalizowania obszaru powiatu (część gmin nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej), — wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca.
Szanse	Zagrożenia
— rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej.	— niewłaściwa wiedza mieszkańców na temat nielegalnego zrzutu ścieków, — niewłaściwa eksploatacja indywidualnych systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków.

Źródło: Opracowanie własne

4.6 Zasoby geologiczne

RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA

Tereny powiatu mają charakter nizinny, nachylony w kierunku północnym i wschodnim. Ukształtowanie terenu jest lekko zróżnicowane. Występują tu łagodne wzniesienia morenowe. Wysokości bezwzględne na tutejszym obszarze kształtują się od 217 m n.p.m. w najwyższym punkcie powiatu, który zlokalizowany jest w obszarze moreny czołowej (okolice wsi Rozbity Kamień – Kudelczyn), poprzez wartości w przedziale 150-200 m n.p.m. w części południowej oraz zachodniej powiatu, a także 100-150 m n.p.m. w części wschodniej i północnej, do wysokości 100 m n.p.m. na obszarze doliny Bugu.⁶

Obszar powiatu położony w obrębie obniżenia podlaskiego – dużej jednostki strukturalnej zbudowanej z prekambryjskich utworów krystalicznych: migmatytów, granitoidów i gnejsów. Obniżenie to cechuje bardzo głębokie zaleganie najstarszych skał.

Osady paleozoiku reprezentowane są przez skały osadowe kambru, ordowiku, syluru i permu. Występują tu również utwory triasu. Wyżej znajdują się utwory mezozoiku (jury i kredy), które tworzą młodszą jednostkę strukturalną – nieckę warszawską, wypełnioną osadami kenozoicznymi. Utwory jurajskie wykształciły się jako piaskowce i węglany, a morskie utwory górnej kredy tworzą margle i kreda piszcząca z krzemieniami.

Utwory trzeciorzędowe są reprezentowane przez osady paleogenu (eocenu i oligocenu) oraz neogenu (miocenu i mio-pliocenu). Do osadów eocenu zaliczane są: zielone piaski i mułki kwarcowo glaukonitowe, Utwory oligocenu stanowią szarobrunatne piaski drobnoziarniste z domieszką substancji węglistej i przewarstwieniami mułków.

Osady neogenu budują znaczną część powierzchni na tym obszarze i reprezentują fację⁷ głębokiego zbiornika jeziornego. Miocenne piaski drobnoziarniste są przewarstwione mułkami, łąkami węglistymi i węglem brunatnym. Osady czwartorzędowe (plejstocenu i holocenu) występują zwartą pokrywą na całym obszarze. Najbardziej wyróżniającymi się elementami ich powierzchni podłoża są kopalne doliny stanowiące początek późniejszej sieci rzecznej.

Plejstocen jest reprezentowany przez poziomy morenowe zlodowaceń. Z okresu zlodowaceń najstarszych pochodzą piaski i żwiry fluwioglacjalne oraz wapniste gliny zwałowe, występujące w obniżeniach podłoża czwartorzędu na południe od Sokołowa Podlaskiego.

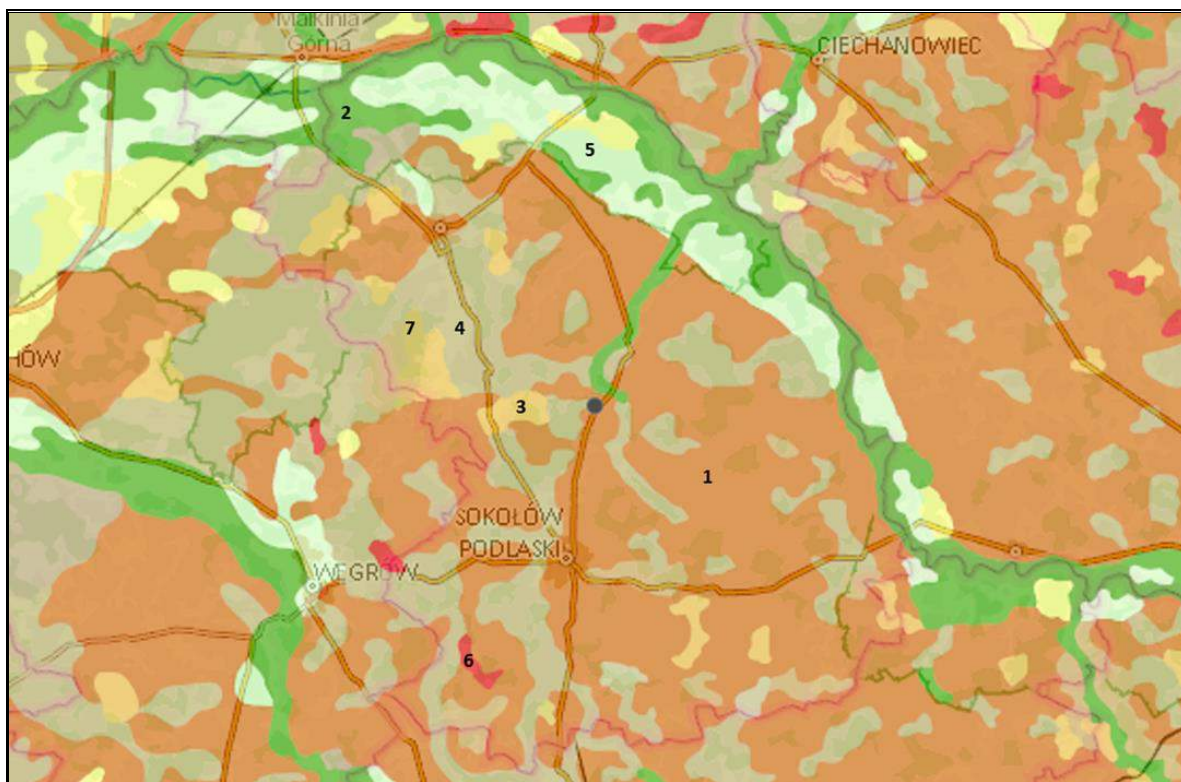
⁶ Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025

⁷ Termin głównie stosowany w odniesieniu do skał osadowych, który oznacza wszelkie cechy jednostki skalnej, jak skład mineralny, skamieniałości, tekstura i struktura sedymentacyjna odróżniające ją od sąsiadujących jednostek.

Do utworów zlodowaceń południowopolskich zaliczono sześć poziomów wodnolodowcowych piasków ze żwirami, rozdzielonych poziomami glin zwałowych, piasków i mułków z glinami spływowymi oraz piasków rzecznych i rzeczno-peryglacialnych.⁸

Szczegółowe rozmieszczenie utworów przypowierzchniowych powiatu sokołowskiego przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 13. Mapa utworów przypowierzchniowych powiatu sokołowskiego

Legenda:

1. Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe
2. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły
3. Iły, mułki i piaski zastoiskowe
4. Piaski i żwiry sandrowe
5. Piaski, żwiry i mułki rzeczne
6. Żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych
7. Piaski, mułki i żwiry ozów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG i PIG, <http://geologia.pgi.gov.pl>

⁸ Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy Objasnienia do mapy geośrodowiskowej Polski Arkusz Sokołów Podlaski (492)

OBSZARY GÓRNICZE I ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie powiatu znajdują się 32 aktywne przestrzenie górnicze. Złoża występujące na tym terenie to kruszywa naturalne typu: piaski, żwiry, mułki, ropy, gliny. Liczba poszczególnych kopalni w gminach wynosi:

- Gmina Bielany – 2,
- Miasto i Gmina Kosów Lacki – 50,
- Gmina Repki – 7,
- Gmina Sabnie – 19
- Gmina Sokółów Podlaski – 7.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz kopalni na terenie powiatu.

Tabela 27. Wykaz złóż kopalni na terenie powiatu

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania
Gmina Bielany	
Komory	złożo skreślone z bilansu zasobów
Sikory	złożo zagospodarowane
Miasto i Gmina Kosów Lacki	
Albinów	złożo rozpoznane szczegółowo
Dybów	złożo skreślone z bilansu zasobów
Dybów I	złożo eksploatowane okresowo
Dybów II	złożo skreślone z bilansu zasobów
Grzymały	złożo rozpoznane szczegółowo
Grzymały dz.320	złożo rozpoznane szczegółowo
Grzymały I	złożo zagospodarowane
Grzymały II	złożo skreślone z bilansu zasobów
Grzymały III	złożo zagospodarowane
Grzymały V	złożo zagospodarowane
Grzymały VI	złożo eksploatowane okresowo
Grzymały VII	złożo rozpoznane szczegółowo
Grzymały VIII	złożo rozpoznane szczegółowo
Kutyski	złożo skreślone z bilansu zasobów
Kutyski I	złożo skreślone z bilansu zasobów
Kutyski II	złożo skreślone z bilansu zasobów
Kutyski III	złożo skreślone z bilansu zasobów
Kutyski VI	eksploatacja złoża zaniechana
Kutyski V	złożo skreślone z bilansu zasobów
Kutyski VI	złożo zagospodarowane
Kutyski VII	złożo zagospodarowane

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

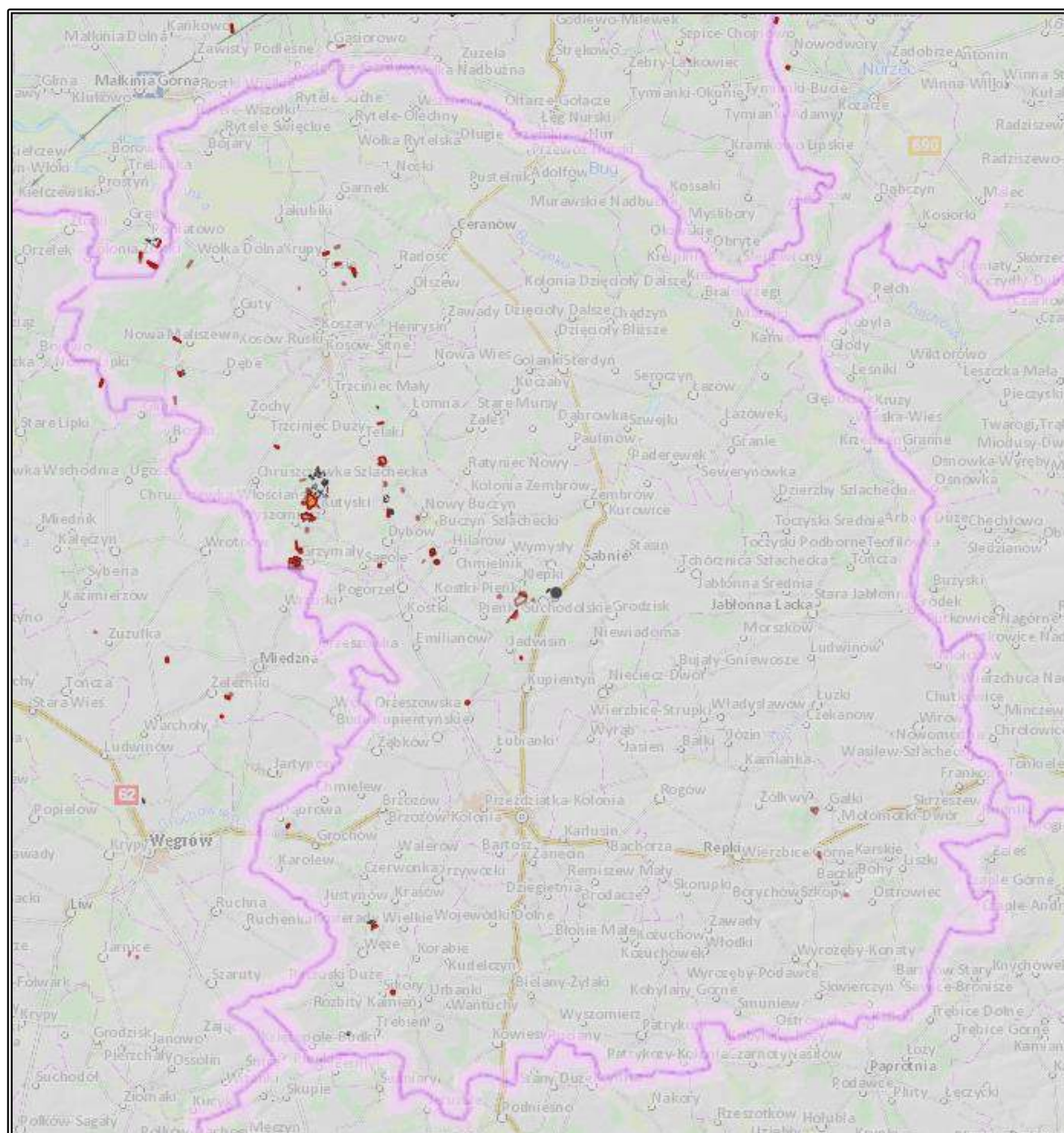
Nazwa złoża	Stan zagospodarowania
Nowa Maliszewa	złóże zagospodarowane
Nowy Buczyn	złóże rozpoznane szczegółowo
Stara Maliszewa	złóże skreślone z bilansu zasobów
Stara Maliszewa I	złóże zagospodarowane
Stara Maliszewa II	złóże rozpoznane szczegółowo
Telaki	eksploatacja złoża zaniechana
Telaki	złóże rozpoznane szczegółowo
Telaki Góry	złóże skreślone z bilansu zasobów
Telaki I	eksploatacja złoża zaniechana
Telaki II	eksploatacja złoża zaniechana
Telaki III	złóże skreślone z bilansu zasobów
Telaki VI	złóże skreślone z bilansu zasobów
Telaki IX	złóże eksploatowane okresowo
Telaki VI	złóże skreślone z bilansu zasobów
Telaki VII	złóże skreślone z bilansu zasobów
Telaki VIII	złóże rozpoznane szczegółowo
Telaki X	złóże zagospodarowane
Tosie	złóże zagospodarowane
Tosie I	złóże eksploatowane okresowo
Tosie II	złóże skreślone z bilansu zasobów
Tosie III	złóże zagospodarowane
Tosie IV	złóże rozpoznane szczegółowo
Tosie V	złóże rozpoznane szczegółowo
Tosie VI	złóże rozpoznane szczegółowo
Trzciniec Duży	złóże zagospodarowane
Wólka Okrąglik	złóże rozpoznane szczegółowo
Wyszomierz	złóże skreślone z bilansu zasobów
Wyszomierz I	złóże zagospodarowane
Wyszomierz II	złóże rozpoznane szczegółowo
Gmina Repki	
Baczki	eksploatacja złoża zaniechana
Baczki	złóże o zasobach prognostycznych
Gałki	eksploatacja złoża zaniechana
Gałki I	eksploatacja złoża zaniechana
Karskie	złóże rozpoznane szczegółowo
Małomotki	złóże rozpoznane szczegółowo
Wasilew Szlachecki	złóże rozpoznane szczegółowo
Gmina Sabnie	
Kostki	złóże rozpoznane szczegółowo

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania
Kostki I	złoże rozpoznane szczegółowo
Kostki II	złoże zagospodarowane
Kostki III	złoże zagospodarowane
Kostki IV	złoże zagospodarowane
Kostki V	złoże zagospodarowane
Kupientyn	eksploatacja złoża zaniechana
Suchodół	złoże rozpoznane szczegółowo
Suchodół dz. 294,295	złoże skreślone z bilansu zasobów
Suchodół dz. 373-376	złoże zagospodarowane
Suchodół dz. 779	złoże zagospodarowane
Suchodół dz. 806/1	złoże zagospodarowane
Suchodół II A	eksploatacja złoża zaniechana
Suchodół IV	eksploatacja złoża zaniechana
Suchodół Klepki	eksploatacja złoża zaniechana
Suchodół TB	eksploatacja złoża zaniechana
Suchodół Włociański	eksploatacja złoża zaniechana
Suchodół Włociański I	złoże rozpoznane szczegółowo
Suchodół Włociański II	złoże rozpoznane szczegółowo
Gmina Sokółów Podlaski	
Budy Kupientyńskie	złoże zagospodarowane
Dąbrowa	złoże zagospodarowane
Skibniew-Kurcze	złoże zagospodarowane
Węże	złoże skreślone z bilansu zasobów
Węże I	złoże skreślone z bilansu zasobów
Węże II	złoże skreślone z bilansu zasobów
Węże III	złoże zagospodarowane

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych

Rysunek 14. Tereny, obszary górnicze oraz złoża na terenie powiatu sokołowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG oraz PIG-PIB, <http://geologia.pgi.gov.pl/>

OSUWISKA

Osuwisko jest przemieszczeniem się mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka. Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ochrony Przeciwośuwiskowej SOPO), na terenie powiatu nie rozpoznano obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemskich/skalnych.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak zidentyfikowanych obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie powiatu, — występowanie surowców naturalnych na terenie Powiatu.	— przekształcenia rzeźby terenu związane z eksploatacją złóż.
Szanse	Zagrożenia
— rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, — ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego, — rekultywacja terenów po zakończonych eksploatacjach kopalin.	— presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin, — niewystarczające środki finansowe na inwestycję z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — możliwość nielegalnego wydobycia.

Źródło: Opracowanie własne

4.7 Gleby

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów),
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków,
- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych – droga krajowa i wojewódzka (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych.

Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Jednym z głównych problemów związanym z uprawą gleb jest ich zakwaszenie. Skutkiem zakwaszenia jest m.in. zmniejszenie się żyzności i jakości gleby. Przyczyny zakwaszenia możemy podzielić na dwie grupy: naturalne oraz antropogeniczne, przy czym należy zwrócić uwagę, że kwasowość najczęściej powodowana jest przez te pierwsze. Do naturalnych, wynikających z procesów przyrodniczych zalicza się erupcje wulkaniczne i ekshalacje, pożary lasów, procesy utleniania, humifikacja (powstawanie próchnicy w glebach) oraz inne naturalne czynniki glebowo-klimatyczne. Natomiast przyczynami antropogenicznymi są te wywołane przez człowieka. Do najważniejszych należą wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia powietrza, intensywny chów zwierząt użytkowych czy stosowanie fizjologicznie kwaśnych nawozów mineralnych.

Południowa oraz środkowa część powiatu sokołowskiego pokryta jest glebami wytworzonymi z glin lekkich i średnich lub piasków na linie (gleby brunatne lub płowe), natomiast północna część powiatu utworzona jest z piasków luźnych, słabo gliniastych lub gliniastych (gleby bielcowe, rdzawe). Gleby zbudowane są z różnego rodzaju frakcji skalnych niesionych przez lądolód (przeważnie piaszczystych i gliniastych), które tworzą widoczne obecnie w krajobrazie powiatu wysoczyzny. Jedynie na obszarach doliny Bugu wykształciły się mady rzeczne, wytworzone z aluwii rzecznych niesionych przez Bug, które należą do jednych z najżyźniejszych gleb Polski.⁹

⁹ Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016 - 2025

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach PMS prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB, na zlecenie GIOŚ. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.)

Na terenie powiatu sokołowskiego nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym analizowana jednostka nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak przedsiębiorstw na terenie gminy, które są szczególnie uciążliwych dla środowiska.	— brak punktu monitoringu gleb na obszarze powiatu; — zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — rekultywacja obszarów zdegradowanych, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — rozwój sieci kanalizacyjnej.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — występowania suszy, — wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie, — degradacja gleb związana z występowaniem aktywnych przestrzeni górniczych.

Źródło: Opracowanie własne

4.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na terenie poszczególnych gmin powiatu sokołowskiego obowiązują regulaminy utrzymania czystości i porządku uchwalane przez lokalne organy samorządu terytorialnego. Regulaminy te określają szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gminy.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

W tabeli poniżej przedstawiono ilość zebranych odpadów komunalnych z terenu powiatu sokołowskiego. Zgodnie z danymi w niej zawartymi na terenie tym większą część zebranych odpadów stanowiły odpady zmieszane (57,20%).

Tabela 30. Ilość odpadów odebranych z terenu powiatu sokołowskiego w 2020 roku

Rodzaj odpadów		Masa odebranych odpadów [t]
Odpady zebrane w ciągu roku		
Ogółem		10 344,87
z gospodarstw domowych		8 815,30
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		1 529,57
Odpady zebrane selektywnie		
Ogółem		4 427,68
w tym	papier i tektura	441,37
	Szkło	1 044,82
	tworzywa sztuczne	672,54
	Metale	3,35
	Niebezpieczne	0,02
	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne – razem	166,25
	Wielkogabarytowe	568,46
	Biodegradowalne	519,52
	Baterie i akumulatory	0,53
	Zmieszane odpady opakowaniowe	400,72
	Pozostałe	610,10
Zebrane odpady zmieszane		
Ogółem		5 917,19
w tym:	z gospodarstw domowych	4 500,19
	z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	1 417,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Na terenach gmin w powiecie sokołowskim funkcjonują Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

- Sokołów Podlaski - ul. Kosowska 75,
- Gmina Repki – ul. Źródłana (przy Gminnej Oczyszczalni Ścieków),
- Gmina Cerańów – w miejscowości Olszew,
- Gmina Sabnie - ul. Główna 67 (przy budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Sabniach),
- Gmina Bielany – Wiechetki Małe 39,
- Gmina Jabłonna Lacka – ul. Żeromskiego.

Na terenie powiatu, podmioty gospodarcze, które prowadzą działalność, w wyniku której powstają odpady, są zobowiązane do zawierania indywidualnych umów na odbiór odpadów, z podmiotami posiadającymi odpowiednie pozwolenie.

W sektorze przemysłowym powstają odpady inne niż niebezpieczne i odpady niebezpieczne. Odpady inne niż niebezpieczne powstające w takich branżach jak: przemysł, rolnictwo, rzemiosło i usługi stanowiące największy i najważniejszy strumień odpadów na terenie województwa. Źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych oprócz przemysłu jest również rolnictwo, transport oraz służba zdrowia.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu prezentuje poniższa tabela.

**Tabela 31. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu sokołowskiego w [kg] –
dane z bazy azbestowej lipiec 2021**

Zinwentaryzowane		
Razem	37 581 443	100,00%
Osoby fizyczne	36 937 919	100,00%
Osoby prawne	643 524	100,00%
Unieszkodliwione		
Razem	4 944 742	13,16%
Osoby fizyczne	4 729 954	12,81%
Osoby prawne	214 788	33,38%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	32 636 702	86,84%
Osoby fizyczne	32 207 966	87,19%
Osoby prawne	428 736	66,62%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 32. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonujące punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie powiatu, — uporządkowany system gospodarki odpadami, — realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami. — niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie powiatu.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami.	— niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości, — niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, — powstawanie „dzikich” wysypisk.

Źródło: Opracowanie własne

4.9 Zasoby przyrodnicze

Powiat sokołowski odznacza się przeciętnym wskaźnikiem lesistości. Obszary leśne zajmują tu powierzchnię 25 337,63 ha, co stanowi 22,2% całkowitej powierzchni powiatu. Jest to wartość niższa względem woj. mazowieckiego o 1,2% i kraju o ok. 7,4%. Jediną gminą, która przewyższa wartość średniej dla województwa, a nawet kraju, jest Ceranów – wskaźnik lesistości 35,3%. Wysoką lesistością charakteryzuje się również gmina Kosów Lacki - 29,5%. Pozostałe gminy charakteryzują się lesistością na poziomie od 17,6% (Bielany) do 22,9% (Sabnie). Najmniejsza lesistość charakteryzuje miasto Sokołów Podlaski (0,1%), co wiąże się z jego poziomem urbanizacji.

Tabela 33. Lasy i grunty leśne na terenie powiatu sokołowskiego

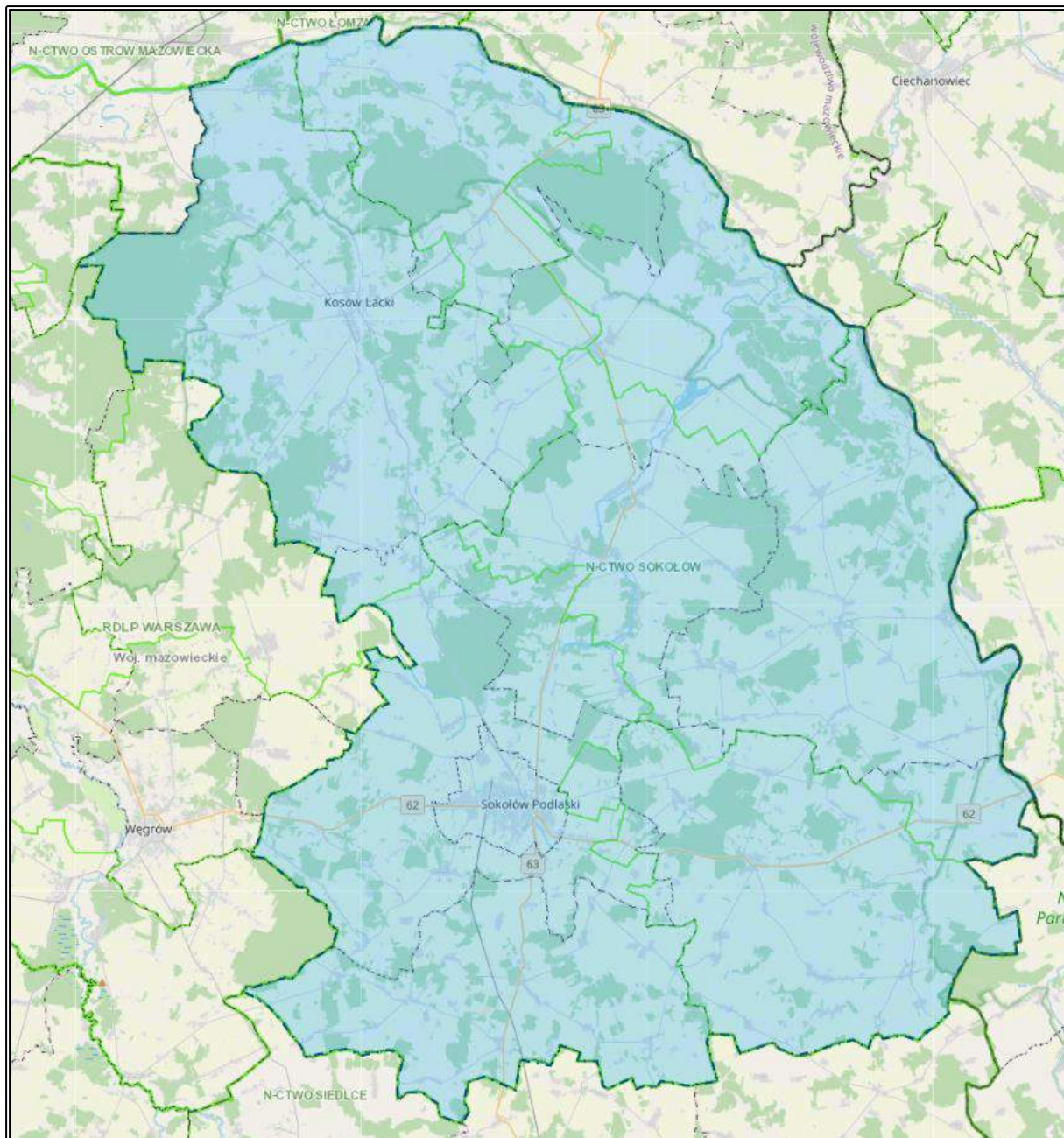
Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	25 337,63
Lesistość w %	%	22,2
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	7 710,63
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	7 558,33
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	7 390,38
Grunty leśne prywatne	ha	17 627,00
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	25 159,63
Lasy publiczne ogółem	ha	7 532,63

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	7 380,33
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	7 212,38
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	127,95
Lasy publiczne gminne	ha	46,30
Lasy prywatne ogółem	ha	17 627,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Rysunek 15. Mapa obszarów leśnych na terenie powiatu sokołowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

Podstawowym dokumentem gospodarki leśnej jest Plan urządzenia lasu, który opracowywany jest dla określonego obiektu, który zawiera opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Dokument sporządzany jest na 10 lat i zatwierdzany jest przez ministra do spraw środowiska. Zgodnie z zapisem art. 5 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 roku nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje starosta. Starosta gospodarkę leśną prowadzi na podstawie uproszczonego planu urządzenia lasu lub inwentaryzacji stanu lasu. Do zadań starosty w ramach gospodarki leśnej należy:

- lustracja, kontrola, opiniowanie, a także doradztwo,
- wydawanie decyzji administracyjnych,
- kontrola wykonania decyzji.

Niezależnie od formy własności, osoby odpowiedzialne za lasy, publiczne jak i prywatne, są zobowiązane do przestrzegania postanowień ustawy o lasach oraz prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej według uproszczonego planu urządzenia lasu, a w związku z tym w szczególności do:

- zachowania w lasach roślinności leśnej,
- ponownego wprowadzania roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie 2 lat od usunięcia drzewostanu, a w razie szkód wywołanych przez pożary i inne klęski żywiołowe w okresie 5 lat,
- pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
- przebudowy drzewostanu, który nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej, zawartych w uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji starosty,
- racjonalnego użytkowania lasu w sposób trwale zapewniający optymalną realizację wszystkich jego funkcji przez:
 - pozyskiwanie drewna nieprzekraczających możliwości produkcyjnych lasu,
 - pozyskiwanie surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu w sposób zapewniający możliwość ich biologicznego odtwarzania, a także ochronę runa leśnego.

Nadleśnictwo Sokołów prowadzi bezpośredni nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własność Skarbu Państwa na terenie powiatu. W 2020 roku nadzór ten obejmował powierzchnię 17 667 ha.

W roku 2019 wykonano Uproszczone plany urządzenia lasu dla 24 obrębów geodezyjnych gminy Jabłonna Lacka o powierzchni 2005,7511 ha.

W roku 2020 wykonano Uproszczone plany urządzenia lasu dla 29 obrębów geodezyjnych miasta i gminy Kosów Lacki o powierzchni 4 168,4741 ha.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098) są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze powiatu sokołowskiego znajdują się:

- 7 rezerwatów przyrody,
- 2 obszary chronionego krajobrazu,
- Park krajobrazowy
- 3 obszary Natura 2000,
- 140 pomników przyrody,
- 37 użytków ekologicznych.

Wyżej wymienione formy ochrony przyrody scharakteryzowano poniżej.

REZERWATY PRZYRODY

Na obszarze rezerwatów przyrody obowiązują przepisy z art. 15 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098) zgodnie z czym zabrania się w nich:

1. Budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
2. Chwywania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
3. Polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
4. Pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
5. Użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
6. Zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
7. Pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
8. Niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;

9. Palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
10. Prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
11. Stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
12. Zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
13. Połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
14. Ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
15. Wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
16. Wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
17. Ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
18. Umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
19. Zakłócania ciszy;
20. Używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
21. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;

22. Biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
23. Prowadzenia badań naukowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
24. Wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
25. Wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
26. Organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Rezerwat Przyrody Sterdyn - rezerwat leśny utworzony w zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 19 kwietnia 1979 r. Jego powierzchnia wynosi 11,91 ha. Został utworzony w celu ochrony i zachowania fragmentu wielogatunkowego lasu mieszanego z rzadkimi gatunkami roślin runa. Najcenniejsze fragmenty rezerwatu tworzone są przez 140-letni drzewostan dębowy z domieszką grabu i lipy. Występuje tam lilia złotogłów, parzydło leśne, kruszczyka szerokolistna i listera jajowata. Na terenie rezerwatu można spotkać sarny, dziki i jelenie oraz rzadkie gatunki ptaków, np. bociana czarnego, kszczyka, rycyka czy bekasa.¹⁰

Rezerwat Przyrody Śnieżyczki – utworzony został zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15 grudnia 1980 r. Celem ochrony jest zachowanie stanowiska śnieżyczki przebiśniegu. Występuje tu drzewostan mieszany, wielogatunkowy, bardzo zróżnicowany pod względem struktury i wieku gatunków. Na terenie rezerwatu występują także inne rośliny będące pod ochroną. Są to: wawrzynek wilczełyko, podkolan biały, lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, kopytnik pospolity, pierwiosnek wyniosły. Obszar zamieszkiwany jest również licznie przez gniazdujące tam ptaki: dzierzba gąsiorek, trznadel, drozd śpiewak, kos, sikora i dzięcioł. Ponadto stwierdzono okresowe występowanie dudka, jastrzębi i myszołowów.¹¹

Rezerwat Przyrody Wydma Mołożewska – utworzony został zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 18 lutego 1987 r. Celem ochrony jest zachowanie lęgowych stanowisk rzadkich gatunków ptaków oraz miejsc koncentracji ptaków w okresie jesienno-zimowo-wiosennym. Położony jest w gminie Jabłonna Lacka. Gniazdują tu przedstawiciele rzadkich gatunków ptaków: sieweczka obrożna, rybitwa rzeczna i białoczelna, krwawodziób, rycyk, świergotek polny. Rezerwat spełnia także ważną rolę dla gatunków przelotnych, takich jak np. brodziec piskliwy, brodziec leśny i batalion. Wiosną i jesienią spotkać tu można liczne stada dzikich gęsi (gęgawa, zbożowa i białoczelna), kaczek

¹⁰ <https://crfop.gdos.gov.pl/>, <https://sokolow.warszawa.lasy.gov.pl>

¹¹ Jw.

(krzyżówka, cyranka) i łabędzi niemych..¹² Dla rezerwatu zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nr 8 z dnia 19 kwietnia 2021 r. ustanowiono zadania ochronne.

Rezerwat Przyrody Skarpa Mołożewska – utworzony został zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 12 sierpnia 1987 r. w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych rzadkich i chronionych gatunków roślin ciepłolubnych oraz ochrony skarpy przed erozją. Rosną tu między innymi żółto kwitnący podbiał pospolity oraz wiechlina spłaszczona. Na skarpie rośnie również wyjątkowo rzadka, podlegająca w Polsce całkowitej ochronie, goryczka krzyżowa. Dla rezerwatu ustanowiono zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 24 maja 2021 r. plan ochrony.¹³

Rezerwat Przyrody Biele – utworzony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 8 grudnia 1989 r. i położony jest w gminie Ceranów. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych najbogatszego na Nizinie Południowo-Podlaskiej stanowiska pełnika europejskiego oraz innych chronionych i rzadkich gatunków roślin. w celu ochrony pełnika europejskiego. Występują tutaj takie rośliny jak: wawrzynek wilczełyko, bezzieleńowy storczyk gnieźnik leśny, kruszczyk szerokolistny, kopytnik, bodziszek leśny, kozłek całolistny, jaskier kaszubski i rutewka wąskolistna.¹⁴

Rezerwat Przyrody Bojarski Grąd – rezerwat florystyczny utworzony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 r. Położony jest w dolinie Bugu w gminie Kosów Lacki. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zwydmienia śródłukowego, stanowiącego wartościowy obiekt geobotaniczny z rzadkimi zbiorowiskami roślinnymi, który jest siedliskiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Obejmuje dwa pagórkowate wzniesienia (zwydmienia) o bogatej florze. Zagłębienie między wydmami porastają płaty zbiorowisk łąkowych i torfowiskowych z gatunkami chronionymi: pełnik europejski, wielosił błękitnym, napastnica zwyczajna, lilia złotogłów, koniczyna dwukłosa, pajęcznica gałęzista, kocanki piaskowe, przetacznik pagórkowaty, gorycz siny, rutewka okrągłolistna, turzycza darniowa, tymotka Boehmara.¹⁵

Rezerwat Przyrody Podjabłońskie – rezerwat florystyczny utworzony rozporządzeniem nr 75 Wojewody Mazowieckiego z dnia 29 lipca 2005 r. położony w gminie Ceranów. Celem

¹² <https://crfop.gdos.gov.pl/>, <https://sokolow.warszawa.lasy.gov.pl>

¹³ Jw.

¹⁴ Jw.

¹⁵ Jw.

ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych siedlisk przyrodniczych roślin charakterystycznych dla zbiorowisk dąbrowy świetlistej, w tym wielu prawnie chronionych, rzadkich i ginących gatunków roślin. W drzewostanie dominuje dąb bezszypułkowy oraz szypułkowy, a także sosna zwyczajna. Części terenu porośnięte są także subborealnym borem mieszanym oraz grądem subkontynentalnym. Florę rezerwatu stanowią liczne gatunki chronione, takie jak orlik pospolity, lilia złotogłów, pierwiosnek zwyczajny, turówka leśna i wawrzynek wilczełyko. Można tu spotkać sarny, dziki, jelenie, zające i lisy oraz dziecięta, dudka oraz wyjątkowo rzadką kraszkę. Na terenie rezerwat zarządzeniem nr 9 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 19 maja 2021 r. ustanowiono zadania ochronne.¹⁶

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Art. 24 ust. 1 Ustawy o Ochronie Przyrody (Dz.U. z 2020 r., poz. 55) podają że w celu ochrony Obszarów Chronionego Krajobrazu, na terenie gdzie się one znajdują mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

¹⁶ <https://crfop.gdos.gov.pl/>, <https://sokolow.warszawa.lasy.gov.pl>

- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne– z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybnej;
- 9) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego.

Siedlecko–Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu – na obszarze obowiązują następujące akty prawne powołujące obszar: uchwała nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie *Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu*. Celem utworzenia obszaru jest ochrona terenów o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Przez niemal cały obszar przepływa rzeka Liwiec. Krajobraz ma charakter rolniczy. Na terenie obszaru stwierdzono 960 gatunków roślin naczyniowych oraz 84 gatunki roślin zarodnikowych i grzybów.¹⁷

Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu – na obszarze obowiązują następujące akty prawne powołujące obszar: rozporządzenie Nr 15 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie *Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu*, rozporządzenie Nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie *Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu* oraz uchwała Nr 172/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 13 listopada 2018 r. *zmieniająca rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego w sprawie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu*. Celem powstania obszaru było zapewnienie równowagi ekologicznej i ochrona wyróżniających się pod względem krajobrazowym zróżnicowanych ekosystemów. Obejmuje głównie ekosystemy nieleśne, wodne, szuwarowe i muraw kserotermicznych doliny Bugu. Występuje tu wiele gatunków roślin i zwierząt należących do wymierających lub bardzo rzadkich w naszym kraju. Część z nich jest wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt oraz Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Występuje tu wiele gatunków flory: miłek wiosenny, zawilec

¹⁷ <https://siedlce.warszawa.lasy.gov.pl>, Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Siedlce.

wielkokwiatowy, marzanka wonna, wawrzynek wilczelyko, naparstnica zwyczajna, żmijowiec czerwony, bluszcz pospolity, kosaciec bezlistny, grązel żółty, wiśnia karłowata, porzeczka czarna, kalina koralowa oraz fauny: kret europejski, jeż wschodnioeuropejski, bóbr europejski, wydra, suseł perełkowany, żoła, myszółow, błotniak stawowy i łąkowy, jastrząb gołębierz, krogulec, pustułka, puszczyk, rybitwa zwyczajna, białowąsa i białoskrzydła, żuraw, bocian biały.¹⁸

PARK KRAJOBRAZOWY

Zgodnie z art. 17. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody na obszarze parków krajobrazowych obowiązują zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony Środowiska,
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 4) pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej,
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- 10) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych,

¹⁸ <http://natura2000.mircze.pl/>

- 11) organizowania rajdów motorowych i samochodowych,
- 12) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Nadbużański Park Krajobrazowy – utworzony został rozporządzeniem nr 36/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 30 września 1993 r. Jest jednym z największych parków krajobrazowych w Polsce, położony równoleżnikowo chroni prawie 120 km rzeki Bug i 40 km Narwi. Obszar Parku charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem krajobrazu. Ochroną objęte są tu tereny nadrzeczne meandrujących, nizinnych rzek: Bugu, Narwi i Liwca, z licznymi starorzeczami i wyspami, dobrze wykształcone tarasy zalewowe, torfowiska, nadrzeczne lasy łęgowe, łąki i pastwiska, kompleksy wydmy oraz duże kompleksy leśne Puszczy Białej, Lasów Łochowskich, Lasów Ceranowskich i Lasów Miedzyńskich.¹⁹

Na terenie Parku wyznaczono również Plan ochrony rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego nr 20 z dnia 8 sierpnia 2008 r.

OBSZAR NATURA 2000

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.) na Obszarach Natura 2000 wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. Dodatkowo obowiązują tam przepisy z art. 15 ww. ustawy o ochronie przyrody.

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadbużańska (PLH140011) – obszar utworzony został decyzją komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE). Ostoja obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzny do Jeziora Zegrzyńskiego. Większość obszaru doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Tereny bagienne występują głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu w większości nie zostało zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi, z dobrze rozwiniętymi

¹⁹ <https://mazowsze.szlaki.pttk.pl/>

zaroślami wierzbowymi. Do ostoi włączony jest także kompleks lasów liściastych między miejscowościami Drażniew i Platerów. Szczególnie cenny obszar stanowi kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. Występuje tu 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a także 20 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z koza złotawą i kielbim białopłetwym. Znajdują się tu również stanowiska rzadkich gatunków roślin, w tym 2 gatunki z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Bogata jest też fauna bezkręgowców - gatunków pajaków. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.²⁰

Na obszarze tym wyznaczono zakazy oraz cele ochrony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011.

Obszar Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie (PLH140024) – obszar został utworzony decyzją komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Stanowi on fragment rozległego kompleksu leśnego porastającego zwymiony taras nadzalewowy rzeki Bug. Rzeźba terenu jest lekko pofalowana. Deniwelacja dochodzi do 3 m. Dominują tu gleby autogeniczne wytworzone z piasków gliniastych i słabogliniastych pochodzenia wodnolodowcowego, zaliczane do typów gleb: brunatnych kwaśnych, płowych oraz rdzawych.

Obszar jest jednym z najcenniejszych na terenie Niziny Południowopodlaskiej kompleksów dąbrowy świetlistej. Wśród ponad 200 gatunków roślin naczyniowych tu występujących, na uwagę zasługuje znaczna ilość gatunków chronionych i zagrożonych, figurujących na czerwonej liście. Populacje niektórych z nich, m.in. pierwiosnki lekarskiej, miodownika melisowatego, przylaszczki pospolitej, konwalii majowej, turówki wonnej czy orlika pospolitego osiągają tutaj duże liczebności.²¹

Na obszarze tym obowiązują zakazy i cele ochrony przyjęte zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 października 2016 r. w sprawie

²⁰ <http://ine.eko.org.pl/>

²¹ <http://ine.eko.org.pl/>

ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie PLH140024.

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu (PLB140001) – został utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Jest to teren chroniącym rzadkie i zagrożone w skali europejskiej gatunki ptaków, które znajdują tu optymalne siedliska bytowania, rozrodu i żerowania. Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu obejmuje dolinę rzeki Bug wraz z łąkami, mokradłami i kompleksami stawów rybnych oraz otaczające ją lasy łęgowe, olsy i zespoły zarośli. Można tu spotkać rzadko występującą na terenie Polski: sasanę otwartą czy rosnącego na łąkach staroduba. Bogactwo świata ptaków potwierdza występowanie aż 39 gatunków (np., perkozek, czernica, łyska, puszczyk, czy pliszka żółta) chronionych ptasią dyrektywą. W okresie lęgowym można zauważyć wielu przedstawicieli Polskiej Czerwonej Księgi, m.in. gadożera. Występują tutaj również chronione dyrektywą ssaki: bóbr europejski i wydra oraz płazy i gady, których chronionymi w ramach sieci Natura przedstawicielami w Dolinie Dolnego Bugu jest kumak nizinny i żółw błotny. W zbiornikach wodnych pływa 7 gatunków, chronionych dyrektywą, ryb.²²

Na obszarze tym obowiązują zakazy i cele ochrony przyjęte zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB 140001, które zostało zmienione zarządzeniem z dnia 2 sierpnia 2016 r.

POMNIKI PRZYRODY I UŻYTKI EKOLOGICZNE

W stosunku do pomników przyrody i użytków ekologicznych obowiązują przepisy z art. 24 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098), które zakazują:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych,
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,

²² Jw.

- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098) pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z danymi w GUS na terenie powiatu sokołowskiego znajduje się 140 pomników przyrody.

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098) **„Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.**

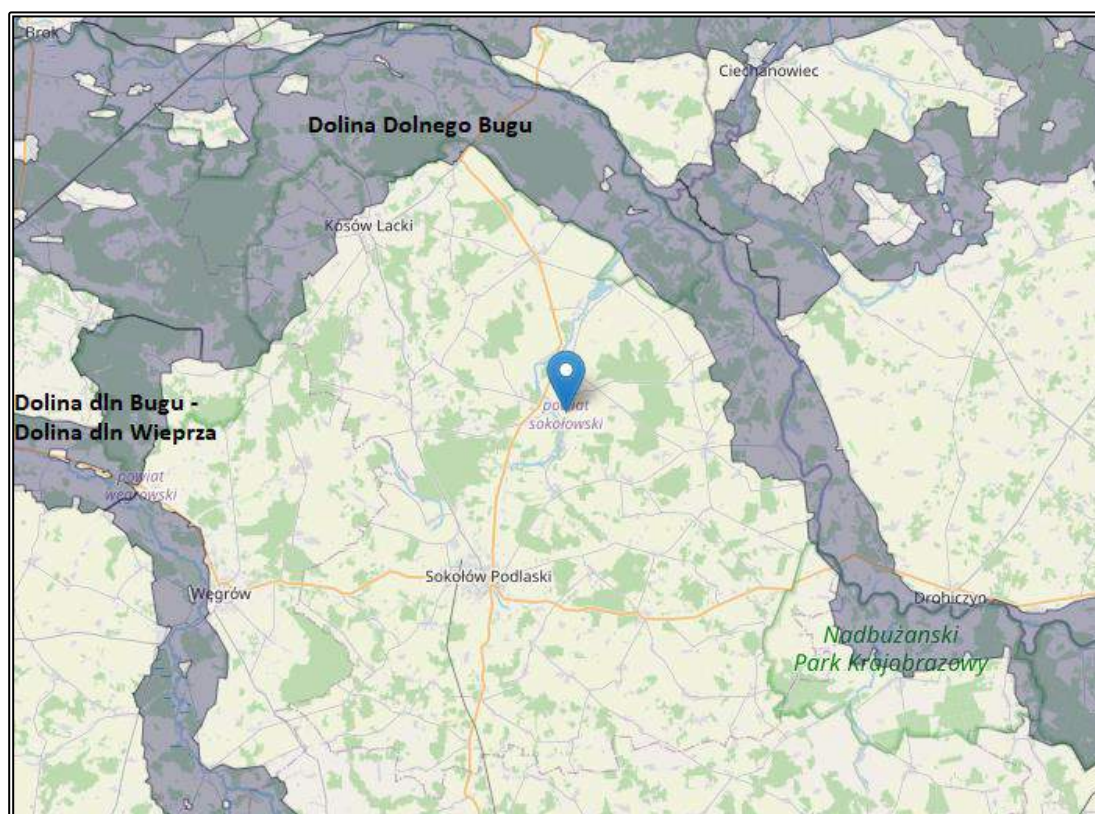
Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie powiatu sokołowskiego znajduje się 37 użytków ekologicznych.

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

W obszarze powiatu sokołowskiego przebiegają trzy korytarze ekologiczne: Dolina Dolnego Bugu oraz Dolina Dolnego Bugu – Dolina Dolnego Wieprza.

Rysunek 16. Korytarze ekologiczne na terenie powiatu sokołowskiego

Źródło: <http://mapa.korytarze.pl/>

W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami, jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków są zagrożenia wynikające z lokalizacji dróg. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą a korytarzem, przez co podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotnym jest, aby przy drogach znajdowały się znaki informujące, o tym że możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz że należy zachować szczególną ostrożność szczególnie w okresach migracji zwierząt.

Minimalizacja oddziaływania bariery psychofizycznej w zasięgu korytarzy migracyjnych polega na następujących działaniach o charakterze osłonowym:

- budowanie osłon (ekranów) antyolśnieniowych – chronią zwierzęta przed oślepianiem przez przejeżdżające pojazdy; osłony powinny być lokowane przede wszystkim na powierzchni i w otoczeniu przejść dla zwierząt;
- budowanie ekranów akustycznych – ograniczają poziom hałasu na obszarach sąsiadujących z drogą; powinny być stosowane w przypadku stwierdzenia oddziaływania o charakterze znaczącym na konkretne gatunki zwierząt;

— wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności – ograniczają poziom hałasu i emisji chemicznych w obszarach sąsiadujących z drogą.²³

Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.²⁴

Do większych barier ekologicznych na terenie analizowanej jednostki należą obszary kolizyjne korytarzy ekologicznych z drogami krajowymi i wojewódzkimi oraz liniami kolejowymi.

REALIZACJA INWESTYCJI I ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji inwestycji na terenie powiatu nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków. Uciążliwości mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań, jednakże podczas ich trwania zostaną zapewnione odpowiednie działania ochronne, a prowadzone prace będą zgodne z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. Realizacja *Programu Ochrony Środowiska* nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych.

W przypadku zaistnienia takiej konieczności podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań, prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków). W przypadku planowania inwestycji na obszarze powiatu, gdzie znajdują się obszary chronione uwzględnione zostało, ewentualne ryzyko ich oddziaływania. Jednakże ich realizacja poprzedzona będzie uzyskaniem stosownych pozwoleń i decyzji środowiskowych, co ma na celu zminimalizowanie wystąpienia negatywnych skutków.

Wobec powyższego nie stwierdza się wystąpienia podczas realizacji zadań istotnych problemów oddziałujących na występujące na tym terenie formy ochrony przyrody. W efekcie zapisy Programu zapewniają ochronę tutejszym siedliskom i gatunkom flory i fauny, pozwalają na ich zachowanie, a nawet wzbogacenie, tym samym przyczyniając się do spełniania założeń

²³ <http://korytarze.pl/>

²⁴ <http://poznajnature.pl/>

wyznaczonych w odpowiednich aktach dla obszarów cennych przyrodniczo, stanowią ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji zadania z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu oraz zachowanie i wzbogacenie walorów obszarów chronionych. W związku z tym realizacja *Programu* nie będzie prowadzić do pogorszenia elementów środowiska oraz wpływać negatywnie na obszary wyznaczone w ustawie o ochronie przyrody. Przestrzegane będą również zakazy obowiązujące na tych obszarach wynikające z przedstawionych powyżej ustaw i zarządzeń.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 34. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— występowanie licznych form ochrony przyrody, w tym obszary chronionego krajobrazu i Obszary Natura 2000, — znajdujące się na terenie powiatu korytarze ekologiczne należące do sieci ECONET Polska, — duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa.	— podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska, — presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione, — niepełna inwentaryzacja i waloryzacja stanu przyrody
Szanse	Zagrożenia
— dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, — programy i akcje edukacyjno - informacyjne w szkołach i wśród mieszkańców powiatu o potrzebie ochrony przyrody, — nowoczesne sposoby wykrywania kłusowników i szkód w ekosystemie (drony, systemy termowizyjne), — promocja walorów przyrodniczych, — trwale zrównoważona i wielofunkcyjna gospodarka leśna, w tym adaptacja lasów do zmian klimatu.	— utrata siedlisk w wyniku zmian hydrologicznych, — postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne, — niska świadomość ekologiczna mieszkańców, — niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody, — ekspansja gatunków obcych.

Źródło: Opracowanie własne

4.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE

z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE oraz Konwencją w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych sporządzoną w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r.

AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie powiatu sokołowskiego działalność gospodarcza związana jest głównie z sektorami handlowymi i budowniczymi i na jej terenie nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe, które stanowiłyby zagrożenie wystąpienia poważnej awarii w rozumieniu ww. ustawy.

TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie stanowić może transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na jej terenie ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy jednostki samorządowej, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na terenie powiatu skupiony jest na drogach krajowych nr 62 i 63, drogach wojewódzkich nr 627 i 695 oraz drogach powiatowych.

INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie powiatu, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Z informacji uzyskanych od Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim wynika, że na terenie powiatu w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów ZDR i ZZR na terenie powiatu, — regulacje prawne – wymagania dla zakładów i ich kontrola, — ewidencja zakład stwarzających duże lub zwiększone ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZZR, ZDR)	— transport drogowy ładunków niebezpiecznych, — niewystarczający stan techniczny części dróg na terenie powiatu.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — postęp technologiczny, — opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, — możliwość pozyskania środków finansowych na doposażenie służb odpowiadających za kontrolę zakładów mogących spowodować poważne awarie.	— zdarzenia losowe w zakładach pracy, — zbyt mała świadomość pracowników zakładów o potencjalnych skutkach wystąpienia awarii i potrzebie zapobiegania jej wystąpieniu, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii, — awarie podczas transportu substancji niebezpiecznych, — nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne).

Źródło: Opracowanie własne

5. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez Powiat oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na jej terenie, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez podmioty, gospodarujące infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody w badanym okresie, uległo zwiększeniu. Ograniczenie zużycia wody będzie wymagało wzrostu świadomości mieszkańców, co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą i przyjęcie przez nich odpowiednich nawyków w korzystaniu z tego zasobu. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie jednostki. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że „najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych,
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody,
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek,
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór,
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy,
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą,
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem, jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej,

jak i cieplej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu,
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych,
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii. Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego - koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”. Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie powiatu. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw. Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

6. Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

6.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem, podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych jej skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza.

Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru, tak jak jest to w przypadku powiatu sokołowskiego.

Wobec powyższego istnieje konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprzez dążenie m.in. do ograniczenia energochłonności produkcji oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków poprzez ich termomodernizację. Istotny jest również aspekt rozwoju odnawialnych źródeł energii. Wytwarzanie energii z OZE cechuje się także niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne.

Występujące zmiany klimatu wpływają na możliwość wzrostu częstotliwości i intensywności powodzi i susz, co powoduje duże szkody i ograniczenia w środowisku. Istotne jest prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej, w szczególności na terenach zagrożonych powodzią i strefach zalewowych, a także zwracanie uwagi na pojemność retencyjną naturalnych i sztucznych zbiorników, w tym również retencja korytowa, leśna i gruntowa. Jednocześnie zjawiska ekstremalne będą wymuszały zmiany w zarządzaniu i gospodarowaniu zasobami wodnymi.

Rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu,
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych,

- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych,
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na terenach wiejskich,
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.²⁵

Zbyt niska pojemność retencyjna naturalnych oraz sztucznych zbiorników wpływa na brak ich skuteczności oraz ogranicza ich funkcjonowanie w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Na takich obszarach istnieje zwiększone prawdopodobieństwo występowania podtopień i powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami, zalewających obszary. Wobec tego, w celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy, czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Ponadto oprócz budowy zbiorników istotne jest w celu przeciwdziałania wystąpienia lokalnych podtopień zwiększenie ilości wody przetrzymywanej w korytach cieków i rowach melioracyjnych. Systematyczna konserwacja, modernizacja oraz budowa nowych urządzeń, a następnie ich właściwa eksploatacja ma wpływ na ograniczenie ich wystąpienia. W związku z tym, istotny jest rozwój infrastruktury wodno – melioracyjnej, który wpływa na łagodzenie zagrożeń naturalnych.

Jednym z istotnych aspektów jest lokalne zachowanie istniejących, zwłaszcza niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie poprzez działania małej retencji. Polega ona na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania te mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy oraz przeciwdziałanie powodzi. Ponadto mała retencja wpływa na odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie pro-środowiskowych metod retencjonowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.²⁶

Do rozwiązań w zakresie adaptacji do zmian klimatu należy również kształtowanie odpowiedniej struktury użytkowania terenu. Ważne jest podejmowanie prac dotyczących

²⁵ <http://klimada.mos.gov.pl/>

²⁶ <http://www.malaretencja.pl>

renaturyzacji koryt cieków, zmierzających do przywrócenia ich naturalnych charakterystyk, (również poprzez roboty hydrotechniczne i prace utrzymaniowe), ograniczenie nadmiernego zagrożenia erozją, poprzez m.in. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, czy zwiększanie powierzchni zalesionych, wprowadzanie zadrzewień, w tym na terenach zniszczonych, niewykorzystanych rolniczo, czy gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację.

Zjawisko suszy powoduje przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód oraz zmniejszenie przepływu wody w rzekach i rowach melioracyjnych. W okresie wegetacji roślin może spowodować duże straty w rolnictwie. Realizując postanowienia ustawy prawo wodne, tworzone są specjalne plany przeciwdziałania skutkom suszy. Plany zawierają przede wszystkim analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

Zwiększenie możliwości zapobiegania ewentualnym zagrożeniom i reagowania na nie jest możliwe dzięki działalności straży pożarnej oraz odpowiedniego jej wyposażenia, umożliwiającego skuteczne prowadzenie akcji ratowniczych.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie powiatu i jego infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków.

6.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie powiatu prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacji odpadów czy zajęcia plenerowe. Ponadto zamieszczane są informacje na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków,
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowania elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.

6.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch,

awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2021 poz. 869), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Na terenie powiatu brak jest zakładów przemysłowych zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej, jednak zlokalizowane są małe i średnie zakłady, które mogą stanowić ryzyko awarii. Należy też zaznaczyć, że ewentualne poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren powiatu, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie powiatu zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi. Wobec tego istotne jest podejmowanie działań m.in. z zakresu rozwoju systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacji urządzeń infrastruktury energetycznej, przeciwdziałania skutkom suszy modernizacji i budowy infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

6.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 poz. 1070) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska.

Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,

- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Powiat współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Przekazywane wyniki przeprowadzanych badań, ich analiza, wyniki ocen są dostępne na stronie internetowej WIOŚ w Warszawie. Informacje dotyczące stacji pomiarowych na terenie powiatu znajdują się w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska dla Województwa Mazowieckiego. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie powiatu badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ w Warszawie i siedzibie Inspektoratu.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie mazowieckim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie mazowieckim.

7. Efekty realizacji dotychczasowego Programu

Ostatnim obowiązującym Programem Ochrony Środowiska na terenie powiatu był „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021”, który został przyjęty uchwałą nr XXXII/239/2014 Rady Powiatu Sokołowskiego z dnia 28 marca 2014 r.

Z Programu Ochrony Środowiska Powiat sporządza co dwa lata raporty z jego realizacji.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

Tabela 36. Stopień realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021

Nazwa działania	Termin realizacji	Stopień realizacji
Ustalenie, podmiotom korzystającym ze środowiska warunków korzystania ze środowiska poprzez wydawanie decyzji, pozwoleń itp.	Praca ciągła	Wydawanie decyzji emisyjnych pozwoleń i zezwoleń podmiotom korzystającym ze środowiska
Wzmocnienie zaplecza technicznego stanowisk ds. ochrony środowiska w celu zapewnienie realizacji nowych przepisów krajowych i unijnych (m.in. Komputeryzacja), zakup materiałów szkoleniowych i pomocniczych, szkolenia merytoryczne pracowników	Praca ciągła	Doposażenie stanowisk pracy w nowy sprzęt (komputery) zakup i konsultacja programów, uczestnictwo pracowników w szkoleniach
Opiniowanie gminnych programów ochrony środowiska pod względem zgodności z obowiązującym prawem i powiatowym programem ochrony środowiska	Co 4 lata natomiast co dwa lata przygotowanie raportu z wykonania Programu ochrony środowiska	Przygotowywanie projektów dokumentów oraz ocena przedłożonych dokumentów
Opracowanie rozwiązań systemowych gospodarki odpadami w powiecie wspieranych poprzez edukację ekologiczną	Praca ciągła	Prowadzenie systematycznej edukacji
Sporządzanie map akustycznych przez starostę z uwzględnieniem informacji wynikających z map sporządzanych przez zarządzających drogami, co 5 lat	Praca ciągła	Po otrzymaniu map sporządzanych przez zarządcę dróg
Uchwalanie programów ochrony przed hałasem dla terenów, na których przekroczone zostały poziomy hałasu	W zależności od potrzeb	-
Wspieranie działań i inicjatyw polegających na ochronie dziedzictwa kulturowego	Sukcesywnie	Prowadzenie systematycznej edukacji oraz pomoc w realizacji zadania
Intensyfikacja prac związanych z opracowaniem i aktualizacją uproszczonych planów urządzania lasów oraz doskonalenie nadzoru nad realizacją tych planów	Na bieżąco	UPUL dla lasów nie stanowiących własność Skarbu Państwa opracowane co 10 lat inwentaryzacja na bieżąco
Przygotowanie podstaw do zalesień – weryfikacja klasyfikacji gruntów oraz uregulowanie spraw związanych z wykazywaniem powierzchni leśnych w ewidencji gruntów	Sukcesywnie	Sprawdzanie udatności upraw i zgodnie z przepisami ustawy o lasach dokonywanie przekwalifikowani gruntów
Wspomaganie istniejących i tworzenie nowych ośrodków edukacji środowiskowej oraz rozwoju zagospodarowania edukacyjnego (m.in. ścieżki edukacyjnej, szlaki turystyczne, tablice informacyjne), edukacja ekologiczna w szkołach, a także w zakresie kształtowania właściwych postaw konsumentów, zagrożeń środowiska i zdrowia ludzi prowadzona przez lokalne organizacje pozarządowe i grupy obywatelskie, działalności wydawniczej, produkcji filmów i innych materiałów o walorach edukacyjnych	Praca ciągła	Współudział w organizacji konkursów w szkołach
Promocja walorów przyrodniczych Powiatu Sokołowska oraz ekologicznych wartości w życiu codziennym	Praca ciągła	Prelekcja tematyczne w szkołach m.in. w Zespół Oświatowy im. Marianny Frąckowiak w

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

Nazwa działania	Termin realizacji	Stopień realizacji
		Skibniewie. Zespół Oświatowych im. Róży Król w Nowej Wsi, Zespół Oświatowy w Grochowie
Propagowanie proekologicznych zachowań	Praca ciągła	Spotkania i prelekcje na temat zachowania i ochrony siedlisk cennych przyrodniczo w trakcie prowadzenia procesu inwestycyjnego. Spotkania m.in. w czasie walnych zebrań Gminnych Spółek Wodnych.

Źródło: Raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021

8. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

8.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego powiatu sokołowskiego, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.)

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie powiatu sokołowskiego. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym Obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinni każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 37. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla powiatu sokołowskiego

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim Urzędy z terenu powiatu	0	3	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Poprawa efektywności energetycznej	Własne i monitorowane: Termomodernizacja budynków	Powiat, gminy z terenu powiatu (Gmina Sterdyń, Gmina Cerań)	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	20	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Poprawa efektywności energetycznej	Monitorowane: Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych Program Czyste powietrze	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych; Nagłe, nieprzewidziane zdarzenia;
		Liczba wymienionych lamp oświetlenia ulicznego (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	400 (50 szt. rocznie)	Poprawa efektywności energetycznej	Monitorowane: Wymiana lamp oświetlenia ulicznego na ledowe	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych; Nagłe, nieprzewidziane zdarzenia;
		Liczba budynków z wymienionymi piecami (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	1	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Wymiana pieca c.o. w budynku szkoły w Sterdyni	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Ceranów	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Ceranów	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	Gmina Ceranów	Brak środków finansowych
		Prowadzenie polityki zielonych zamówień (TAK/NIE) Źródło: Dane UG Sabnie	TAK	TAK	Ochrona klimatu	Monitorowane: Kontynuowanie stosowania polityki zielonych zamówień publicznych, czyli włączenie wymagań dotyczących niskiej materiałochłonności i niskiej odpadowości do procesu zakupów produktów i usług	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba wymienionych lamp ulicznych na nowe (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb Wzrost wartości	Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Wymiana przestarzałych lamp ulicznych na terenie Gminy w celu zmniejszenia zużycia energii.	Gmina Sabnie	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zamontowanych instalacji solarnych i fotowoltaicznych (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Montaż na budynkach na terenie Gminy instalacji solarnych i fotowoltaicznych.	Gmina Sabnie	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Stopień uwzględnienia w dokumentach przestrzennych zapisów dotyczących lokalizacji zakładów przemysłowych wprowadzających substancje do powietrza (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: W dokumentach kształtujących politykę przestrzenną, stosowanie zapisów dotyczących lokalizacji zakładów przemysłowych, wprowadzających substancje do powietrza, na terenach oddalonych od zabudowy mieszkaniowej.	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	600	Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Budowa instalacji OZE	Gmina Bielany	Brak środków finansowych Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	4	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Bielany	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UG Jabłonna Lacka	0	1	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Termomodernizacja szkoły podstawowej przy ulicy Klonowej 6 w Jabłonie Lackiej	Jabłonna Lacka	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość wybudowanych i zmodernizowanych linii oświetlenia (km) Źródło: Dane UG Sokółów Podlaski	0	3	Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Budowa i modernizacja oświetlenia	Gmina Sokółów Podlaski	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Repki	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	Gmina Repki	Brak środków finansowych Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	6	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Repki	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba osób objętych działaniami edukacyjno-promocyjnymi – dotyczącymi gospodarki niskoemisyjnej (osoba) Źródło: Dane UG Repki	0	500	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Działania edukacyjno – promocyjne dotyczącego gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Repki	Brak zainteresowania mieszkańców
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Termomodernizacja budynków zarządzanych przez Miasto	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy i właściciele nieruchomości	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba wdrożonych systemów sprzyjających efektywności energetycznej (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	1	Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Wdrażanie systemów sprzyjających efektywności energetycznej, w tym zarządzania energią	Miasto Sokołów Podlaski zarządcy nieruchomości	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość rozbudowanego i zmodernizowanego oświetlenia ulicznego (km) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Rozbudowa i modernizacja oświetlenia dróg, ulic, ścieżek rowerowych i chodników (w tym w ramach RIT)	Miasto Sokołów Podlaski zarządcy nieruchomości	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Prowadzenie polityki zielonych zamówień (TAK/NIE) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	NIE	TAK	Ochrona klimatu	Monitorowane: Wprowadzenie systemu „zielonych zamówień publicznych”; Wprowadzanie systemów zarządzania środowiskowego, typu „zielone biuro”	Miasto Sokołów Podlaski	Nagle nieprzewidziane zdarzenie
		Liczba wdrożonych działań budowania świadomości społecznej w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	Wzrost efektywności energetycznej	Monitorowane: Budowanie świadomości społecznej w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej	Miasto Sokołów Podlaski	Brak zainteresowania mieszkańców
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o większej sprawności lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach	Miasto Sokołów Podlaski zarządcy i właściciele nieruchomości	Brak środków finansowych, Brak zainteresowania mieszkańców
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania	0	Wg potrzeb	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Uwzględnianie w miejscowym planie	Miasto Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski				zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej „niskiej emisji” pyłów, dwutlenku siarki i tlenków azotu i dwutlenku węgla		
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	Miasto Sokółów Podlaski	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba przeprowadzonych akcji promujących transport publiczny Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Promocja transportu publicznego Promowanie zachowań energooszczędnych w transporcie - ECODRIVING	Miasto Sokółów Podlaski	Niewystarczający zasięg Brak zainteresowania mieszkańców
		Liczba działań oczyszczających drogi (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy dróg	Nagłe nieprzewidziane zdarzenie
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wzrost wartości	Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy i właściciele nieruchomości	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	Wzrost wartości	Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Zainstalowanie ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych w budynkach UM i budynkach oświatowych	Miasto Sokółów Podlaski	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba działania promujących OZE (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wzrost wartości	Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Promowanie odnawialnych źródeł energii	Miasto Sokółów Podlaski organizacje pozarządowe	Brak zainteresowania mieszkańców
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Uwzględnianie w dokumentach planistycznych rozwiązań kształtowania przestrzeni i ich funkcjonowania umożliwiających ochronę powietrza i przewietrzanie miast i osiedli wiejskich odpowiednio do obowiązujących przepisów prawa	Miasto Sokółów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Realizowanie programów niskoemisyjnych (TAK/NIE) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	TAK	TAK	Wzrost wykorzystania oze	Monitorowane: Realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji lub Programów Gospodarki Niskoemisyjnej	Miasto Sokółów Podlaski	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba przeprowadzonych kontroli gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Kontrola gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	Miasto Sokółów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wzrost wartości	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Monitorowane: Działania promocyjne i edukacyjne w ramach komórek organizacyjnych Urzędu i jednostek organizacyjnych Miasta, kampanie edukacyjno-informacyjne z zakresu gospodarki niskoemisyjnej (w tym	Miasto Sokółów Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Niewystarczający zasięg, Brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						m.in.: zrównoważonego zużycia energii i ekologii).		
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Długość przebudowanych dróg powiatowych (km) Źródło: Dane Starostwo Powiatowe w Sokółowie Podlaskim	0	2,311	Ograniczenie hałasu drogowego	Własne: Przebudowa drogi powiatowej nr 3934W Sawice-Bronisze-Czaple-Andrelewicze	Powiat Sokółowski, Wydział Dróg Publicznych	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba przebudowanych dróg powiatowych (szt.) Źródło: Dane Starostwo Powiatowe w Sokółowie Podlaskim	0	1				
		Liczba rozbudowanych dróg powiatowych (szt.) Źródło: Dane Starostwo Powiatowe w Sokółowie Podlaskim	0	1	Ograniczenie hałasu drogowego	Własne: Rozbudowa drogi powiatowej nr 4229W na odcinku Paczuski Duże-Kowiesy	Powiat Sokółowski, Wydział Dróg Publicznych	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba przebudowanych dróg powiatowych (szt.) Źródło: Dane Starostwo Powiatowe w Sokółowie Podlaskim	0	1	Ograniczenie hałasu drogowego	Własne: Przebudowa drogi powiatowej nr 3911W w obrębie ewidencyjnym Zaleś; gm. Sterdyń - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Powiat Sokółowski – Wydział Dróg Publicznych	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	8,5 (w 2022 r - 1,50 km, w pozostałych latach około 1 km)	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Cerańów	0	2	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Cerańów	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba wdrożonych procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł hałasu (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	Ochrona przed hałasem	Monitorowane: Wdrażanie procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł hałasu	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba przebudowanych dróg (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	6	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Bielany	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba przebudowanych dróg (szt.) Źródło: Dane UG Jabłonna Lacka	0	7 ²⁷	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Jabłonna Lacka	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Ceranów	0	10	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Sokołów Podlaski	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

²⁷ Przebudowa drogi gminnej Nr 390312W Jabłonna Średnia – Jabłonna Lacka w km 1+305 do km 3+195 – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Bujaty-Grodzisk w miejscowości Bujaty-Gniewosze – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Bujaty-Tchórznicza w miejscowości Bujaty-Mikosze – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Bujaty-Tchórznicza w miejscowości Bujaty-Mikosze – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Niemirki-Gródek – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Toczyski Średnie-Toczyski Podborne – poprawa warunków komunikacyjnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość zmodernizowanych i naprawionych nawierzchni dróg (km) Źródło: Dane UG Repki	0	10	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg	Gmina Repki	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Repki	0	15	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Przebudowa dróg	Gmina Repki	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanych/ przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Budowa i przebudowa dróg gminnych, utwardzenie dróg i poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej	Miasto Sokołów Podlaski	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba zrealizowanych inwestycji ograniczających emisję hałasu drogowego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne)	Miasto Sokołów Podlaski zarządcy dróg	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnej w zakresie hałasu (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	Ograniczenie hałasu drogowego	Monitorowane: Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do jego redukcji (np. promowanie transportu publicznego i jazdy na rowerze)	Miasto Sokołów Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Liczba wdrożonych procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	Ochrona przed PEM	Monitorowane: Wdrażanie procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł pól elektromagnetycznych	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zaktualizowanych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ochrona przed PEM	Monitorowane: Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	Miasto Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w zakresie PEM (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	Ochrona przed PEM	Monitorowane: Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Miasto Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Liczba podmiotów nieprzestrzegających warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokółowie Podlaskim	0	0	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Własne: Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Powiat Sokółowski	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba prowadzonych inwentaryzacji ujęć wód (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokółowie Podlaskim	1	1	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Własne: Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru wody z tych ujęć	Powiat Sokółowski	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba przeprowadzonych kursów producentów rolnych w zakresie gospodarowania wodami (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	32 (4 rocznie)	Podnoszenie świadomości mieszkańców	Monitorowane: Kursy dla producentów rolnych w tematyce gospodarowania wodami	Ośrodek Doradztwa Rolniczego Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych
		Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	1	Podnoszenie świadomości mieszkańców	Monitorowane: Przeprowadzenie kampanii społecznej informującej o najbardziej efektywnych sposobach ograniczania zużycia wody, wraz z monitoringiem efektów	Gmina Sabnie	Brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Utrzymanie cieków wodnych w stanie nieuregulowanym (TAK/NIE) Źródło: Dane UG Sabnie	TAK	TAK	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,	Monitorowane: Utrzymanie cieków wodnych Gminy w stanie nieuregulowanym	Gmina Sabnie	Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba prowadzonych ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	1	1	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,	Monitorowane: Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Miasto Sokołów Podlaski	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba wprowadzanych działań przeciw skutkom suszy i ulewnych deszczy (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,	Monitorowane: Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	Miasto Sokołów Podlaski PGWWP	Niewystarczający zasięg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba wprowadzanych działań przeciw skutkom suszy (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,	Monitorowane: Realizacja działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe itp.)	Miasto Sokołów Podlaski	Nagle nieprzewidziane zdarzenie
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Sterdyń (km) Źródło: GUS, Dane UG Sterdyń	98,3	99,8 ²⁸	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Monitorowane: Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Sterdyń (km) Źródło: GUS, Dane UG Sterdyń	11,5	13,5 ²⁹	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Budowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

²⁸ Rozbudowa sieci wodociągowej o długości 1,5 km

²⁹ Budowa sieci kanalizacyjnej o długości 2 km

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba przydomowych oczyszczalni na terenie gminy Sabnie (szt.) Źródło: GUS	58	Wzrost wartości >58	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Sabnie	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sabnie (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	1	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Budowa oczyszczalni ścieków	Gmina Sabnie	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Sabnie (km) Źródło: GUS	0	Wzrost wartości >0	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Budowa systemu kanalizacji	Gmina Sabnie	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba wybudowanych oczyszczalni (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	2	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Budowa oczyszczalni ścieków	Gmina Bielany	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Jabłonna Lacka (km)	0	Wzrost wartości >15,4	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Jabłonna Lacka wraz z poprawą efektywności energetycznej obiektów gospodarki wodno-ściekowej	Gmina Jabłonna Lacka	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Jabłonna Lacka (km) Źródło: GUS	0	>131,2	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej			
		Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Sokółów Podlaski (km) Źródło: GUS	138,1	148,1 ³⁰	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Monitorowane: Budowa wodociągu	Gmina Sokółów Podlaski	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Repki (km) Źródło: GUS, Dane UG Repki	129,1	132,1 ³¹	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Repki	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

³⁰ Budowa sieci wodociągowej o długości 10 km

³¹ Rozbudowa sieci wodociągowej o długości 3 km

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zmodernizowanych SUW (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Monitorowane: Modernizacja stacji uzdatniania wody	Gmina Repki	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	1	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Modernizacja oczyszczalni ścieków	Gmina Repki	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Zużycie wody na 1 mieszkańca [m3] Źródło: Dane GUS	32,4	<32,4 Zmniejszenie wartości	Racjonalna gospodarka wodna	Monitorowane: Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	PUIK w Sokółowie Podlaskim	Nieprzewidziane zdarzenie
		Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych urządzeń zaopatrzenia w wodę (szt.) Źródło: UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Monitorowane: Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	PUIK w Sokółowie Podlaskim	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych dotyczących oszczędności wody (szt.) Źródło: UM Sokół Podlaski	0	Wzrost wartości	Edukacja ekologiczna	Monitorowane: Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Miasto Sokół Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowania mieszkańców
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej (km) Źródło: UM Sokół Podlaski	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Monitorowane: Budowa oraz modernizacja kanalizacji deszczowej na terenie Sokół Podlaskiego (odcinki <1 km)	Miasto Sokół Podlaski zarządcy dróg	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba zmodernizowanych urządzeń oczyszczających ścieki (szt.) Źródło: UM Sokół Podlaski	0	Wg potrzeb	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Monitorowane: Modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	PUIK w Sokół Podlaskim	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych dotyczących racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej (szt.) Źródło: UM Sokół Podlaski	0	Wzrost wartości	Edukacja ekologiczna	Monitorowane: Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Miasto Sokół Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
ZASOBY GEOLOGICZNE	RACJONALNE I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI KOPALIN ZE ZŁOŻ	Liczba miejsc nielegalnego wydobywania kopalin ze złóż (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokółowie Podlaskim	0	0	Ograniczenie presji środowiskowej związanej z wydobywaniem kopalin	Własne: Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Powiat Sokółowski	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba prowadzonych monitoringu terenów osuwiskowych (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokółowie Podlaskim	1	1	Ochrona przed osuwiskami	Własne: Monitoring terenów osuwiskowych	Powiat Sokółowski	Zmiana uwarunkowań prawnych, Brak środków finansowych
		Stopień ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych (%) Źródło: Dane UG Sabnie	0	100	Ochrona złóż kopalin podczas planowania przestrzennego	Monitorowane: Utrzymanie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	Gmina Sabnie	Niewystarczający zasięg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
GŁĘBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GŁĘB	Prowadzenie monitoringu terenów osuwiskowych (TAK/NIE) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	TAK	W przypadku wystąpienia osuwiska	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Własne: Monitoring terenów osuwiskowych	Powiat Sokołowski	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Stopień uwzględnienia w dokumentach przestrzennych zasad ochrony gleb (%) Źródło: Dane UG Sabnie	0	100	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Monitorowane: Uwzględnianie w dokumentach określających politykę przestrzenną gminy zasad ochrony gleb.	Gmina Sabnie	Niewystarczający zasięg
		Liczba przeprowadzonych szkoleń i działań informacyjnych (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Monitorowane: Upowszechnienie zasad zawartych w „Kodeksie dobrej praktyki rolniczej	Gmina Sabnie	Brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Monitorowane: Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Miasto Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Powierzchnia rekultywacji gruntów (ha) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Monitorowane: Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym	Miasto Sokołów Podlaski właściciele gruntów	Niewystarczający zasięg
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMII KPGO 2022	Liczba przeprowadzonych kontroli składowisk odpadów (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	0	Wg potrzeb	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Własne: Przeprowadzenie kontroli sprawdzających dostosowanie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz innych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów do wymogów prawnych i kontrola w zakresie przestrzegania warunków decyzji	Powiat Sokołowski	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba mieszkańców gminy Sterdyń objęta odbiorem odpadów (%) Źródło: Dane UG Sterdyń	100%	100%	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Monitorowane: Odbiór i zagospodarowanie odpadów	Gmina Sterdyń	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza azbestowa, Dane UG Sterdyń	459,4	539,40 ³²	Ograniczenie wyrobów azbestowych	Monitorowane: Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych zawierających azbest	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia; Niewystarczający zasięg, nie dotarcie do wszystkich interesariuszy
		Ulotki dotyczące segregacji odpadów ogłoszenia na stronie internetowej gminy oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach i edukacja w szkołach (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	1500	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Monitorowane: Edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami	Gmina Sterdyń	Niewystarczający zasięg, nie dotarcie do wszystkich interesariuszy

³² Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 75-80 Mg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w szkołach (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	16 (2 razy w roku)				
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza azbestowa, Dane UG Cerańów	491,07	541,07 ³³	Ograniczenie wyrobów azbestowych	Monitorowane: Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Cerańów	Gmina Cerańów	Niewystarczający zasięg
		Liczba wyrobów azbestowych na terenie gminy Sabnie pozostałych do usunięcia (Mg) Źródło: Baza azbestowa	5 538	Spadek wartości <5 538	Ograniczenie wyrobów azbestowych	Monitorowane: Kontynuacja usuwania i unieszkodliwiania azbestu.	Gmina Sabnie	Niewystarczający zasięg

³³ Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 50 Mg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza Azbestowa UG Sokołów Podlaski	861,52	1 661,52 ³⁴	Ograniczenie wyrobów azbestowych	Monitorowane: Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Waga usuniętych i zutylizowanych odpadów rolniczych (t) Źródło: UG Sokołów Podlaski	0	100	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Monitorowane: Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej	Gmina Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza azbestowa, UG Repki	601,20	1601,20 ³⁵	Ograniczenie wyrobów azbestowych	Monitorowane: Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Repki	Niewystarczający zasięg

³⁴ Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 800 Mg

³⁵ Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 1000 Mg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba odebranych odpadów z uwzględnieniem folii rolniczej (tony) Źródło: UG Repki	0	150	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Monitorowane: Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Repki	Niewystarczający zasięg
		Liczba wybudowanych/przebudowanych/ wyposażonych PSZOK Źródło: UG Repki	1	1	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Monitorowane: Budowa/ Przebudowa/ Wyposażenie PSZOK	Gmina Repki	Brak środków finansowych
		Liczba wyrobów azbestowych na terenie miasta Sokołów Podlaski pozostałych do usunięcia (Mg) Źródło: Baza azbestowa	1 0776,56	Spadek wartości <1 076,56	Ograniczenie wyrobów azbestowych	Monitorowane: Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sokołów Podlaski na lata 2015 - 2032”	Miasto Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba stworzonych sprawozdań z realizacji gospodarowania odpadami (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	1	8	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Monitorowane: Tworzenie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Miasto Sokołów Podlaski	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	Racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Monitorowane: Edukacja mieszkańców Miasta Sokołów Podlaski z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami	Miasto Sokołów Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowania mieszkańców
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Powierzchnia lasów prywatnych (ha) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	17 627	17 627	Ochrona zasobów przyrody	Nadzór nad gospodarką leśną	Powiat Sokołowski	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba sporządzonych planów urządzenia lasu (szt.) Źródło: Dane Nadleśnictwo Sokołów	3	10	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasów na terenie powiatu	Nadleśnictwo Sokołów	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	4	Działania edukacyjne w zakresie ochrony przyrody	Monitorowane: Edukacja w zakresie ochrony przyrody	Gmina Sterdyń i Szkoły w Sterdyni i w Łazowie	Brak zainteresowania mieszkańców
		Ilość wykonanych pielęgnacji i konserwacji drzew (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	1	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Pielęgnacja i konserwacja drzew -pomnika przyrody w Sterdyni przy ul. Lipowej	Gmina Sterdyń	Niewystarczające środki finansowe, brak kapitału ludzkiego,
		Liczba zaktualizowanych baz danych z zakresu różnorodności biologicznej (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	1	1	Ochrona różnorodności biologicznej	Monitorowane: Aktualizacja bazy danych z zakresu różnorodności biologicznej Gminy.	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba nowych form ochrony przyrody na terenie gminy Sabnie (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Kontynuacja ustanawiania form ochrony przyrody na terenie Gminy, tj. pomników przyrody, użytków ekologicznych.	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba wykonanych nasadzeń (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	b.d.	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Nasadzenia roślinności	Gmina Repki	Brak środków finansowych
		Liczba osób objętych działaniami edukacyjno-promocyjnymi – dotyczącymi zasobów przyrodniczych (osoba) Źródło: Dane UG Repki	0	500	Działania edukacyjne w zakresie ochrony przyrody	Monitorowane: Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	Gmina Repki	Brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Miasto Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Liczba zidentyfikowanych miejsc występowania gatunków inwazyjnych (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	0	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, w szczególności barszczów kaukaskich	Miasto Sokołów Podlaski Podlaskim RDOŚ, PGL LP	Niewystarczający zasięg
		Powierzchnia terenów zielonych leżących w gestii samorządów (ha) Źródło: GUS	16,22	Wzrost wartości >16,22	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Budowa, modernizacja i pielęgnacja terenów zieleni	Miasto Sokołów Podlaski	Niewystarczający zasięg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba pomników przyrody [szt.] Źródło: GUS	28	28	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Pielęgnacja pomników przyrody	Miasto Sokółów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Ochrona zasobów przyrody	Monitorowane: Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania zieleni	Miasto Sokółów Podlaski	Niewystarczający zasięg
		Liczba przeprowadzonych działań (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Działania edukacyjne w zakresie ochrony przyrody	Monitorowane: Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo	Miasto Sokółów Podlaski – ARiMR	Brak zainteresowania mieszkańców
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba mieszkańców powiatu do których skierowane zostały działania (osoby) Źródło: Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokółowie Podlaskim	53 294	53 294	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Własne: Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Powiat Sokółowski	Brak zainteresowania mieszkańców

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba wspartych OSP Źródło: Dane UG Sterdyń	0	12	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Wypożyczenie jednostek straży pożarnej	Gmina Sterdyń	Brak środków finansowych
		Ilość wnioskowanego sprzętu (%) Źródło: Dane UG Ceranów	0	90		Monitorowane: Wypożyczenie jednostek OSP w sprzęt przeciwpożarowy	OSP z Gminy Ceranów, Gmina Ceranów	Brak środków finansowych
		Liczba wyposażonych OSP (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Modernizacja i wyposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.	Gmina Sabnie	Brak środków finansowych
		Liczba sporządzonych planów (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Sporządzenie planu operacyjno-ratowniczego, w przypadku lokalizacji obiektów niebezpiecznych na terenie Gminy	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Stopień wprowadzonych zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie (%) Źródło: Dane UG Sabnie	0	100%	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi w obrębie zwartej zabudowy wsi poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych	Gmina Sabnie	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zakupionego sprzętu (szt.) Źródło: Dane UG Sokołów Podlaski	0	25	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Wypożyczenie jednostek OSP	Gmina Sokołów Podlaski	Brak środków finansowych
		Liczba zakupionych pojazdów (szt.) Źródło: Dane UG Sokołów Podlaski	0	4	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Zakup samochodów	Gmina Sokołów Podlaski	Brak środków finansowych
		Liczba wyposażonych jednostek OSP (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	9	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Wypożyczenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Repki	Brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zakupionego sprzętu (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Poprawa technicznego wyposażenia służb ratowniczych	Miasto Sokółów Podlaski	Brak środków finansowych
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Monitorowane: Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Miasto Sokółów Podlaski	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla powiatu sokołowskiego

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Własne i monitorowane: Termomodernizacja budynków	Powiat, gminy z terenu powiatu (Gmina Sterdyń, Gmina Cerańów)	250 000,00	3 250 000,00	,	,	,	,	,	,	3 500 000,00	Budżet gmin, budżet powiatu, Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych Program Czyste powietrze	Gmina Sterdyń	Podstawowy poziom dofinansowania łącznie do 30 000,00 Podwyższony poziom dofinansowania – łącznie do 37 000,00									WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Wymiana lamp oświetlenia ulicznego na ledowe	Gmina Sterdyń	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	160 000,00	Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Wymiana pieca c.o. w budynku szkoły w Sterdyni	Gmina Sterdyń	,	70 000,00	,	,	,	,	,	,	70 000,00	Dofinansowanie zewnętrzne, Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Cerańów	500 000,00	,	,	,	,	,	,	,	500 000,00	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	Gmina Ceranów	1 000 000,00	1 000 000,00	.	.	.	.	.	.	2 000 000,00	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-
	Monitorowane: Kontynuowanie stosowania polityki zielonych zamówień publicznych, czyli włączenie wymagań dotyczących niskiej materiałochłonności i niskiej odpadowości do procesu zakupów produktów i usług	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Gminy									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Wymiana przestarzałych lamp ulicznych na terenie Gminy w celu zmniejszenia zużycia energii.	Gmina Sabnie	65 000,00 ³⁶	.	.	.	.	.	.	.	65 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW, Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: Montaż na budynkach na terenie Gminy instalacji solarnych i fotowoltaicznych.	Gmina Sabnie	500 000,00 ³⁷	.	.	.	.	.	.	.	500 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW, Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: W dokumentach kształtujących politykę przestrzenną, stosowanie zapisów dotyczących lokalizacji zakładów przemysłowych, wprowadzających substancje do powietrza, na terenach oddalonych od zabudowy mieszkaniowej.	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Gminy									Budżet Gminy	-

³⁶ Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

³⁷ Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Budowa instalacji OZE	Gmina Bielany	9 000 000,00	9 000 000,00	10 000 000,00	.	.	.	.	.	28 000 000,00	Budżet państwa, Budżet Gminy, wkład mieszkańca	-
	Monitorowane: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Bielany	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	.	.	.	.	.	3 000 000,00	Budżet państwa, Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Termomodernizacja szkoły podstawowej przy ulicy Klonowej 6 w Jabłonie Lackiej	Gmina Jabłonna Lacka	4 861 435,57	.	.	.	.	.	.	.	4 861 435,57	RPO Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Budowa i modernizacja oświetlenia	Gmina Sokółów Podlaski	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	160 000,00	Budżet Gminy, MIAS, FS	-
	Monitorowane: Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Repki	.	.	2 500 000,00	2 500 000,00	.	.	.	.	5 000 000,00	RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	Gmina Repki	.	.	4 000 000,00	4 000 000,00	.	.	.	.	8 000 000,00	RPO	-
	Monitorowane: Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Repki	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	.	.	.	.	.	6 000 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW RPO	-
	Monitorowane: Działania edukacyjno – promocyjne dotyczącego gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Repki	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	56 000,00	WFOŚiGW Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-
	Monitorowane: Termomodernizacja budynków zarządzanych przez Miasto	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy i właściciele nieruchomości	600 000,00	600 000,00	300 000,00	.	2 200 000,00				3 700 000,00	Budżet Miasta, WFOŚiGW, RPO	-
	Monitorowane: Wdrażanie systemów sprzyjających efektywności energetycznej, w tym zarządzania energią	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy nieruchomości	200 000,00	150 000,00	.	.	.	.	.	.	350 000,00	Budżet Miasta, WFOŚiGW	Zadanie ciągle, koszty uwzględniają Modernizacja oświetlenia w budynkach - modernizacja oświetlenia w budynkach

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Rozbudowa i modernizacja oświetlenia dróg, ulic, ścieżek rowerowych i chodników (w tym w ramach RIT)	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy nieruchomości	300 000,00	500 000,00	500 000,00	.		800 000,00			2 100 000,00	Budżet Miasta, WFOŚiGW, RPO	-
	Monitorowane: Wprowadzenie systemu „zielonych zamówień publicznych”; Wprowadzanie systemów zarządzania środowiskowego, typu „zielone biuro”	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe – działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Miasta									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Budowanie świadomości społecznej w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe – działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Miasta									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o większej sprawności lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy i właściciele nieruchomości	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Uwzględnianie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej „niskiej emisji” pyłów, dwutlenku siarki i tlenków azotu i dwutlenku węgla	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe – działanie w ramach opracowania mpzp									Budżet Miasta,	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	Miasto Sokółów Podlaski Sokołowie Podlaskim	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta, WFOŚiGW, RPO	-
	Monitorowane: Promocja transportu publicznego Promowanie zachowań energooszczędnych w transporcie - ECODRIVING	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe – działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Miasta									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy dróg	Zadanie ciągłe									Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy i właściciele nieruchomości	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Zainstalowanie ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych w budynkach UM i budynkach oświatowych	Miasto Sokółów Podlaski	60 000,00	50 000,00	50 000,00	.	200 000,00				360 000,00	Budżet Miasta, WFOŚiGW	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Promowanie odnawialnych źródeł energii	Miasto Sokółów Podlaski organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe – działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Miasta									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Uwzględnianie w dokumentach planistycznych rozwiązań kształtowania przestrzeni i ich funkcjonowania umożliwiających ochronę powietrza i przewietrzanie miast i osiedli wiejskich odpowiednio do obowiązujących przepisów prawa	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe – działanie w ramach opracowania mpzp									Budżet Miasta,	-
	Monitorowane: Realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji lub Programów Gospodarki Niskoemisyjnej	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe – działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Miasta Zgodnie z harmonogramem PGN									Budżet Miasta, WFOŚiGW, RPO	-
	Monitorowane: Kontrola gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe – działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Miasta									Budżet Miasta,	-
	Monitorowane: Działania promocyjne i edukacyjne w ramach komórek organizacyjnych Urzędu i jednostek organizacyjnych Miasta, kampanie edukacyjno- informacyjne z zakresu gospodarki niskoemisyjnej (w tym m.in.: zrównoważonego zużycia energii i ekologii).	Miasto Sokółów Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	30 000,00				70 000,00	Środki własne, WFOŚiGW	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Własne: Przebudowa drogi powiatowej nr 3934W Sawice-Bronisze-Czaple-Andrelewicze	Powiat Sokołowski – Wydział Dróg Publicznych	826 015,95	.	.	.	.	.	.	.	826 015,95	Budżet Powiatu, RFIL	-
	Własne: Rozbudowa drogi powiatowej nr 4229W na odcinku Paczusi Duże-Kowiesy	Powiat Sokołowski – Wydział Dróg Publicznych	17 596 045,16	1 605 616,99	.	.	.	.	.	.	19 201 662,15	Budżet Powiatu, RFRD	-
	Własne: Przebudowa drogi powiatowej nr 3911W w obrębie ewidencyjnym Zaleś; gm. Sterdyń - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Powiat Sokołowski – Wydział Dróg Publicznych	187 346,00	.	.	.	.	.	.	.	187 346,00	Budżet Powiatu, Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Sterdyń	3 000 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	6 500 000,00	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Cerańów	500 000,00	500 000,00	.	.	.	.	.	.	1 000 000,00	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Wdrażanie procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł hałasu	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych Gminy									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Bielany	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	-	-	-	-	-	9 000 000,00	Budżet państwa, Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Jabłonna Lacka	3 321 914,00	1 397 430,00	495 437,00	-	-	-	-	-	5 214 781,00	Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Przebudowa dróg gminnych	Gmina Sokółów Podlaski	1 000 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	4 000 000,00	Budżet Gminy, RFRD	-
	Monitorowane: Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg	Gmina Repki	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	8 000 000,00	Budżet Gminy RPO	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Przebudowa dróg	Gmina Repki	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	12 000 000,00	Budżet Gminy RPO	-
	Monitorowane: Budowa i przebudowa dróg gminnych, utwardzenie dróg i poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej	Miasto Sokółów Podlaski	1 700 000,00	500 000,00	-	-	-	-	-	-	2 200 000,00	Budżet Miasta, WFOŚiGW, RPO	Zadanie zależne od potrzeb Kwota uwzględnia zadanie z WPF Budowa nowego odcinka ul. Piłsudskiego od skrzyżowania z ul. Bartoszą do skrzyżowania z ul. Siedlecką - wyprowadzenie ruchu kołowego z miasta
	Monitorowane: Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne)	Miasto Sokółów Podlaski zarządcy dróg	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta, WFOŚiGW, RPO	-
	Monitorowane: Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do jego redukcji (np. promowanie transportu publicznego i jazdy na rowerze)	Miasto Sokółów Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągle - bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta WFOŚiGW	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Monitorowane: Wdrażanie procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł pól elektromagnetycznych	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	Miasto Sokołów Podlaski	Działanie w ramach kosztów opracowania mpzp									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Miasto Sokołów Podlaski	Zadanie ciągle - bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy, WFOŚiGW	-
GOSPODAROWANIE WODAMI	Własne: Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Powiat Sokołowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Własne: Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru wody z tych ujęć	Powiat Sokołowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-
	Monitorowane: Kursy dla producentów rolnych w tematyce gospodarowania wodami	Ośrodek Doradztwa Rolniczego i Gmina Sterdyń	Koszty w zależności od zgłoszeń									Budżet Gminy, Budżet Ośrodka Doradztwa Rolniczego	-
	Monitorowane: Przeprowadzenie kampanii społecznej informującej o najbardziej efektywnych sposobach ograniczania zużycia wody, wraz z monitoringiem efektów	Gmina Sabnie	5 000,00 ³⁸	,	,	,	,	,	,	,	5 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Utrzymanie cieków wodnych Gminy w stanie nieuregulowanym	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-

³⁸ Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Miasto Sokółów Podlaski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	Miasto Sokółów Podlaski PGWWP	Zadanie ciągłe – brak możliwości oszacowania kosztów, gdyż zależą od wystąpienia wskazanych zjawisk									Budżet Miasta	
	Monitorowane: Realizacja działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe itp.)	Miasto Sokółów Podlaski	Zależne od potrzeb – brak możliwości oszacowania kosztów, gdyż zależą od wystąpienia wskazanych zjawisk									Budżet Miasta	-
GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	Monitorowane: Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Sterdyń	300 000,00	,	,	,	,	,	,	,	300 000,00	Dofinansowanie zewnętrzne, Budżet Gminy	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Budowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Sterdyń	3 000 000,00	'	'	'	'	'	'	'	3 000 000,00	Dofinansowanie zewnętrzne, Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Sabnie	1 000 000,00 ³⁹	'	'	'	'	'	'	'	1 000 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: Budowa oczyszczalni ścieków	Gmina Sabnie	3 000 000,00 ⁴⁰	'	'	'	'	'	'	'	3 000 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: Budowa systemu kanalizacji	Gmina Sabnie	2 000 000,00 ⁴¹	'	'	'	'	'	'	'	2 000 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW Środki zewnętrzne	-

³⁹ Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

⁴⁰ Jw.

⁴¹ Jw.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Budowa oczyszczalni ścieków	Gmina Bielany	.	.	.	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	50 000 000,00	Budżet państwa, Budżet Gminy, wkład mieszkańca	-
	Monitorowane: Usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Jabłonna Lacka wraz z poprawą efektywności energetycznej obiektów gospodarki wodno-ściekowej	Gmina Jabłonna Lacka	2 100 000,00	3 800 000,00	9 500 000,00	.	.	.	.	.	15 400 000,00	Budżet Gminy, fundusze unijne	-
	Monitorowane: Budowa wodociągu	Gmina Sokółów Podlaski	1 000 000,00		100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	1 700 000,00	Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Repki	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	.	.	.	.	.	3 000 000,00	Budżet Gminy, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Modernizacja stacji uzdatniania wody	Gmina Repki	500 000,00	500 000,00	500 000,00	.	.	.	.	.	1 500 000,00	Budżet Gminy, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-
	Monitorowane: Modernizacja oczyszczalni ścieków	Gmina Repki	.	.	.	2 500 000,00	2 500 000,00	.	.	.	5 000 000,00	Budżet Gminy, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-
	Monitorowane: Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	PUIK w Sokółowie Podlaskim	Zależne od potrzeb – prace administracyjne									Budżet PUIK w Sokółowie Podlaskim	-
	Monitorowane: Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	PUIK w Sokółowie Podlaskim	Zależne od potrzeb									Budżet PUIK w Sokółowie Podlaskim	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Miasto Sokół Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe - działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Budowa oraz modernizacja kanalizacji deszczowej na terenie Sokółowa Podlaskiego (odcinki <1 km)	Miasto Sokół Podlaski zarządcy dróg	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta, WFOŚiGW, RPO	-
	Monitorowane: Modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	PUiK w Sokółowie Podlaskim	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Miasto Sokół Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe - działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
ZASOBY GEOLOGICZNE	Własne: Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Powiat Sokołowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-
	Monitorowane: Monitoring terenów osuwiskowych	Powiat Sokołowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-
	Monitorowane: Utrzymanie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-
GLEBY	Własne: Monitoring terenów osuwiskowych	Powiat Sokołowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-
	Monitorowane: Uwzględnianie w dokumentach określających politykę przestrzenną gminy zasad ochrony gleb.	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Upowszechnienie zasad zawartych w „Kodeksie dobrej praktyki rolniczej”	Gmina Sabnie	40 000,00 ⁴²	-	-	-	-	-	-	-	40 000,00	Budżet Gminy	-

⁴² Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnienie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągłe - działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych i opracowania mpzp									Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym	Miasto Sokółów Podlaski, właściciele gruntów	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta	-
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Własne: Przeprowadzenie kontroli sprawdzających dostosowanie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz innych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów do wymogów prawnych i kontrola w zakresie przestrzegania warunków decyzji	Powiat Sokółowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-
	Monitorowane: Odbiór i zagospodarowanie odpadów	Gmina Sterdyń	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	550 000,00	550 000,00	4 100 000,00	Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych zawierających azbest	Gmina Sterdyń	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	248 000,00	WFOŚiGW	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami	Gmina Sterdyń	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Cerań	Gmina Cerań	30 000,00	31 000,00	32 000,00	33 000,00	34 000,00	35 000,00	36 000,00	37 000,00	268 000,00	WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Kontynuacja usuwania i unieszkodliwiania azbestu.	Gmina Sabnie	465 000,00 ⁴³	-	-	-	-	-	-	-	465 000,00	Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina Sokółów Podlaski	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	400 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW	-

⁴³ Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej	Gmina Sokółów Podlaski	50 000,00	-	-	-	-	-	-	-	50 000,00	NFOŚiGW	-
	Monitorowane: Realizacja programu usuwania z budynków pokryw dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Repki	62 500,00	62 500,00	62 500,00	62 500,00	62 500,00	62 500,00	62 500,00	62 500,00	500 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW	-
	Monitorowane: Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Repki	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	600 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW	-
	Monitorowane: Budowa/ Przebudowa/ Wyposażenie PSZOK	Gmina Repki	500 000,00	500 000,00	-	-	-	-	-	-	1 000 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sokół Podlaski na lata 2015 - 2032”	Miasto Sokół Podlaski	Wg Programu na lata 2015-2032: 1 059 608,00 zł									Budżet Miasta, WFOŚiGW,	-
	Monitorowane: Tworzenie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Miasto Sokół Podlaski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta,	-
	Monitorowane: Edukacja mieszkańców Miasta Sokół Podlaski z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami	Miasto Sokół Podlaski placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe - działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-
ZASOBY PRZYRODNICZE	Własne: Nadzór nad gospodarką leśną	Powiat Sokółowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Wykonanie uproszczonych planów urządzania lasów na terenie powiatu	Nadleśnictwo Sokołów	63 385,00	58 940,00	60 080,00	82 600,00	72 320,00	0,00	0,00	90 040,00	427 365,00	Budżet Nadleśnictwa Sokołów Środki zewnętrzne	-
	Monitorowane: Edukacja w zakresie ochrony przyrody	Gmina Sterdyń i Szkoły w Sterdyni i w Łazowie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Pielęgnacja i konserwacja drzew -pomnika przyrody w Sterdyni przy ul. Lipowej	Gmina Sterdyń	35 000,00	.	.	.	.	.	.	.	35 000,00	WFOŚiGW Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Aktualizacja bazy danych z zakresu różnorodności biologicznej Gminy.	Gmina Sabnie	10 000,00 ⁴⁴	.	.	.	.	.	.	.	10 000,00	Budżet Gminy	-

⁴⁴ Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina Sokółów Podlaski	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	400 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW	-
	Monitorowane: Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej	Gmina Sokółów Podlaski	50 000,00	-	-	-	-	-	-	-	50 000,00	NFOŚiGW	-
	Monitorowane: Kontynuacja ustanawiania form ochrony przyrody na terenie Gminy, tj. pomników przyrody, użytków ekologicznych.	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Nasadenia roślinności	Gmina Repki	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	600 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	Gmina Repki	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	56 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-
	Monitorowane: Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Miasto Sokołów Podlaski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, w szczególności barszczów kaukaskich	Miasto Sokołów Podlaski Podlaskim RDOŚ, PGL LP	Zadanie ciągle – wydatki w zależności od identyfikacji miejsc									Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Budowa, modernizacja i pielęgnacja terenów zieleni	Miasto Sokołów Podlaski	460 000,00	460 000,00	480 000,00	450 000,00	960 000,00				2 810 000,00	Budżet Miasta	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Pielęgnacja pomników przyrody	Miasto Sokółów Podlaski	Zależne od potrzeb									Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania zieleni	Miasto Sokółów Podlaski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych i opracowania mpzp									Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo	Miasto Sokółów Podlaski – ARiMR	Zależne od potrzeb - działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta	-
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Własne: Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Powiat Sokółowski	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Powiatu	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Wypożyczenie jednostek straży pożarnej	Gmina Sterdyń	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	400 000,00	Środki zewnętrzne Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Wypożyczenie jednostek OSP w sprzęt przeciwpożarowy	OSP z Gminy Ceranów, Gmina Ceranów	40 000,00	40 000,00	40 000,00	30 000,00	70 000,00	40 000,00	80 000,00	70 000,00	410 000,00	Budżet Gminy Fundusz Składowy, WFOŚiGW, Urząd Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-
	Monitorowane: Modernizacja i wyposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.	Gmina Sabnie	150 000,00 ⁴⁵	-	-	-	-	-	-	-	150 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW	-

⁴⁵ Kwota z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2019-2022 za lata 2019-2022

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Sporządzenie planu operacyjno-ratowniczego, w przypadku lokalizacji obiektów niebezpiecznych na terenie Gminy	Gmina Sabnie	5 000,00 ⁴⁶	.	.	.	.	.	.	.	5 000,00	Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi w obrębie zwartej zabudowy wsi poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych	Gmina Sabnie	Działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Wypożyczenie jednostek OSP	Gmina Sokółów Podlaski	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	80 000,00	MSWiA UMWM, Budżet Gminy	-

⁴⁶ Jw.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Monitorowane: Zakup samochodów	Gmina Sokółów Podlaski	200 000,00	200 000,00	.	200 000,00	.	200 000,00	.	.	800 000,00	MSWiA UMWM, Budżet Gminy	-
	Monitorowane: Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Repki	1 000 000,00	1 000 000,00	50 000,00	1 000 000,00	50 000,00	1 000 000,00	50 000,00	1 000 000,00	5 150 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW Urząd Województwa Mazowieckiego w Warszawie	-
	Monitorowane: Poprawa technicznego wyposażenia służb ratowniczych	Miasto Sokółów Podlaski	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	40 000,00				120 000,00	Budżet Miasta	-
	Monitorowane: Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Miasto Sokółów Podlaski	Zadanie ciągle - działanie bezkosztowe w ramach działań administracyjnych									Budżet Miasta, WFOŚiGW	-

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	W ramach zadań własnych – działania administracyjne Łączne koszty GIOŚ na zużycie materiałów i energii w 2020 roku: 25 790 179,60	Budżet Państwa, GIOŚ	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	W ramach zadań własnych – działania administracyjne Łączne koszty GIOŚ na zużycie materiałów i energii w 2020 roku: 25 790 179,60	Budżet Państwa, GIOŚ	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	W ramach zadań własnych – działania administracyjne Łączne koszty GIOŚ na zużycie materiałów i energii w 2020 roku: 25 790 179,60	Budżet Państwa, GIOŚ	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	W ramach zadań własnych – działania administracyjne Łączne koszty GIOŚ na zużycie materiałów i energii w 2020 roku: 25 790 179,60	Budżet Państwa, GIOŚ	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	W ramach zadań własnych – działania administracyjne bezkosztowe	Środki własne jednostek realizujących	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	W ramach zadań własnych – działania administracyjne bezkosztowe	Budżet Państwa, Środki własne OUG	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
						jedynie dla jednostki powiatowej
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	W ramach zadań własnych – działania administracyjne	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	W ramach zadań własnych w harmonogramie POŚ dla Województwa nie określono kwoty
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	W ramach zadań własnych – działania administracyjne – bezkosztowe Łączne koszty GIOŚ na zużycie materiałów i energii w 2020 roku: 25 790 179,60	Budżet Państwa, GIOŚ	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	W ramach zadań własnych – działania administracyjne – bezkosztowe Łączne koszty GIOŚ na zużycie materiałów i energii w 2020 roku: 25 790 179,60	Budżet Państwa, GIOŚ	Brak możliwości wyodrębnia kosztów zadania jedynie dla jednostki powiatowej

Źródło: Opracowanie własne

8.2 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

INSTRUMENTY POLITYCZNE

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego oraz Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 „Innowacyjne Mazowsze”.

INSTRUMENTY PRAWNE

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżety gmin,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Program LIFE).

INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

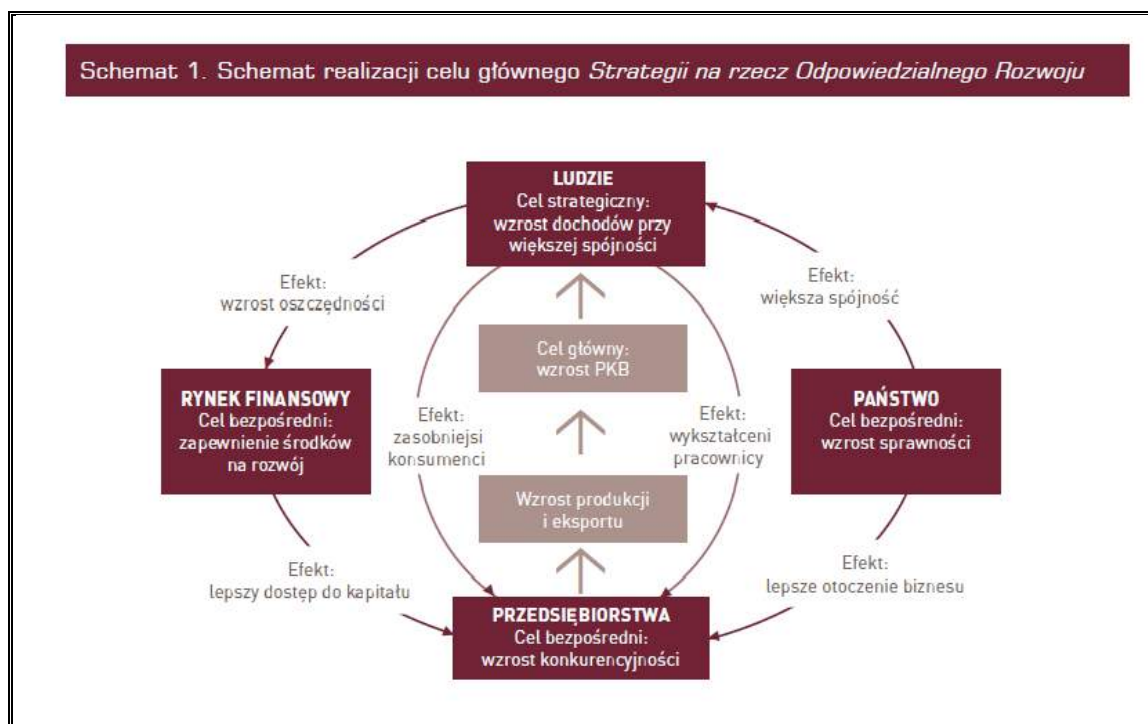
9. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

9.1 Dokumenty krajowe

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Powyższa strategia jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020 i określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Rysunek 17. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Źródło: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Dokument zawiera następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), a w szczególności w cel szczegółowy II - rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunek interwencji – rozwój obszarów wiejskich. Zadania określone w *POŚ* wpływają na rozwój Powiatu, uwzględniając przede wszystkim aspekt ochrony środowiska, w związku z czym, wpływają na zrównoważony rozwój jednostki.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWA DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym jego celem „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu”. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku

w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Wśród celów szczegółowych wyznaczono następujące zadania:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu:

— Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu;

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029* są spójne i wpisują się w cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych. Realizacja założeń dokumentu wpłynie na poprawę jakości środowiska, w tym poprawę jakości komponentów przyrody, które mają wpływ na zahamowanie postępującego zjawiska dotyczącego zmian klimatycznych

RAMY POLITYKI KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2030

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 zawierają ogólnounijne założenia i cele polityki na lata 2021-2030. Do najważniejszych celów na rok 2030 należą:

- ograniczenie o co najmniej 40 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.),
- zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii,
- zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej.

W październiku 2014 r. ramy polityki zostały przyjęte przez Radę UE. Sprzyjają one zmianom w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i tworzeniu efektywnego i bezpiecznego systemu energetycznego. Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla powiatu są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu. Zaplanowane do realizacji zadania w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029* wpływają na realizację celów środowiskowych określonych w dokumencie w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz wzrostu efektywności energetycznej budynków na terenie powiatu. W związku z tym, POŚ jest spójny z określonymi Ramami polityki klimatyczno – energetycznej do roku 2030

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA 2030 – STRATEGIA ROZWOJU W OBSZARZE ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Polityka ekologiczna państwa 2030 to dokument przyjęty uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M.P. z 2019 r. poz. 794).

Celem głównym określonym w dokumencie jest: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorstw.

W jego ramach wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I: środowisko i zdrowie. *Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,*
- cel szczegółowy II: środowisko i gospodarka. *Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,*
- cel szczegółowy III: środowisko i klimat. *Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.*

Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez następujące cele horyzontalne:

- środowisko i edukacja. *Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.*
- środowisko i administracja. *Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.*

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 wpisuje się w powyższe cele. Priorytetem obu dokumentów jest ochrona środowiska przyrodniczego poprzez podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i powiązanie jej z rozwojem społecznym i gospodarczym na szczeblu krajowym i lokalnym. W związku z tym oba dokumenty są ze sobą spójne.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11) i przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
 - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
 - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE 15,
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
 - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych,
 - budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych,
 - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:

- przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
 - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
 - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
 - ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
 - wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
- w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:
 - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
- w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:
 - ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
 - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
 - ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
 - zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego, *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029* jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje zaplanowane w nim kierunki działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej oraz wprowadzania niskoemisyjnych rozwiązań.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r. uchwałą nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264).

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

W ramach celów szczegółowych wyznaczono:

1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
4. Rozwój rynków energii;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
8. Poprawa efektywności energetycznej.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 wpłynie na realizację celu w zakresie rozwoju OZE i poprawy efektywności energetycznej, które zostały wyznaczone w ww. dokumencie. W POŚ uwzględniono zadania z tego zakresu w obszarze interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060).

Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny realizowany będzie przez uzupełniające go trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

2. Wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 są spójne z założeniami celu 1, gdyż jego realizacja przyczynia się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim w wymiarze środowiskowym i przestrzennym.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060).

Celem głównym Strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.

Natomiast wyznaczonymi celami szczegółowymi są:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
2. Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej;
3. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 wpisuje się w realizację celu szczegółowego 2. Na poprawę stanu zdrowia obywateli ma wpływ zmiana ich stylu życia i środowiska, które oddziałują na powstawanie wielu chorób. W Strategii wskazane zostało, iż konieczne jest wykorzystywanie w większym stopniu nowoczesnych technologii i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie smogu, czy środków transportu.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2030

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 została przyjęta uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150).

Wizja polskiej wsi 2050 brzmi następująco: Obszary wiejskie w 2050 r. to atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń, dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa. Na obszarach wiejskich zatrzymano niekorzystne zmiany demograficzne oraz znacząco zwiększono pozytywne efekty środowiskowe produkcji rolnej i rybackiej. Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, wykorzystujące nowoczesne

technologie. Zapewniono zwiększenie się wkładu małych i średnich gospodarstw rolnych w zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa.

Celem głównym Strategii jest: *Rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.*

W strategii wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej,
- II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska,
- III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 wpisuje się w cel szczegółowy II, a dokładniej w kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Jego założenia oddziałują również na poprawę jakości życia oraz ochronę środowiska na terenie powiatu.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (WSPÓŁDZIAŁANIE, KULTURA, KREATYWNOŚĆ) 2030

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 przyjęta została Uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060).

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizowany on będzie przez następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
- Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
- Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Założenia Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 wpisują się w realizację celu szczegółowego 1 i sformułowany w jego ramach priorytet 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej, w którym zwrócono uwagę na budowanie kapitału społecznego, na który wpływa zaangażowanie uczniów w pomoc koleżeńską, pracę społeczną, życie kulturalne i ochronę środowiska naturalnego.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054).

Wizją SRT2030 jest Polska charakteryzująca się w 2030 r. nowoczesnym systemem transportowym, umożliwiającym wysoką dostępność transportową.

Celem głównym jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

Dokument określa następujące kierunki interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 jest zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Część zaplanowanych zadań w Programie wpłynie przede wszystkim na realizację założeń kierunku interwencji 5. ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030)

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Został przyjęty 3 września 2015 r. (KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905).

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Celami szczegółowymi KPOP są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia.
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. W POŚ zaplanowano działania przyczyniające poprawy stanu powietrza, wobec czego dokumenty są ze sobą spójne.

STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 2022

Dokument przyjęty został uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 377).

Głównym celem Strategii jest wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa. Będzie on realizowany poprzez cele operacyjne, do których należą:

1. Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym;
2. Umocnienie zdolności państwa do obrony;
3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego;
4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa;
5. Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Na bezpieczeństwo m.in. ma wpływ degradacja środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, rosnące zapotrzebowanie na energię. *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029* reguluje prowadzoną politykę ochrony środowiska na danym terenie, wspierając zadania mające na celu ochronę i poprawę jego stanu. Wpisuje się on w realizację celu nr 4. Zwiększenie integracji i polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa, a dokładnie w kierunku interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie *Krajowego planu gospodarki odpadami 2022* (M.P. z 2016 r. poz. 784 oraz M.P. 2021 poz. 509) i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja KPGO 2014). Dokument analizuje obecny stan gospodarki odpadami i wyznacza kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywnie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Efektem wdrożenia KPGO 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

1. ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów);
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
3. Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów;
4. Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych;
5. Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów;
6. Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
7. Dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne;
8. Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów, określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania

takie, jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Uwarunkowania płynące z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022 zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029*. Zadania z zakresu gospodarowania odpadami ujęte w POŚ, mają na celu zrealizowanie założeń ww. dokumentu i zbudowanie systemu gospodarowania odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 został ustanowiony uchwałą Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Program ten utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, którymi są:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Ponadto określono nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 jest zgodny z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, gdyż uwzględnia w swoich zapisach i planach jego założenia w zakresie unieszkodliwiania i usuwania wyrobów azbestowych, przyczyniając się do poprawy stanu środowiska.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

Celem Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów jest zaprzestanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym a produkcją odpadów, które oddziałują na środowisko.

Głównym celem jest postęp stabilnej gospodarki opartej na skuteczniejszym zastosowaniu zasobów, respektowaniu środowiska i zdobyciu większej konkurencyjności za pomocą użycia

technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce oraz energię a także takiej, która pozwoli zużytkować surowce wtórne i odnawialne źródła energii.

Pozostałe cele:

- rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz *umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii*,
- budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych,
- zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 jest zgodny z Krajowym Programem Zapobiegania Powstawania Odpadów, ponieważ uwzględnia w swoich założeniach działania w zakresie gospodarowania odpadami. Jednym z obszarów interwencji w POŚ jest gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, w ramach którego wyznaczono zadania przyczyniające się do osiągnięcia wskazanych w ww. dokumencie celów.

AKTUALIZACJA „KRAJOWEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH”

AKPOŚK 2017 zawiera wykaz aglomeracji oraz planowanych inwestycji w zakresie ich wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r. Przyjęta przez rząd aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021.

Zakres rzeczowy planowanych przez aglomerację inwestycji obejmuje:

- budowę nowych sieci kanalizacyjnych,
- modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych,
- budowę oczyszczalni ścieków komunalnych,
- modernizację oczyszczalni,
- rozbudowę oczyszczalni,

- modernizację części osadowej w oczyszczalniach,
- likwidację oczyszczalni.

Prowadzone na terenie powiatu działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, wpływają na realizację celów wyznaczonych w KPOŚK, dzięki czemu oba dokumenty są ze sobą zgodne.

PROGRAM WODNO-ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program stanowi zbiór najefektywniejszych działań wspierających osiągnięcie celów środowiskowych oraz zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

1. Niepogarszanie stanu części wód;
2. Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
3. Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie);
4. Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 jest zgodny z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju. W POŚ zaplanowano zadania z zakresu zapewnienia odpowiedniego systemu gospodarki wodno – ściekowej oraz poprawy stanu jakości wód. Działania te przyczyniają się do osiągnięcia ww. celów Programu.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA WISŁY

Obszar dorzecza Wisły jest największym obszarem dorzecza w granicach Polski. Zajmuje wschodnią część kraju, jego powierzchnia wynosi 183 tys. km².

Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Wisły to:

- pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe,
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze,
- pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa,
- energetyka wodna,
- żegluga,
- rybactwo i wędkarstwo.

Celami Planów Gospodarowania Wodami jest:

1. Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych;
2. Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
3. Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW);
4. Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
5. Ochrona i podejmowanie działań naprawczych w celu eliminacji zanieczyszczeń powstałych wskutek działalności człowieka.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029* uwzględniają założenia Planów Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

- zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:
 - utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
 - wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
 - określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,

- unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q 0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;
- obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:
 - ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
 - ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
 - ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;
- poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:
 - doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
 - doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
 - doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
 - wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
 - budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
 - budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, uwzględnia w swoich zapisach jego założenia. Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie powiatu sokołowskiego występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek Q 1% (średnie prawdopodobieństwo powodzi). W POŚ zaplanowano do realizacji zadanie z zakresu poprawy systemu zarządzania ryzykiem w postaci wsparcia jednostek OSP, umożliwiając w przypadku wystąpienia zagrożenia powodzi lub podtopień, skuteczniejszą reakcję i pomoc oraz przywrócenie do stanu sprzed wystąpienia zdarzenia.

9.2 Dokumenty wojewódzkie

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2030

Dokument przyjęty został uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku*. Stanowi ona odpowiedź samorządu wojewódzkiego na zdiagnozowane problemy społeczno-gospodarcze i przestrzenne regionu, wskazując cele rozwojowe, których realizacja zapewni eliminację problemów z powyższych obszarów.

Wizja Strategii brzmi: Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców.

Celem głównym określonym w Strategii Rozwoju Województwa jest zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie.

Aby osiągnąć powyższe założenia wyznaczono następujące obszary działań i cele rozwojowe:

- przemysł i produkcja: rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- środowisko i energetyka: zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska,
- gospodarka: wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- przestrzeń i transport: poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- społeczeństwo: poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki,
- kultura i dziedzictwo: wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 wpisuje się głównie w cel rozwojowy Strategii, określony dla obszaru Środowisko i Energetyka. Pozostałymi obszarami są Przestrzeń i Transport, w zakresie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i rozwoju form transportu publicznego przyjaznego dla środowiska oraz Kultura i Dziedzictwo, w zakresie ochrony walorów przyrodniczych. W związku z powyższym oba dokumenty są ze sobą zgodne.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został przejęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą nr 22/18 z dnia 19 grudnia 2018 r., w sprawie *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*.

Dokument określa cele i kierunki rozwoju regionu, wskazuje szczegółowe zasady organizacji przestrzennej województwa oraz formułuje kierunki polityki przestrzennej. Stanowi element systemu planowania przestrzennego i pełni w nim funkcję koordynacyjną między planowaniem krajowym a planowaniem lokalnym. W Planie zagospodarowania przestrzennego określone zostały działania w zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody na obszarze województwa Mazowieckiego, które zostały wzięte pod uwagę podczas opracowywania Programu Ochrony Środowiska.

Reasumując, zapisy i założenia zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego zostały uwzględnione w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego*.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2022

Program Ochrony Środowiska przyjęty został 24 stycznia 2017 r., uchwałą Nr 3/17 przez Sejmik Województwa Mazowieckiego. Jest to dokument, który realizuje krajową politykę ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi oraz stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa.

Określone w dokumencie cele i zadania odpowiadają na wynikające z przeprowadzonych analiz i ocen najważniejsze problemy oraz mają zapobiegać głównym zagrożeniom w poszczególnych obszarach tematycznych. Zaplanowano łącznie 14 następujących celów dotyczących realizacji działań w zakresie ochrony środowiska w 10 obszarach tematycznych:

1. Ochrona klimatu i jakość powietrza:
 - poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,
 - osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.
2. Zagrożenia hałasem:
 - ochrona przed hałasem.
3. Pola elektromagnetyczne:
 - utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.
4. Gospodarowanie wodami:
 - osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
 - ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.
5. Gospodarka wodno-ściekowa:
 - prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
6. Zasoby geologiczne:
 - racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.
7. Gleby:
 - ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego.

9. Zasoby przyrodnicze:

- ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,
- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zwiększenie lesistości.

10. Zagrozenia poważnymi awariami:

- ograniczenie ryzyka wystąpienia powyższych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami ekologicznymi określonymi przez Powiat Sokołowski. *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego* uwzględnia cele zawarte w dokumencie wojewódzkim, co wpływa na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie powiatu i województwa mazowieckiego.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Powyższy dokument szczegółowo definiuje problem azbestu na terenie województwa mazowieckiego, przybliża jego zagrożenia oraz podaje propozycje jego rozwiązania. Nadrzędnym celem jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu województwa.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego* są zgodne z założeniami Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego, a ich realizacja wpłynie na poprawę stanu przyrody w powiecie. W związku z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

UCHWAŁA NR 162/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO Z DNIA 24 PAŹDZIERNIKA 2017 R. W SPRAWIE WPROWADZENIA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO OGRANICZEŃ I ZAKAZÓW W ZAKRESIE EKSPLOATACJI INSTALACJI, W KTÓRYCH NASTĘPUJE SPALANIE PALIW

Uchwała została podjęta w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu, na zdrowie ludzi i na środowisko, zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw w niektórych instalacjach. Są to w szczególności piece, kominki i kotły, w tym kotły wchodzące w skład zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania, lub
- 2) dostarczają ciepło do systemu ogrzewania wody użytkowej, lub
- 3) wydzielają ciepło poprzez:
 - a) bezpośrednie przenoszenie ciepła, lub

- b) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy, lub
- c) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

W powyższych instalacjach ponadto zakazuje się stosowania następujących paliw:

- 1) mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- 2) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla;
- 3) węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm;
- 4) paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

PROGRAMY OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY MAZOWIECKIEJ

- uchwała nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu.

Powyższy Program ochrony powietrza określony został w celu osiągnięcia m.in. w strefie mazowieckiej poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i poziomu docelowego benzo(a)pirenu w powietrzu.

- uchwała nr 138/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu.

Powyższy Program ochrony powietrza określony został w związku z przekroczeniem maksymalnej wartości stężenia ozonu w powietrzu o okresie uśredniania osiem godzin. Łączna powierzchnia obszarów przekroczeń wynosi około 568 km² i jest zamieszkiwana przez około 211 tysięcy osób.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programów Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie. Powyższe Programy Ochrony Powietrza wpływają na poprawę jakości powietrza i zwracają uwagę na przekroczenie poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie. Powyższe dokumenty wyznaczają zadania dla gmin, powiatów, które uwzględniono także w założeniach realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego*. W związku z tym programy są ze sobą spójne.

9.3 Dokumenty powiatowe

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2016-2025

Strategia została przyjęta uchwałą nr XII/73/2015 Rady Powiatu Sokołowskiego z dnia 21 grudnia 2015 r. Strategia wyznacza następujące cele:

- zrównoważona i konkurencyjna gospodarka:
 - rozwój gospodarczy w oparciu o lokalny potencjał,
 - poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu,
 - rozwój infrastruktury technicznej.
- aktywizacja mieszkańców i rozwój kapitału społecznego:
 - modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców,
 - kreowanie warunków do wzmocnienia kapitału społecznego,
 - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- rozwój turystyki w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego:
 - zachowanie i ochrona wartości kulturowych,
 - wspieranie i rozwój turystyki aktywnej,
 - zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego wpisuje się w cel strategiczny Rozwój turystyki w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz jego cele szczegółowe, a także w cel strategiczny Zrównoważona i konkurencyjna gospodarka i jego cel szczegółowy Rozwój infrastruktury technicznej. W Programie Ochrony Środowiska uwzględniono rozwój infrastruktury technicznej: energetycznej, wodno-kanalizacyjnej w celu zapewnienia jakości życia mieszkańców i poprawy stanu środowiska. Ponadto działania zaplanowane w programie mają również wpływ na zachowanie i ochronę walorów przyrodniczych powiatu. W związku z tym, dokumenty są ze sobą zgodne.

10. System realizacji programu ochrony środowiska

10.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawną i skuteczną realizacją planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu sokołowskiego umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Powiat Sokołowski musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet powiatu.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie powiatu. Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej powiatu. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Powiatu, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Powiatu oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysonowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH SĄ KIEROWANE OBOWIĄZKI ZAWARTE W PROGRAMIE

Określone w Programie Ochrony Środowiska cele i wytyczne działania w zakresie ochrony środowiska wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy powiatu. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w Programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie powiatu, a w szczególności do:

- Urzędów Gmin w Powiecie Sokołowskim,
- Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim,
- Wojewody Mazowieckiego,
- Sejmiku Województwa Mazowieckiego,
- Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- Nadleśnictwa Sokołów,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- PGW Wody Polskie,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

10.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska należą:

- Starosta Sokołowski,
- Rada Powiatu Sokołowskiego.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- GIOŚ, PSSE, IMGW, PGW Wody Polskie,
- RDOŚ, Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na obszarze powiatu.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program Ochrony Środowiska należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,

- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą Programu Ochrony Środowiska jest społeczeństwo Powiatu Sokołowskiego, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

10.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) organ wykonawczy powiatu jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady powiatu, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029 powinien zostać przygotowany za lata 2022-2023, następny za lata 2024-2025 itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Radę Powiatu Sokołowskiego.

Tabela 40. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim Urzędy z terenu powiatu	0	3	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza Gazowych <29 450 t/r Pyłowych < 12 t/r Klasyfikacja strefy mazowieckiej pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin – dla wszystkich substancji - A
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	20	
		Liczba wymienionych lamp oświetlenia ulicznego (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	400 (50 szt. rocznie)	
		Liczba budynków z wymienionymi piecami (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	1	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Ceranów	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	
		Prowadzenie polityki zielonych zamówień (TAK/NIE) Źródło: Dane UG Sabnie	TAK	TAK	
		Liczba wymienionych lamp ulicznych na nowe (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb Wzrost wartości	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba zamontowanych instalacji solarnych i fotowoltaicznych (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb Wzrost wartości	
		Stopień uwzględnienia w dokumentach przestrzennych zapisów dotyczących lokalizacji zakładów przemysłowych wprowadzających substancje do powietrza (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb Wzrost wartości	
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	600	
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	4	
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UG Jabłonna Lacka	0	1	
		Długość wybudowanych i zmodernizowanych linii oświetlenia (km) Źródło: Dane UG Sokółów Podlaski	0	3	
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	6	
		Liczba osób objętych działaniami edukacyjno-promocyjnymi – dotyczącymi gospodarki niskoemisyjnej (osoba) Źródło: Dane UG Repki	0	500	
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	
		Liczba wdrożonych systemów sprzyjających efektywności energetycznej (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	1	
		Długość rozbudowanego i zmodernizowanego oświetlenia ulicznego (km) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	
		Prowadzenie polityki zielonych zamówień (TAK/NIE) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	NIE	TAK	
		Liczba wdrożonych działań budowania świadomości społecznej w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej	0	Wzrost wartości	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		(szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski			
		Liczba budynków w których wymieniono indywidualne źródło ciepła (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb i zgłoszeń Wzrost wartości	
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba przeprowadzonych akcji promujących transport publiczny Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba działań oczyszczających drogi (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
		Liczba zainstalowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	Wzrost wartości	
		Liczba działania promujących OZE (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Realizowanie programów niskoemisyjnych (TAK/NIE) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	TAK	TAK	
		Liczba przeprowadzonych kontroli gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Długość przebudowanych dróg powiatowych (km) Źródło: Dane Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim	0	2,311	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku - 0
		Liczba przebudowanych dróg powiatowych (szt.) Źródło: Dane Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim	0	2	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba rozbudowanych dróg powiatowych (szt.) Źródło: Dane Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim	0	1	
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	8,5 (w 2022 r - 1,50 km, w pozostałych latach około 1 km)	
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Ceranów	0	2	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba wdrożonych procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł hałasu (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	
		Liczba przebudowanych dróg (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	6	
		Liczba przebudowanych dróg (szt.) Źródło: Dane UG Jabłonna Lacka	0	7 ⁴⁷	
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Ceranów	0	10	
		Długość zmodernizowanych i naprawionych nawierzchni dróg (km) Źródło: Dane UG Repki	0	10	

⁴⁷ Przebudowa drogi gminnej Nr 390312W Jabłonna Średnia – Jabłonna Lacka w km 1+305 do km 3+195 – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Bujaty-Grodzisk w miejscowości Bujaty-Gniewosze – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Bujaty-Tchórznicza w miejscowości Bujaty-Mikosze – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Bujaty-Tchórznicza w miejscowości Bujaty-Mikosze – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Niemirki-Gródek – poprawa warunków komunikacyjnych, Przebudowa drogi gminnej Toczyski Średnie-Toczyski Podborne – poprawa warunków komunikacyjnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UG Repki	0	15	
		Długość wybudowanych/ przebudowanych dróg (km) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
		Liczba zrealizowanych inwestycji ograniczających emisję hałasu drogowego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnej w zakresie hałasu (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Liczba wdrożonych procedur zapewniających bezpieczną lokalizację i użytkowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	Liczba punktów pomiarowych PEM, gdzie zostały przekroczone wartości graniczne - 0
		Liczba zaktualizowanych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w zakresie PEM (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Liczba podmiotów nieprzestrzegających warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokółowie Podlaskim	0	0	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie powiatu - DOBRY Ilość zużytej wody przez gospodarstwo domowe na 1 mieszkańca <40,2
		Liczba prowadzonych inwentaryzacji ujęć wód (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokółowie Podlaskim	1	1	
		Liczba przeprowadzonych kursów producentów rolnych w zakresie gospodarowania wodami (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	32 (4 rocznie)	
		Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	1	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Utrzymanie cieków wodnych w stanie nieuregulowanym (TAK/NIE) Źródło: Dane UG Sabnie	TAK	TAK	
		Liczba prowadzonych ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	1	1	
		Liczba wprowadzanych działań przeciw skutkom suszy i ulewnych deszczy (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba wprowadzanych działań przeciw skutkom suszy (szt.) Źródło: Dane UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Sterdyń (km) Źródło: GUS, Dane UG Sterdyń	98,3	99,8 ⁴⁸	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie powiatu - DOBRY Stopień wyposażenia mieszkańców w kanalizację sanitarną >39,3 Stopień wyposażenia mieszkańców w wodociąg >87,3
		Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Sterdyń (km) Źródło: GUS, Dane UG Sterdyń	11,5	13,5 ⁴⁹	
		Liczba przydomowych oczyszczalni na terenie gminy Sabnie (szt.) Źródło: GUS	58	Wzrost wartości >58	

⁴⁸ Rozbudowa sieci wodociągowej o długości 1,5 km

⁴⁹ Budowa sieci kanalizacyjnej o długości 2 km

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sabnie (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	1	
		Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Sabnie (km) Źródło: GUS	0	Wzrost wartości >0	
		Liczba wybudowanych oczyszczalni (szt.) Źródło: Dane UG Bielany	0	2	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Jabłonna Lacka (km)	0	Wzrost wartości >15,4	
		Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Jabłonna Lacka (km)	0	>131,2	
		Źródło: GUS			
		Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Sokołów Podlaski (km)	138,1	148,1 ⁵⁰	
		Źródło: GUS			
		Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Repki (km)	129,1	132,1 ⁵¹	
		Źródło: GUS, Dane UG Repki			

⁵⁰ Budowa sieci wodociągowej o długości 10 km

⁵¹ Rozbudowa sieci wodociągowej o długości 3 km

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba zmodernizowanych SUW (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	1	
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	1	
		Zużycie wody na 1 mieszkańca [m3] Źródło: Dane GUS	32,4	<32,4 Zmniejszenie wartości	
		Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych urządzeń zaopatrzenia w wodę (szt.) Źródło: UM Sokółów Podlaski	0	Wg potrzeb	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych dotyczących oszczędności wody (szt.) Źródło: UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej (km) Źródło: UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
		Liczba zmodernizowanych urządzeń oczyszczających ścieki (szt.) Źródło: UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych dotyczących racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej (szt.) Źródło: UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
ZASOBY GEOLOGICZNE	RACJONALNE I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI KOPALIN ZE ZŁÓŻ	Liczba miejsc nielegalnego wydobywania kopalin ze złóż (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	0	0	Liczba złóż kopalin na terenie powiatu – 85 (wraz ze skreślonymi z bilansu)
		Liczba prowadzonych monitoringu terenów osuwiskowych (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	1	1	
		Stopień ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych (%) Źródło: Dane UG Sabnie	0	100	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Prowadzenie monitoringu terenów osuwiskowych (TAK/NIE) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	TAK	W przypadku wystąpienia osuwiska	Jakość gleb na terenie powiatu – DOBRA (brak zanieczyszczenia gleb)
		Stopień uwzględnienia w dokumentach przestrzennych zasad ochrony gleb (%) Źródło: Dane UG Sabnie	0	100	
		Liczba przeprowadzonych szkoleń i działań informacyjnych (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Powierzchnia rekultywacji gruntów (ha) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022	Liczba przeprowadzonych kontroli składowisk odpadów (szt.) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	0	Wg potrzeb	Odpady ogółem zebrane w ciągu roku <10 344,87 t Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku <4 427,68 t Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku <5 917,19

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba mieszkańców gminy Sterdyń objęta odbiorem odpadów (%) Źródło: Dane UG Sterdyń	100%	100%	
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza azbestowa, Dane UG Sterdyń	459,4	539,40 ⁵²	
		Ulotki dotyczące segregacji odpadów ogłoszenia na stronie internetowej gminy oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach i edukacja w szkołach (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	1500	

⁵² Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 75-80 Mg

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w szkołach (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	16 (2 razy w roku)	
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza azbestowa, Dane UG Ceranów	491,07	541,07 ⁵³	
		Liczba wyrobów azbestowych na terenie gminy Sabnie pozostałych do usunięcia (Mg) Źródło: Baza azbestowa	5 538	Spadek wartości <5 538	

⁵³ Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 50 Mg

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza Azbestowa UG Sokołów Podlaski	861,52	1 661,52 ⁵⁴	
		Waga usuniętych i zutylizowanych odpadów rolniczych (t) Źródło: UG Sokołów Podlaski	0	100	
		Ilość zlikwidowanego azbestu (Mg) Źródło: Baza azbestowa, UG Repki	601,20	1601,20 ⁵⁵	

⁵⁴ Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 800 Mg

⁵⁵ Likwidacja pokrycia dachowego zawierającego azbest 1000 Mg

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba odebranych odpadów z uwzględnieniem folii rolniczej (tony) Źródło: UG Repki	0	150	
		Liczba wybudowanych/przebudowanych/ wyposażonych PSZOK Źródło: UG Repki	1	1	
		Liczba wyrobów azbestowych na terenie miasta Sokołów Podlaski pozostałych do usunięcia (Mg) Źródło: Baza azbestowa	1 0776,56	Spadek wartości <1 076,56	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba stworzonych sprawozdań z realizacji gospodarowania odpadami (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	1	8	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wzrost wartości	
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Powierzchnia lasów prywatnych (ha) Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	17 627	17 627	Powierzchnia obszarów leśnych na terenie powiatu >25 337,63

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba sporządzonych planów urządzenia lasu (szt.) Źródło: Dane Nadleśnictwo Sokołów	3	10	Liczba form ochrony przyrody na terenie powiatu – co najmniej utrzymanie lub utworzenie nowych (7rezerwatów przyrody, 2 obszary chronionego krajobrazu, Park krajobrazowy, 3 obszary Natura 2000, 140 pomników przyrody, 37 użytków ekologicznych)
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	4	
		Ilość wykonanych pielęgnacji i konserwacji drzew (szt.) Źródło: Dane UG Sterdyń	0	1	
		Liczba zaktualizowanych baz danych z zakresu różnorodności biologicznej (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	1	1	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba nowych form ochrony przyrody na terenie gminy Sabnie (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	
		Liczba wykonanych nasadzeń (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	b.d.	
		Liczba osób objętych działaniami edukacyjno-promocyjnymi – dotyczącymi zasobów przyrodniczych (osoba) Źródło: Dane UG Repki	0	500	
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba zidentyfikowanych miejsc występowania gatunków inwazyjnych (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	0	
		Powierzchnia terenów zielonych leżących w gestii samorządów (ha) Źródło: GUS	16,22	Wzrost wartości >16,22	
		Liczba pomników przyrody [szt.] Źródło: GUS	28	28	
		Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba przeprowadzonych działań (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba mieszkańców powiatu do których skierowane zostały działania (osoby) Źródło: Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Sokołowie Podlaskim	53 294	53 294	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie powiatu - 0
		Liczba wspartych OSP Źródło: Dane UG Sterdyń	0	12	
		Ilość wnioskowanego sprzętu (%) Źródło: Dane UG Ceranów	0	90	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba wyposażonych OSP (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	
		Liczba sporządzonych planów (szt.) Źródło: Dane UG Sabnie	0	Wg potrzeb	
		Stopień wprowadzonych zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie (%) Źródło: Dane UG Sabnie	0	100%	
		Liczba zakupionego sprzętu (szt.) Źródło: Dane UG Sokółów Podlaski	0	25	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025 z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
		Liczba zakupionych pojazdów (szt.) Źródło: Dane UG Sokołów Podlaski	0	4	
		Liczba wyposażonych jednostek OSP (szt.) Źródło: Dane UG Repki	0	9	
		Liczba zakupionego sprzętu (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Dane UM Sokołów Podlaski	0	Wg potrzeb	

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Położenie powiatu sokołowskiego wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	12
Tabela 2. Liczba ludność w powiecie sokołowskim w latach 2016-2020	13
Tabela 3. Ludność powiatu sokołowskiego w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych	13
Tabela 4. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w powiecie sokołowskim w latach 2016-2020.....	14
Tabela 5. Migracje na pobyt stały w powiecie sokołowskim w latach 2016-2020.....	15
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2015-2020	16
Tabela 7. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w powiecie sokołowskim w latach 2015-2020 ..	17
Tabela 8. Charakterystyka sieci gazowej na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016-2020	20
Tabela 9. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	38
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	38
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	39
Tabela 12. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego na terenie powiatu sokołowskiego	42
Tabela 13. Wyniki pomiarów hałasu drogowego punktów zlokalizowanych wzdłuż drogi krajowej nr 62 na terenie powiatu sokołowskiego.....	45
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	46
Tabela 15. Informacje o wynikach pomiarów PEM na terenie powiatu sokołowskiego	50
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	50
Tabela 17. Jednolite części wód powierzchniowych występujące na terenie powiatu sokołowskiego .	51
Tabela 18. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie powiatu sokołowskiego	53
Tabela 19. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie powiatu sokołowskiego	56
Tabela 20. Ocena stanu JCWPd nr 55 w 2019 r.	61
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	64
Tabela 22. Infrastruktura kanalizacyjna powiatu sokołowskiego w latach 2015-2020	65
Tabela 23. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016 - 2020.....	66
Tabela 24. Infrastruktura wodociągowa powiatu sokołowskiego w latach 2015-2020.....	66
Tabela 25. Długość czynnej sieci wodociągowej w poszczególnych gminach na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016 - 2020.....	67
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	67
Tabela 27. Wykaz złóż kopalin na terenie powiatu	70
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	74
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	76
Tabela 30. Ilość odpadów odebranych z terenu powiatu sokołowskiego w 2020 roku.....	77
Tabela 31. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu sokołowskiego w [kg] – dane z bazy azbestowej lipiec 2021	78
Tabela 32. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	79
Tabela 33. Lasy i grunty leśne na terenie powiatu sokołowskiego	79
Tabela 34. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	95
Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	97
Tabela 36. Stopień realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokołowskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021	107
Tabela 37. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla powiatu sokołowskiego	109
Tabela 38. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla powiatu sokołowskiego	143
Tabela 39. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	172
Tabela 40. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	201

Rysunek 1. Położenie powiatu sokołowskiego na tle województwa mazowieckiego oraz podział powiatu na gminy	11
---	----

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SOKOŁOWSKIEGO NA LATA 2022-2025
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2029**

Rysunek 2. Udział poszczególnych gmin w strukturze powiatu sokołowskiego	12
Rysunek 3. Położenie powiatu sokołowskiego na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu.....	21
Rysunek 4. Okręgi geotermalne Polski	24
Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	25
Rysunek 6. Położenie powiatu sokołowskiego na mapie usłonecznienia na terenie Polski	26
Rysunek 7. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn.....	32
Rysunek 8. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy powiatu sokołowskiego.....	49
Rysunek 9. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie powiatu sokołowskiego	52
Rysunek 10. Obszar zagrożenia powodziowego na terenie powiatu sokołowskiego	59
Rysunek 11. Położenie powiatu sokołowskiego na tle JCWPd nr 55	60
Rysunek 12. Położenie powiatu sokołowskiego na tle GZWP nr 215 i 223	62
Rysunek 13. Mapa utworów przypowierzchniowych powiatu sokołowskiego	69
Rysunek 14. Tereny, obszary górnicze oraz złoża na terenie powiatu sokołowskiego	73
Rysunek 15. Mapa obszarów leśnych na terenie powiatu sokołowskiego.....	80
Rysunek 16. Korytarze ekologiczne na terenie powiatu sokołowskiego	93
Rysunek 17. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	176
Wykres 1. Udział poszczególnych grup ekonomicznych powiatu sokołowskiego w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020	14
Wykres 2. Przyrost naturalny na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2016-2020.....	15